153.45
ผ 225 ก
ร.2

การศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

A Study of Work Values of Mathayom Suksa III Students in the Secondary Schools under the Department of General Education in the Educational Region I

รองศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

17 ส.ค. 2532

ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

พุทธศักราช 2531

168147 ก 1ผน 847

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร. ทรงศักดิ์ ศรีกาฬสินธุ์ อดีตอธิการบดีมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร และ ดร. สายสุรี จุติกุล เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ ที่กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพื่อให้การวิจัยนี้สมบูรณ์และมีคุณค่ายิ่งขึ้น

การวิจัยนี้จะสำเร็จไม่ได้ หากไม่ได้รับความร่วมมือจากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530 ผู้วิจัยจึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

เรื่อง : การศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร. ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์

พุทธศักราช : 2531

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ซึ่งกำลังเรียนในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1,500 คน เป็นชาย 757 คน และหญิง 743 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน และแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา วิธีการทางสถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานคือ การใช้สถิติค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) และการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ภายหลังการวิเคราะห์ความแปรปรวนด้วยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

ผลการวิจัย พบว่า

1. คะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3 จำนวน 1,500 คนนั้น ปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงสุด และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 สำหรับคะแนนเฉลี่ยลำดับรองลงมาคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 คือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล นอกจากนี้คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4-16 ได้แก่ ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีอิสระ ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านบริการสังคม ด้านการทำงาน

หลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุนทรีย์ และด้านการบริหาร ตามลำดับ

2. คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยมีความแตกต่างกัน 10 ด้าน จากจำนวนทั้งหมด 16 ด้าน สำหรับคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความแตกต่างกันทั้ง 10 ด้านนี้ ได้แก่ ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านสัมฤทธิผล ด้านความมีอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสุนทรีย์ และด้านสภาพแวดล้อม แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านบริการสังคม และด้านการบริหาร

นอกจากนี้ ผลการวิจัย ปรากฏว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านความมีอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสุนทรีย์ และด้านสภาพแวดล้อม สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียน เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

4. การอบรมเลี้ยงดูแต่ละวิธีของบิดามารดา ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน

5. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการ

อบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย (2) แบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก และ (3) แบบลงโทษน้อยและแบบลงโทษมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย

6. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมาก (2) แบบใช้เหตุผลน้อย (3) แบบรักสนับสนุนมาก (4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5) แบบควบคุมน้อย (6) แบบควบคุมมาก (7) แบบลงโทษน้อย และ (8) แบบลงโทษมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Research Title : A Study of Work Values of Mathayom Suksa III Students in the Secondary Schools under the Department of General Education in the Educational Region I

Researcher : Associate Professor Dr. Pongpan Kirdpitugsa

Year : 1988

Abstract

The purpose of this study was to determine the work values of Mathayom Suksa III students and to determine if the variables of students' sex, parents' educational levels, parents' occupation, parents' income and parental child-rearing techniques have a significant impact upon students' work values. The subjects were 1,500 Mathayom Suksa III students, 757 males and 743 females, of the secondary schools under the Department of General Education in the Educational Region I, enrolled in the second semester, 1987. The Work Values Questionnaire and the questionnaire on the parental child-rearings were administered to the 1,500 Mathayom Suksa III students. T-test, One-Way Analysis of Variance and Scheffe Procedure were used to analyze the data and to test them for statistically significance.

The following research finding were drawn from this study:

1. The work value mean score responses and the work value

ranking or hierarchy of 1,500 Mathayom Suksa III students indicated that the subjects ranked "economic returns" highest in their hierarchies, while the "security" scale was ranked in the second position. The third highest scale of the subjects was "achievement". However, the ranking of other work value scales were examined. The ranking indicated that the subjects placed the scales of "supervisory relations," "independence," "self-employment," "way of life," "associates," "creativity," "prestige," "altruism," "variety," "intellectual stimulation," "surrounding," "esthetics," and "management" in the fourth to sixteenth positions in their rank orders.

2. Statistically significant differences were found in responses of male and female subjects on 10 of 16 work value scales. These ten work value scales were "economic returns," "achievement," "independence," "way of life," "associates," "prestige," "variety," "intellectual stimulation," "esthetics," and "surrounding." No differences were found in responses in the remaining areas, i.e., "security," "supervisory relations," "self-employment," "creativity," "altruism," and "management."

Besides, the mean score of male subjects on "economic returns" was significantly higher than female subjects, while female subjects had significantly higher mean score than male subjects on the scales of "achievement," "independence," "way of life," "associates," "prestige," "variety," "intellectual stimulation," "esthetics," and "surrounding."

3. Statistically significant differences were found in work value responses of subjects on the basis of fathers' educational

levels, fathers' occupation, mothers' occupation and parents' income. No difference was found in work value responses of subjects on the basis of mothers' educational levels.

4. Each technique of parental child-rearings, namely, reasoning-oriented technique, love-oriented technique, control-oriented technique, and punishment-oriented technique, and work values of the students were found to be significantly correlated.

5. Statistically significant difference in work values existed between students on the basis of the following parental child-rearings, i.e., (1) the more reasoning-oriented technique and the low reasoning-oriented technique, (2) the low control-oriented technique and the more control-oriented technique and (3) the low punishment-oriented technique and the more punishment-oriented technique. No difference was found in work value responses of students on the basis of the more love-oriented technique and the low love-oriented technique.

6. Statistically significant differences in work values existed between male and female students on the basis of parental child-rearings, i.e., (1) the more reasoning-oriented technique, (2) the low reasoning-oriented technique, (3) the more love-oriented technique, (4) the low love-oriented technique, (5) the low control-oriented technique, (6) the more control-oriented technique, (7) the low punishment-oriented technique and (8) the more punishment-oriented technique.

สารบัญเรื่อง

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญเรื่อง	ช
สารบัญตาราง	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	6
ความสำคัญของการวิจัย	8
ขอบเขตของการวิจัย	8
สมมติฐานของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	11
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	18
ความหมายของค่านิยม	18
ลักษณะของค่านิยม	21
การเกิดค่านิยม	23
ระบบค่านิยมและหน้าที่ของค่านิยม	24
ประเภทของค่านิยม	25
การปลูกฝังค่านิยม	29
การพัฒนาค่านิยม	32
ค่านิยมกับการเลือกงานหรืออาชีพ	34
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ	36
ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ	42
ค่านิยมในการทำงาน	47

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

		หน้า
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ค่านิยมทางอาชีพ และค่านิยมในการทำงาน	50
	วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	56
บทที่ 3	วิธีดำเนินการวิจัย	63
	กลุ่มตัวอย่าง	63
	วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง	63
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	66
	การตรวจให้คะแนน	67
	วิธีจัดกระทำกับข้อมูล	68
บทที่ 4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	72
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	151
บทที่ 5	บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	152
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	152
	วิธีดำเนินการวิจัย	153
	การวิเคราะห์ข้อมูล	154
	สรุปผลการวิจัย	154
	การอภิปรายผลการวิจัย	174
	สรุปการอภิปรายผลการวิจัย	189
	ข้อเสนอแนะ	191

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
บรรณานุกรม	192
ภาคผนวก	202
ภาคผนวก 1 แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน	203
ภาคผนวก 2 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา	212
ภาคผนวก 3 อาชีพของบิดามารดา	221

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและจังหวัด	64
2	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ ของค่านิยมในการทำงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	72
3	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	74
4	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	77
5	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา	78
6	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน เป็นรายคู่	81
7	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา	82
8	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของอาชีพของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	85
9	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามอาชีพของบิดา	86

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
10	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามีอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่	90
11	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามีอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่	91
12	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามอาชีพของมารดา	92
13	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มารดามีอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่	96
14	แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	97
15	การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา	98
16	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน เป็นรายคู่	101
17	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน เป็นรายคู่	102

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ ของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	103
19	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	104
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธี ของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	106
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา กับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	107
22	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย	111
23	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย	115
24	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก	118
25	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยและแบบลงโทษมาก	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
18	แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ ของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	103
19	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	104
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธี ของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	106
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา กับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1	107
22	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย	111
23	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย	115
24	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก	118
25	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยและแบบลงโทษมาก	122

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
26	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผลมาก	126
27	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบใช้เหตุผลน้อย	129
28	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุนมาก	132
29	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบรักสนับสนุนน้อย	136
30	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุมน้อย	139
31	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบควบคุมมาก	142
32	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบลงโทษน้อย	147
33	การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู แบบลงโทษมาก	148

บทที่ 1

บทนำ

เนื่องด้วย แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534) ของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวอาชีพ ได้ระบุไว้ในนโยบายข้อที่ 6 คือ การศึกษาเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ ซึ่งกล่าวถึง "การเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ให้มีส่วนช่วยต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติและกรมีงานทำ โดยเน้นการฝึกปฏิบัติในด้านการงาน การอาชีพ ตามกระบวนการให้ครบวงจร และส่งเสริมให้นักเรียนมีรายได้ระหว่างเรียน เพื่อให้บังเกิดค่านิยม คุณธรรม ทักษะ ความสามารถ และประสิทธิภาพที่จะประกอบสัมมาชีพ โดยเฉพาะการประกอบอาชีพอิสระ รวมทั้งจัดให้มีการศึกษาต่อเนื่องสำหรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาแต่ละระดับ เพื่อเพิ่มเติมทักษะความสามารถเฉพาะทาง นำไปสู่การประกอบอาชีพตามสภาพตลาดแรงงานในแต่ละท้องถิ่น" (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530)

สำหรับเป้าหมายประการหนึ่งของนโยบายข้อที่ 6 นี้ มีเป้าหมายให้นักเรียน นักศึกษา ทุกระดับ ได้รับการฝึกปฏิบัติงานอาชีพตามความถนัดและความสนใจ พร้อมทั้งได้มีโอกาสปฏิบัติจริงในด้านการจัดการ การใช้เทคโนโลยี การผลิต การซื้อ การขาย การทำงานร่วมกันในรูปแบบการสหกรณ์ตามกระบวนการให้ครบวงจร จนเกิดความตระหนักในความสำคัญของงานอาชีพ มีทักษะในทางปฏิบัติและเกิดคุณธรรมค่านิยมในเรื่อง การพึ่งตนเอง ความขยันหมั่นเพียร ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ และการประหยัด

นอกจากนี้ มาตรการและวิธีดำเนินงานประการหนึ่งตามนโยบายและเป้าหมายของนโยบายข้อที่ 6 คือ การเร่งรัดพัฒนาการศึกษาทั้งด้านหลักสูตร ด้านวิธีการ ด้านทักษะความสามารถ เจตคติ คุณธรรม และค่านิยม เพื่อการประกอบอาชีพ พร้อมกับให้มีการส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชน มีความพร้อมและมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530)

จากมาตรการและวิธีดำเนินงานตามเป้าหมายของนโยบายข้อที่ 6 ของแผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 ดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ค่านิยม โดยเฉพาะ

ค่านิยมในการทำงานหรือค่านิยมในการประกอบอาชีพ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญ สมควรที่จะได้รับการส่งเสริม ทั้งนี้เพราะว่า ค่านิยมของชาวไทยมีผลต่อการประกอบอาชีพ (พัทยา สายหู, 2516) และค่านิยมประการหนึ่งที่ควรจะส่งเสริมคือ ค่านิยมที่ไม่เลือกงาน (สายสุรี จุติกุล, 2529) สำหรับสถาบันที่เหมาะสมที่จะสร้างและทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้เรื่องค่านิยม คือ โรงเรียน ส่วนวิธีสอนค่านิยมนั้น ทำได้โดยอาศัยสภาพแวดล้อม สร้างบรรยากาศให้เอื้ออำนวยการปฏิบัติและการเรียนรู้ และสอนให้โดยตรง เช่น การที่ผู้ใหญ่บอกให้เด็กทำ เนื่องจากภูมิหลังทางสังคมและวัฒนธรรมไทย ขึ้นอยู่กับระบบการเกษตรที่ต้องพึ่งดินฟ้าอากาศ จึงดำเนินชีวิตอย่างสบาย ๆ รักอิสระ ทำตามแบบที่เคยปฏิบัติกันมา ระบบค่านิยมก็เป็นไปตามนั้น แต่เมื่อสังคมเปลี่ยนไป ค่านิยมก็ต้องเปลี่ยนตามไปด้วย ดังนั้นค่านิยมใหม่ที่ควรสอนเพิ่มขึ้นคือ การพึ่งตนเอง การตรงต่อเวลา การไม่เลือกงาน เป็นต้น (เอกวิทย์ ณ กลาง, 2503 อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2523)

ปัจจุบัน ปัญหาในการทำงานหรือปัญหาในการเลือกประกอบอาชีพ มักจะถูกมองว่าเป็นผลของการมีค่านิยมที่ไม่ดี ไม่ถูก ไม่ควร ไม่เหมาะสม แต่ค่านิยมเหล่านั้นคืออะไรบ้าง หาได้มีการตกลงกันอย่างชัดแจ้งไม่ แม้กระทั่งในหมู่นักวิชาการสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้ต่างก็ตีความหมายกันไปคนละทาง ทั้ง ๆ ที่ทุกฝ่ายต่างก็สนใจ และต่างก็เห็นว่า ค่านิยมเป็นสิ่งจำเป็นมากในการที่จะเข้าใจพฤติกรรมมนุษย์ และปัญหาทั้งหลายของมนุษย์ อย่างไรก็ตามเป็นที่ยอมรับกันในหมู่นักวิชาการทางสังคมศาสตร์ว่า ค่านิยมมีบทบาทสำคัญมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ ในฐานะที่เป็นตัวตัดสินใจ ตัวกำหนด ตัวนำ หรือตัวผลักดันให้พฤติกรรมโน้มเอียงไปในทางใดทางหนึ่ง ค่านิยมจึงเป็นพลังที่ซ่อนเร้นอยู่ภายใต้พฤติกรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของมนุษย์ (สุนทรี โคมิน และสนิท สมัครการ, 2522)

ในปี พ.ศ. 2516 พัทยา สายหู (พัทยา สายหู, 2516) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ความรู้สึก หรือความเชื่อของแต่ละบุคคลที่เชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่าเป็นสิ่งที่น่าชื่นชม หรือน่ากระทำ และยึดเป็นหลักประจำใจ เพื่อช่วยในการตัดสินใจ เลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

สำหรับ ก่อ สวัสดิพานิช (ก่อ สวัสดิพานิช, 2518) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่า มีคุณค่า จึงยอมรับปฏิบัติ

ตาม และหวงแหนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย และตามความคิดเห็นของคนในสังคม

ส่วน พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์, 2520) และ ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2522) ได้ให้ความหมายของค่านิยมอย่างสอดคล้องกันว่า ค่านิยม เป็นส่วนประกอบที่สำคัญที่จะบ่งชี้ว่า บุคคลจะประพฤติ หรือปฏิบัติตัวอย่างไร ทั้งต่อตัวเองและสังคม การเลือกแสดงพฤติกรรมของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับ ค่านิยมที่ยึดถือเป็นประการสำคัญ เพราะค่านิยมเป็นหลักที่ควบคุมการรับรู้ การตัดสินใจ การเลือก และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคล

นอกจากนี้ สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2525) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยมว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเราเอง

สำหรับในต่างประเทศนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายของค่านิยมไว้หลายท่าน เช่น วูดรัฟ (Woodruff, 1952) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสมาชิกในสังคมยึดถือและยอมรับว่า เป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีความสำคัญสำหรับตน ซึ่งบุคคลจะยอมรับเอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐานและอุดมคติในชีวิตของตน อีกทั้ง ค่านิยมยังสามารถเปลี่ยนจุดหมายในชีวิตของบุคคลได้ด้วย เพราะค่านิยมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ดี ที่ชอบ หรือสิ่งที่ไม่ดี ไม่ชอบ

ในปี ค.ศ. 1969 โรคีช (Rokeach, 1969) ได้ให้ความหมายของค่านิยมไว้ว่า ค่านิยมคือ ความเชื่ออย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะถาวร ที่เชื่อว่า "วิถีปฏิบัติ" บางอย่างหรือ "เป้าหมายของชีวิต" บางอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบ สมควรที่จะยึดถือหรือปฏิบัติ มากกว่า "วิถีปฏิบัติ" หรือ "เป้าหมายชีวิตอย่างอื่น" นอกจากนี้ โรคีช ได้อธิบายธรรมชาติของค่านิยมไว้อีกด้วยว่า ประการแรกคือ ค่านิยมมีลักษณะยืนยง ถาวร แต่อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ในช่วงชีวิตของบุคคล ไม่ใช่เปลี่ยนแปลงในลักษณะชั่วครู่ชั่วยามตามอารมณ์ขึ้น ๆ ลง ๆ ของมนุษย์ ทั้งนี้เพราะว่า ค่านิยมจะมีระดับความสำคัญแตกต่างกัน ค่านิยมที่บุคคลจัดให้มีระดับความสำคัญมาก จะเปลี่ยนแปลงยากกว่าค่านิยมที่มีระดับความสำคัญ

น้อย เช่น ค่านิยมทางศาสนา จะเปลี่ยนแปลงยากกว่าค่านิยมในการทำงาน ประการที่สองคือ ค่านิยมมีลักษณะเปรียบเทียบระดับความสำคัญ โดยค่านิยมจะถูกจัดเรียงลำดับตามความสำคัญจากมากที่สุดไปหาน้อยที่สุด และประการสุดท้ายคือ ค่านิยม คือ ความเชื่อ และเป็นความเชื่อที่มีทิศทาง นอกจากนี้ ยังเป็นความเชื่อที่สามารถประเมินได้ว่า สิ่งใดดีหรือไม่ดี

สำหรับหน้าที่ของค่านิยมนั้น สุนทรี โคมิน และสนิท สมัครการ (สุนทรี โคมิน และสนิท สมัครการ, 2522) กล่าวว่า ประการแรกคือ ค่านิยม ทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้นำพฤติกรรมการปฏิบัติในหลายทาง เช่น (ก) เป็นเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน ตัดสิน ชื่นชม ยกย่อง หรือติเตียนตนเองหรือการกระทำของคนอื่น (ข) เป็นตัวช่วยกำหนดให้เราเลือกนิยมอุดมการณ์ทางการเมืองบางอุดมการณ์มากกว่าอุดมการณ์อื่น (ค) ชักจูงให้เราแสดงจุดยืนของเราในเรื่องต่าง ๆ (ง) เป็นบรรทัดฐานที่ใช้ช่วยในการชักชวน ท้าทาย คัดค้าน และถกเถียง หรือพยายามที่จะเปลี่ยน และ (จ) เป็นบรรทัดฐานสำหรับกระบวนการให้เหตุผลต่อความนึกคิดและการกระทำของตน ประการที่สองคือ ระบบค่านิยมเป็นแผนการระลึกรู้ที่ใช้สำหรับตัดสินใจและแก้ความขัดแย้ง และประการสุดท้ายคือ ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการและแรงจูงใจของมนุษย์

ส่วนกินซ์เบอร์กและคณะ (Ginzberg and Other, 1967) ได้กล่าวถึง ค่านิยมในส่วนที่สัมพันธ์กับงานหรืออาชีพไว้ว่า ค่านิยมของบุคคลจะช่วยในการวางแผนการเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลนั้น และค่านิยมจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่า บุคคลนั้นจะเลือกงานหรือเลือกประกอบอาชีพใด และเมื่อเขาเลือกงานหรืออาชีพนั้นแล้ว เขาจะมีความสุขในงานหรืออาชีพนั้นหรือไม่ ตัวอย่างเช่น บุคคลที่มีค่านิยม "ความมีอิสระ" มักจะหลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพที่มีกฎเกณฑ์ตายตัว หรือมีโครงสร้างของงานที่ไม่ยืดหยุ่น ทั้งนี้เพราะว่า หากเขาประกอบอาชีพนั้น ๆ เขาก็จะไม่มีความสุข เพราะสิ่งที่เขายึดถือนั้น ขัดกับค่านิยมของงานหรืออาชีพที่เขาประกอบ นอกจากนี้ ข้อที่ควรคำนึงถึงประการหนึ่งคือ ทุก ๆ อาชีพจะมีค่านิยมของอาชีพนั้น ๆ เพราะฉะนั้น ในการแนะแนวการวางแผนเลือกงานหรืออาชีพ จะต้องให้บุคคลนั้น ๆ ได้พิจารณาว่า ค่านิยมของตัวเขานั้น มีความใกล้เคียงกับค่านิยมในการทำงานหรือในการประกอบอาชีพของเขาหรือไม่ เพียงใด

นอกจากนี้ ซูเปอร์ (Super, 1970) ได้กล่าวถึง ค่านิยมในการทำงานว่า หมายถึง สิ่งที่บุคคลเชื่อว่า มีค่าและมีความสำคัญต่อการทำงานของเขา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจอันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขา สิ่งที่คนเรายึดถือแต่ละอย่างนี้มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป บางอย่างอาจจะมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อคนบางคน แต่บางอย่างก็อาจจะมีความสำคัญน้อยมากต่อคนอื่น ๆ ก็ได้

จากข้อความต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้น สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยมว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่นเพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเราเอง นอกจากนี้ค่านิยมยังเป็นความเชื่อ มีลักษณะถาวร มักจะเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย และตามความคิดเห็นของคนในสังคม ค่านิยมยังทำหน้าที่เป็นเกณฑ์หรือมาตรฐานที่ใช้นำพฤติกรรมการปฏิบัติ และทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ถึงความต้องการของมนุษย์ อีกทั้งค่านิยมของบุคคลจะช่วยในการวางแผนการเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลนั้น ค่านิยมจะเป็นสิ่งที่กำหนดว่า บุคคลจะเลือกงานหรือเลือกประกอบอาชีพใด และเมื่อเขาเลือกงานหรืออาชีพนั้นแล้ว เขาจะมีความสุขในงานหรืออาชีพนั้นหรือไม่ ส่วนค่านิยมในการทำงานนั้น เป็นสิ่งที่บุคคลเชื่อว่า มีค่า และมีความสำคัญต่อการทำงานของเขาและสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ

ด้วยเหตุที่ค่านิยมมีความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งปฏิบัติงานอยู่ในวงการศึกษาและการแนะแนว จึงประสงค์ที่จะศึกษาเกี่ยวกับ ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 สำหรับเหตุผลที่เลือกศึกษาเฉพาะนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 นั้น เพราะว่า ประการแรกคือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอายุอยู่ในช่วง 15-16 ปี ซึ่งบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุนี้ จะให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพ สูงกว่า ความสนใจ และความสามารถ (Ginzberg, 1966) ซึ่งสอดคล้องกับ ซูเปอร์ (Super, 1953) ที่กล่าวว่าค่านิยมมีความสำคัญยิ่งต่อการเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลที่อยู่ในวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-16 ปี และประการที่สองคือ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ได้เปิดโอกาสให้นักเรียนเลือกสายวิชา ไม่ว่าจะเป็นสายสามัญหรือสายอาชีพ ได้ตามความสามารถ ความถนัด ความสนใจ และค่านิยมของตนเอง และนักเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสบการณ์ในการตัดสินใจเลือกวิชาเรียนมาแล้วในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และมัธยมศึกษาปีที่ 2 เมื่อนักเรียนกำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อันเป็นปีสุดท้ายของประโยคมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งจะต้องมีการตัดสินใจครั้งใหญ่อีกครั้งหนึ่ง จึงน่าจะมีการวิจัยเพื่อจะได้ทราบแนวทางหรือเกณฑ์ในการเลือกงานหรืออาชีพในอนาคตของนักเรียน ส่วนเหตุผลที่เลือกศึกษาเฉพาะโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษา 1 นั้น เพราะว่า เป็นโรงเรียนที่อยู่ในจังหวัดรอบนอกกรุงเทพมหานคร การเร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาในเขตการศึกษา 1 นี้ จะเป็นการสกัดกั้นมิให้นักเรียนหลั่งไหลเข้าสู่กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาแออัดโดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร และเพื่อส่งเสริมการจัดการศึกษาและการจัดกิจกรรมการศึกษาให้มีผลต่อการสร้างเสริมค่านิยมที่เกื้อกูลต่อการทำงานหรือการประกอบสัมมาชีพ ที่เหมาะสมกับสภาพตลาดแรงงานของแต่ละท้องถิ่น เพื่อการมีงานทำ นอกจากนี้ ยังพบว่า ในปัจจุบัน มิได้มีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับ ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว และผลที่จะได้รับจากการวิจัยครั้งนี้ นอกจากจะได้ทราบค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 แล้ว ผู้วิจัยคาดว่า จะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อการจัดบริการแนะแนวอาชีพในการสร้างเสริมค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อจะให้นักเรียน รู้จักค้นหาค่านิยมที่จะยึดถือเป็นหลักในการทำงานต่อไปในอนาคต อีกทั้งอาจช่วยทำให้เห็นแนวทางที่จะปรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาให้เอื้อต่อการปูพื้นฐานค่านิยมในการทำงานของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวต่อไป

<u>ความมุ่งหมายของการวิจัย</u>

การวิจัยเรื่อง ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 มีความมุ่งหมายดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาค่านิยมในการทำงาน และลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

2. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

3. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 จำแนกตาม

3.1 ระดับการศึกษาของบิดา

3.2 ระดับการศึกษาของมารดา

3.3 อาชีพของบิดา

3.4 อาชีพของมารดา

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา และค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

5. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

5.1 แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย

5.2 แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย

5.3 แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก

5.4 แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก

6. เพื่อเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

6.1 แบบใช้เหตุผลมาก

6.2 แบบใช้เหตุผลน้อย

6.3 แบบรักสนับสนุนมาก

6.4 แบบรักสนับสนุนน้อย

6.5 แบบควบคุมน้อย

6.6 แบบควบคุมมาก

6.7 แบบลงโทษน้อย

6.8 แบบลงโทษมาก

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการวิจัยครั้งนี้ จะได้ทราบถึง ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และคาดว่า จะเป็นประโยชน์แก่ครูแนะแนวและผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานแนะแนวที่จะได้ทราบเกี่ยวกับ ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ซึ่งจะเป็นข้อมูลที่มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อการจัดบริการแนะแนวอาชีพ ในการสร้างเสริมค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมแก่นักเรียน ทั้งนี้เพื่อนักเรียนจะได้รู้จักค้นหาค่านิยมที่จะยึดถือเป็นหลักในการทำงานต่อไปในอนาคต นอกจากนี้ ผลของการวิจัยดังกล่าว อาจช่วยทำให้เห็นแนวทางที่จะปรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาให้เอื้อต่อการปูพื้นฐานค่านิยมในการทำงานของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

1. ประชากร เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530

2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1,500 คน

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

3.1 ตัวแปรอิสระ จำแนกเป็น

(1) เพศ ได้แก่ เพศชาย และเพศหญิง

(2) ระดับการศึกษาของบิดา

(3) ระดับการศึกษาของมารดา

(4) อาชีพของบิดา

(5) อาชีพของมารดา

(6) รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา

(7) วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ค่านิยมในการทำงาน ซึ่งจำแนกเป็น 16 ด้านคือ

(1) ด้านความคิดสร้างสรรค์

(2) ด้านการบริหาร

(3) ด้านสัมฤทธิผล

(4) ด้านสภาพแวดล้อม

(5) ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน

(6) ด้านวิถีชีวิต

(7) ด้านความมั่นคงปลอดภัย

(8) ด้านผู้ร่วมงาน

(9) ด้านสุนทรีย์

(10) ด้านความมีศักดิ์ศรี

(11) ด้านความมีอิสระ

(12) ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน

(13) ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ

(14) ด้านบริการสังคม

(15) ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา

(16) ด้านงานอาชีพอิสระ

<u>สมมติฐานของการวิจัย</u>

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานดังนี้คือ

1. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตาม

2.1 ระดับการศึกษาของบิดา

2.2 ระดับการศึกษาของมารดา

2.3 อาชีพของบิดา

2.4 อาชีพของมารดา

2.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา

3. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา และค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (4.1) แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย (4.2) แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย (4.3) แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก และ (4.4) แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

5. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (5.1) แบบใช้เหตุผลมาก (5.2) แบบใช้เหตุผลน้อย (5.3) แบบรักสนับสนุนมาก (5.4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5.5) แบบควบคุมน้อย (5.6) แบบควบคุมมาก (5.7) แบบลงโทษน้อย และ (5.8) แบบลงโทษมาก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ค่านิยมในการทำงาน หมายถึง สิ่งที่บุคคลเชื่อว่า มีความสำคัญในการทำงานของเขา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจอันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขา สิ่งที่คนเรายึดถือแต่ละอย่างนี้ มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป บางอย่างอาจจะมีความสำคัญอย่างใหญ่หลวงต่อคนบางคน แต่บางอย่างก็อาจจะมีความสำคัญน้อยมากต่อคนอื่น ๆ สำหรับค่านิยมในการทำงานนี้จำแนกเป็น 16 ด้าน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1.1 ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ คิดค้น ออกแบบ และพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ

1.2 ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมีการวางแผน และจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำ

1.3 ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ส่งเสริมให้บุคคลประสบผลสำเร็จจากการทำงาน และก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมุ่งทำงานเพื่องานด้วย

1.4 ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศที่สุขสบาย ตลอดทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลที่ทำงานในสถานที่นั้นมีความสุข สำหรับค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมนี้ เน้นสภาพแวดล้อมทางวัตถุที่จะช่วยอำนวยให้บุคคลมีความสุขในการทำงาน

1.5 ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน

1.6 ค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ชีวิตตามที่ตนเองชอบหรือต้องการ

1.7 ค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีความมั่นคงปลอดภัย และเป็นงานที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมั่นใจได้ว่า จะมีงานทำตลอดไป

1.8 ค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่ปฏิบัติงาน ได้ติดต่อกับผู้ร่วมงานที่ตนเองพอใจ โดยเฉพาะผู้ร่วมงานในระดับเดียวกันหรือต่ำกว่า

1.9 ค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ช่วยให้บุคคลได้สร้างสิ่งสวยงาม และเพิ่มความงดงามให้แก่โลก

1.10 ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งให้เกียรติกับบุคคลที่ทำงานนั้น

1.11 ค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งบุคคลที่ทำงานนั้นมีอิสระในการทำงานตามที่ตนเองปรารถนา

1.12 ค่านิยมในการทำงานด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลทำงานหลาย ๆ ด้าน ในขณะเดียวกัน งานที่ทำก็ต้องไม่ซ้ำซาก จำเจ

1.13 ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีรายได้ดีหรือรายได้สูงเพียงพอที่จะเลี้ยงชีพและซื้อสิ่งของเพื่อสนองความต้องการได้

1.14 ค่านิยมในการทำงานด้านบริการสังคม เป็นค่านิยมซึ่งสัมพันธ์กับงานที่สามารถให้สวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือ ส่งเคราะห์บุคคลอื่น และก่อประโยชน์แก่ผู้อื่น

1.15 ค่านิยมในการทำงานด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้ และสามารถค้นคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้

1.16 ค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่บุคคลสามารถหารายได้ ได้เองโดยไม่ต้องมีนายจ้างหรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง สามารถเป็นเจ้าของกิจการ และสามารถพึ่งตนเองได้

2. ระดับการศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาหรือมารดาได้รับ ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับคือ

2.1 ระดับอุดมศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาหรือมารดาได้รับโดยได้รับอนุปริญญา หรือปริญญา จากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

2.2 ระดับมัธยมศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาหรือมารดาได้รับ โดยสำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 หรือมัธยมศึกษาปีที่ 6 สำหรับการวิจัย

ครั้งนี้ ปรากฏว่าทั้งบิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่านั้น

2.3 ระดับประถมศึกษา หมายถึง การศึกษาขั้นสูงสุดที่บิดาหรือมารดาได้รับ โดยสำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 หรือชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ปรากฏว่า ทั้งบิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำเร็จการศึกษาระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 เท่านั้น

2.4 ไม่ได้รับการศึกษา หมายถึง บิดาหรือมารดาที่ไม่เคยได้รับการศึกษา

3. อาชีพ หมายถึง การทำงานเพื่อหารายได้ของบิดามารดา ซึ่งแบ่งเป็น 6 กลุ่มคือ

3.1 รับจ้าง

3.2 ค้าขาย

3.3 เกษตรกรรม

3.4 ทำงานบริษัทเอกชน

3.5 ทำงานรัฐวิสาหกิจ

3.6 รับราชการ

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน หมายถึง จำนวนเงินที่ได้รับจากการประกอบอาชีพต่อเดือน ซึ่งแบ่งเป็น 4 ระดับ โดยใช้เกณฑ์ดังนี้ (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2530)

4.1 รายได้ต่ำกว่า 2,000 บาทต่อเดือน จัดอยู่ในกลุ่มรายได้ต่ำมาก

4.2 รายได้ 2,001-3,500 บาทต่อเดือน จัดอยู่ในกลุ่มรายได้ต่ำ

4.3 รายได้ 3,501-7,500 บาทต่อเดือน จัดอยู่ในกลุ่มรายได้ปานกลาง

4.4 รายได้มากกว่า 7,500 บาทต่อเดือน จัดอยู่ในกลุ่มรายได้สูง

5. วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา หมายถึง การที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตรและเรียกร้องให้บุตรปฏิบัติต่อตน โดยบิดามารดากับบุตรมีการติดต่อเกี่ยวข้องกันทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อบุตรทั้งทางด้านความรู้สึก อารมณ์ และ

การกระทำของบิดามารดา ตลอดจนเป็นทางให้บิดามารดาสามารถให้การสนับสนุน ส่งเสริม ช่วยเหลือ ควบคุม ให้รางวัลหรือลงโทษบุตรได้ นอกจากนี้ บุตรยังมีโอกาสสังเกตและรับรู้การกระทำหรือการปฏิบัติต่าง ๆ ของบิดามารดาด้วย ในการวิจัยนี้ ได้แบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูเป็น 4 วิธีคือ (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และ (4) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับนิยามปฏิบัติการของแต่ละวิธีดังต่อไปนี้

5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตรโดยการแสดงความรัก ความหวังดี สนับสนุน ช่วยเหลือ ยอมรับ สนใจเอาใจใส่ และใกล้ชิดกับบุตรในปริมาณต่าง ๆ ซึ่งวัดโดยการให้นักเรียนรายงานโดยตอบแบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราส่วนประมาณค่า 4 หน่วย คะแนนรวมในแบบสอบถามนี้ของผู้ตอบแต่ละคนจะอยู่ในพิสัยระหว่าง 9 ถึง 36 คะแนน คะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบรักสนับสนุนมาก และคะแนนต่ำหรือน้อยแสดงว่า ผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบรักสนับสนุนน้อย ในกรณีที่ต้องแบ่งนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างออกเป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อย ได้ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์แบ่งคือ 26.403 คะแนน (ดูตาราง 18)

5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตรในทำนองที่เป็นการกระทำอย่างมีเหตุผลอันสมควร โดยบิดามารดาให้คำอธิบายหรือชี้แจงแก่บุตรในขณะสนับสนุนหรือห้ามปรามบุตรในการกระทำต่าง ๆ ตลอดจนการให้รางวัลและลงโทษบุตร และมีความสม่ำเสมอในการปฏิบัติเช่นนี้อย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมของบุตร สำหรับปริมาณการปฏิบัติเช่นนี้ของบิดามารดา วัดโดยการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราส่วนประมาณค่า 4 หน่วย คะแนนรวมในแบบสอบถามนี้ของผู้ตอบแต่ละคนจะอยู่ในพิสัยระหว่าง 9 ถึง 36 คะแนน คะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบใช้เหตุผลมาก และคะแนนต่ำหรือน้อยแสดงว่าผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบใช้เหตุผลน้อย ในกรณีที่ต้องแบ่งนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างออกเป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและน้อย ได้ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์แบ่งคือ 27.686 คะแนน (ดูตาราง 18)

5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตร โดยการสอดส่องตรวจตราการกระทำต่าง ๆ ของบุตรว่าทำตามที่ตนสั่งหรือต้องการหรือไม่ สำหรับปริมาณการปฏิบัติเช่นนี้ของบิดามารดา วัดโดยการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราส่วนประมาณค่า 4 หน่วย คะแนนรวมในแบบสอบถามนี้ของผู้ตอบแต่ละคนจะอยู่ในพิสัยระหว่าง 9 ถึง 36 คะแนน คะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบควบคุมมาก และคะแนนต่ำหรือน้อยแสดงว่า ผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบควบคุมน้อย ในกรณีที่ต้องแบ่งนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างออกเป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากและน้อย ได้ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มรวมเป็นเกณฑ์การแบ่งคือ 20.692 คะแนน (ดูตาราง 18)

5.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตรโดยการลงโทษเมื่อบุตรกระทำผิด หรือไม่ปฏิบัติตามที่บิดามารดาสั่ง หรือทำให้บิดามารดาไม่พอใจ โดยอาจใช้การลงโทษทางกาย เช่น เฆี่ยนตี หรือลงโทษทางจิตเช่น ดุว่า ทำท่าไม่พอใจ หรือเมินเฉย บิดามารดาอาจจะใช้วิธีการลงโทษบุตรในปริมาณที่แตกต่างกัน สำหรับปริมาณการปฏิบัติเช่นนี้ของบิดามารดา วัดโดยการให้นักเรียนตอบแบบสอบถามจำนวน 9 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราส่วนประมาณค่า 4 หน่วย คะแนนรวมในแบบสอบถามนี้ของผู้ตอบแต่ละคนจะอยู่ในพิสัยระหว่าง 9 ถึง 36 คะแนน คะแนนสูงแสดงว่า ผู้ตอบมีความรู้สึกว่าบิดามารดาเลี้ยงตนแบบลงโทษมาก และคะแนนต่ำหรือน้อยแสดงว่า บิดามารดาเลี้ยงตนแบบลงโทษน้อย ในกรณีที่ต้องแบ่งนักเรียนในกลุ่มตัวอย่างออกเป็นนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมากและน้อย ได้ใช้คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มเป็นเกณฑ์การแบ่งคือ 18.937 คะแนน (ดูตาราง 18)

6. นักเรียน หมายถึง นักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530

7. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่ตามเกณฑ์มาตรฐานของกระทรวงศึกษาธิการ และเปิดสอนตั้งแต่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

8. เขตการศึกษา 1 หมายถึง เขตการศึกษาที่เป็นที่ตั้งของโรงเรียนในส่วนภูมิภาค ซึ่งครอบคลุมโรงเรียนต่าง ๆ ใน 5 จังหวัดต่อไปนี้

8.1 จังหวัดนนทบุรี

8.2 จังหวัดปทุมธานี

8.3 จังหวัดสมุทรปราการ

8.4 จังหวัดนครปฐม

8.5 จังหวัดสมุทรสาคร

9. โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 ของการวิจัยในครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย ซึ่งได้แก่ โรงเรียนมัธยมศึกษา ของจังหวัดต่าง ๆ ในเขตการศึกษา 1 ต่อไปนี้

9.1 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนนทบุรี ได้แก่

(1) โรงเรียนรัตนาธิเบศร์

(2) โรงเรียนสตรีนนทบุรี

(3) โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย

9.2 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดปทุมธานี ได้แก่

(1) โรงเรียนปทุมวิไล

(2) โรงเรียนคณะราษฎร์บำรุง

(3) โรงเรียนสายปัญญา รังสิต

9.3 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรปราการ ได้แก่

(1) โรงเรียนสมุทรปราการ

(2) โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ

(3) โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง

9.4 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดนครปฐม ได้แก่

(1) โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย

(2) โรงเรียนราชินีบูรณะ

(3) โรงเรียนสระกระเทียมวิทยาคม

9.5 โรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร ได้แก่

(1) โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย

(2) โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ

(3) โรงเรียนกระทุ่มแบน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เนื่องจากความมุ่งหมายของการวิจัยนี้ มีความประสงค์จะศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ดังนั้น เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จะกล่าวถึง การศึกษาที่สัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงาน โดยจะครอบคลุมเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้

1. ความหมายของค่านิยม
2. ลักษณะของค่านิยม
3. การเกิดค่านิยม
4. ระบบค่านิยมและหน้าที่ของค่านิยม
5. ประเภทของค่านิยม
6. การปลูกฝังค่านิยม
7. การพัฒนาค่านิยม
8. ค่านิยมกับการเลือกงานหรืออาชีพ
9. ทฤษฎีการเลือกอาชีพ
10. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ
11. ค่านิยมในการทำงาน
12. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ค่านิยมทางอาชีพ และค่านิยมในการทำงาน
13. วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของค่านิยม

สำหรับความหมายของค่านิยมนั้น มีผู้ให้ความหมายของค่านิยมไว้หลายท่าน ดังต่อไปนี้

รุช (Ruch, 1948) ได้กล่าวถึงค่านิยมที่บุคคลยึดถือว่า เป็นแรงจูงใจที่สำคัญที่มีต่อเป้าประสงค์ในชีวิตของคนเรา ถ้าเป้าประสงค์ใดที่ได้มานั้นมีค่า ก็กล่าวว่า เป้าประสงค์นั้นมีค่านิยมในระดับสูง เป้าประสงค์ใดที่ได้มาแล้วไม่คุ้มค่าหรือหาได้ยาก ก็กล่าวว่า เป้าประสงค์

นั้นมีค่านิยมต่ำ เมื่อเป้าประสงค์ของบุคคลใดบุคคลหนึ่งปรากฏชัดเจนขึ้น และสามารถวัดได้ว่ามีความสำคัญต่อบุคคลนั้นจริง ๆ บุคคลนั้นก็จะพยายามแสวงหาทางให้ถึงซึ่งเป้าประสงค์นั้น ตัวอย่างเช่น ถ้าเป้าประสงค์ของบุคคลคือเงิน บุคคลนั้นก็จะมีค่านิยมในทุกสิ่งทุกอย่างที่เงินจะหาซื้อได้ หรือมีค่านิยมในทุกสิ่งทุกอย่างที่จะได้เงินมา แต่ถ้าบุคคลนั้นมีเป้าประสงค์คือการทำงานเพื่อสังคม บุคคลนั้นก็จะเลือกค่านิยมทางการให้บริการความช่วยเหลือบุคคลอื่นเป็นส่วนใหญ่ เป็นต้น

ในปี ค.ศ. 1952 วูดรัฟ (Woodruff, 1952) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่าหมายถึง สิ่งที่บุคคลหรือสมาชิกในสังคมยึดถือและยอมรับว่า เป็นสิ่งที่มีความหมาย และมีความสำคัญสำหรับตน ซึ่งบุคคลจะยอมรับเอามาเป็นเป้าหมายมาตรฐาน และอุดมคติในชีวิตของตน ค่านิยมยังสามารถเปลี่ยนจุดหมายในชีวิตของบุคคลได้ด้วย เพราะค่านิยมเป็นความเชื่อเกี่ยวกับสิ่งที่ดี ที่ชอบ หรือสิ่งที่ไม่ดี ไม่ชอบ

สำหรับ คิลแพทริค (Kilpatrick, 1954) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยมหมายถึง ความต้องการที่ได้รับการประเมินอย่างรอบคอบ และปรากฏว่า มีค่าควรแก่การเลือกไว้เป็นคุณสมบัติของตน

ส่วน มาเจนัว (Margenau, 1958) ให้คำจำกัดความของค่านิยมว่า คือความพอใจและความต้องการของบุคคล ซึ่งมีส่วนสอดคล้องกับโรเซนเบอร์ก (Rosenberg, 1965) ที่กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่บุคคลต้องการ สิ่งที่บุคคลสนใจ สิ่งที่บุคคลรู้สึกเหมือนเป็นหน้าที่ และสิ่งที่บุคคลบูชาหรือพอใจ

นอกจากนี้ โรคีช (Rokeach, 1969) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า ค่านิยม คือ ความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่า ควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า โดยทั่วไป ค่านิยมจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล ค่านิยมเป็นมาตรฐานในการตัดสินว่า สิ่งใดดี สิ่งใดเลว และใช้ในการตัดสินพฤติกรรมของบุคคลด้วย

สำหรับในประเทศไทยนั้น มีผู้ให้ความหมายและคำอธิบายเกี่ยวกับค่านิยมไว้ดังต่อไปนี้

ไพฑูรย์ เครือแก้ว (ไพฑูรย์ เครือแก้ว, 2513) กล่าวว่า ค่านิยมของสังคม หมายถึง สิ่งที่คนสนใจ สิ่งที่คนปรารถนาจะได้ จะเป็น หรือ กลับกลายมาเป็นสิ่งที่ตนถือว่า เป็นสิ่งที่บังคับ ต้องทำ ต้องปฏิบัติ เป็นสิ่งที่คนบูชายกย่อง และมีความสุขที่จะได้เห็น ได้ฟัง ได้เป็นเจ้าของ ค่านิยมของสังคมจึงเป็นวิถีของการจัดวางความประพฤติที่มีความหมายต่อบุคคล และเป็นแบบฉบับของความคิดที่ฝังแน่นสำหรับยึดถือในการปฏิบัติตัวของบุคคลในสังคม

ในปี พ.ศ. 2516 พัทยา สายหู (พัทยา สายหู, 2516) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง ความรู้สึก หรือความเชื่อของแต่ละบุคคลที่เชื่อในสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่า เป็นสิ่งที่น่าชื่นชม หรือน่ากระทำ และยึดเป็นหลักประจำใจ เพื่อช่วยในการตัดสินใจเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง นอกจากนี้ พัทยา สายหู (พัทยา สายหู, 2516) ได้ให้คำอธิบายของค่านิยมทางสังคมวิทยาว่า ค่านิยมทางสังคมวิทยานั้น ได้กำหนดให้ครอบจักรวาลว่าหมายถึงสิ่งที่นิยมยึดถือประจำใจ ที่ช่วยตัดสินในการเลือก ตราบใดที่มนุษย์ต้องเลือกตัดสินใจในการกระทำอยู่ มนุษย์จะต้องอาศัยคุณค่าประจำตัวเป็นเครื่องกำหนด แม้แต่สิ่งที่เคยทำจนเคยชินเป็นนิสัย ฉะนั้น เมื่อเกิดเป็นคนแล้ว จะเลือกทำอะไร จะต้องอาศัยคุณค่าที่ตนยึดถือเป็นเครื่องกำหนดทั้งสิ้น

สำหรับ ก่อ สวัสดิพานิช (ก่อ สวัสดิพานิช, 2518) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง ความคิด พฤติกรรม และสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเห็นว่า มีคุณค่า จึงยอมรับปฏิบัติตามและหวงแหนไว้ระยะหนึ่ง ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัยและตามความคิดเห็นของคนในสังคม

ส่วนพนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์, 2520) ได้ให้ความหมายของค่านิยมว่า หมายถึง การยอมรับนับถือและพร้อมที่จะปฏิบัติตามคุณค่าที่คนหรือกลุ่มคนมีต่อสิ่งต่าง ๆ นอกจากนี้ พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์, 2520) และประสาร มาลากุล ณ อยุธยา (ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, 2522) ได้ให้ความหมายของค่านิยมอย่างสอดคล้องกันว่า ค่านิยมเป็นส่วนประกอบสำคัญที่จะบ่งชี้ว่า บุคคลจะประพฤติหรือปฏิบัติตัวอย่างไร ทั้งต่อตัวเองและสังคม การเลือกแสดงพฤติกรรมของแต่ละคน ขึ้นอยู่กับ ค่านิยมที่ยึดถือเป็นประการสำคัญ เพราะค่านิยมเป็นหลักที่ควบคุมการรับรู้ การตัดสินใจ การเลือก และการตอบสนองต่อสิ่งแวดล้อมของบุคคล

นอกจากนี้ สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2525) กล่าวว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำบางประการที่เราเชื่อหรือนิยมว่า ควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเราเอง

ในปี พ.ศ. 2525 อาบ นคะจัด (อาบ นคะจัด, 2525) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง ความเชื่อ ความเลื่อมใสสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเป็นรูปธรรมหรือนามธรรมที่ฝังอยู่ในใจคน มีอิทธิพลกำกับความคิดเห็น และนำไปสู่การแสดงออกทางกาย วาจา ใจ ที่เรียกว่า "ความประพฤติ"

ต่อมาในปี พ.ศ. 2527 สงวนศรี วิรัชชัย (สงวนศรี วิรัชชัย, 2527) กล่าวว่า ค่านิยมหมายถึง ความคิดที่ทำให้คนเราเลือกในสิ่งที่ต้องการ พอใจ หรือคิดว่าถูกต้องเหมาะสมควรกระทำ และยึดถือเป็นหลักปฏิบัติในการดำรงชีวิต

จากความหมายของค่านิยมที่กล่าวข้างต้น สามารถสรุปประเด็นสำคัญ ๆ ได้ว่า ค่านิยม หมายถึง สภาพหรือการกระทำ หรือสิ่งที่คนในสังคมใดสังคมหนึ่งเชื่อหรือนิยมว่า มีคุณค่าควรยึดถือหรือยึดมั่น เพื่อจะได้บรรลุถึงวัตถุประสงค์หรือความมุ่งหมายของสังคมหรือของตัวเราเอง นอกจากนี้ ค่านิยมมักเปลี่ยนแปลงไปตามกาลสมัย และตามความคิดเห็นของคนในสังคม

<u>ลักษณะของค่านิยม</u>

ค่านิยม หมายถึง สิ่งที่คนเราเชื่อและยึดถือว่า มีคุณค่าและมีความสำคัญ จึงยอมรับปฏิบัติตาม อย่างไรก็ตาม ค่านิยมมีลักษณะเปลี่ยนแปลงได้เสมอ ซึ่งขึ้นอยู่กับเหตุการณ์และสิ่งแวดล้อม ตลอดทั้งระยะเวลาที่เกี่ยวข้องอยู่กับแต่ละบุคคล แต่การเปลี่ยนแปลงนั้น มิใช่จะเปลี่ยนแปลงได้โดยง่าย แต่จะมีลักษณะยืนยงถาวรอยู่ในระยะเวลาหนึ่ง ซึ่งจะยาวนานเพียงใดนั้น จะขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล และเหตุการณ์สิ่งแวดล้อมที่บุคคลแต่ละคนประสบอยู่ (สุธีรพันธุ์ กรลักษณ์, 2525)

นอกจากนี้ โรคีช (Rokeach, 1977) ได้อธิบายลักษณะค่านิยมว่า เป็นความเชื่อที่เกิดจากเหตุผลของตนเองเกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งที่จะยึดถือนั้น โดยจำแนกความเชื่อออกเป็น 3 ลักษณะคือ

168147

ลักษณะที่ 1 ความเชื่อเชิงวิทยาศาสตร์ คือความเชื่อที่ทดสอบได้ว่าจริงหรือเท็จ ความเชื่อประเภทนี้เกิดขึ้นโดยอาศัยหลักเกณฑ์ที่เป็นข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์ สามารถพิสูจน์ได้ เช่น เชื่อว่า โลกกลม เชื่อว่าโลกหมุนรอบดวงอาทิตย์ เป็นต้น

ลักษณะที่ 2 ความเชื่อเชิงจริยธรรม คือความเชื่อที่ประเมินสิ่งต่าง ๆ ว่า ดีหรือเลว ความเชื่อประเภทนี้เกิดขึ้น โดยยึดเกณฑ์ที่ผู้อื่นกำหนดไว้ เช่น บิดามารดากำหนดว่าบุตรที่ไม่เชื่อฟังบิดามารดา เป็นบุตรอกตัญญู ศาสนากำหนดว่า การพูดปดเป็นสิ่งเลว เป็นต้น

ลักษณะที่ 3 ความเชื่อเชิงค่านิยม คือความเชื่อที่กำหนดทิศทาง และเป้าหมายของการกระทำว่า พึงประสงค์หรือไม่พึงประสงค์ ความเชื่อประเภทนี้เกิดขึ้นโดยยึดหลักเกณฑ์เหตุผลในการประเมินคุณค่าที่มีต่อตนเองและผู้อื่น จากความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

สำหรับลักษณะความเชื่อลักษณะที่ 3 คือ ความเชื่อเชิงค่านิยมนั้น นับได้ว่า เป็นความเชื่อที่เป็นค่านิยมที่แท้จริง (Real Value) เพราะ "ค่า" ขึ้นอยู่กับความเชื่อของมนุษย์ (ค่า = คุณค่า + นิยม = กำหนด) ตัวอย่างเช่น สิ่งของอย่างหนึ่ง โดยเนื้อแท้ไม่มีอรรถประโยชน์อย่างใด แต่อาจได้รับการยอมรับว่า มีค่าสูงส่งได้ เพราะมนุษย์เชื่อว่า สิ่งนั้นมีประโยชน์กับตน นอกจากนี้ สิ่งของอย่างเดียวกัน อาจมีค่าสำหรับแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน เราจึงไม่สามารถวัดออกมาได้แน่นอนว่า สิ่งของนั้นมีค่าเท่าใด เนื่องจากเกณฑ์ในการวัดอยู่ที่ตัวบุคคลแต่ละคน

ส่วนความเชื่อลักษณะที่ 2 คือ ความเชื่อเชิงจริยธรรมนั้น เป็นความเชื่อที่ได้วางกฎเกณฑ์ไว้ตายตัว โดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลในลักษณะบรรทัดฐานของสังคม ดังนั้น ความเชื่อที่พึงประสงค์หรือความเชื่อเชิงค่านิยมของบุคคล ก็อาจจะเป็นความเชื่อที่เลวได้ ถ้าจะพิจารณาในแง่ของความเชื่อเชิงจริยธรรม ตัวอย่างเช่น การทำแท้ง เป็นต้น ถ้าการทำแท้ง เป็นความเชื่อที่พึงประสงค์ของความเชื่อเชิงค่านิยม เพราะจะไม่ทำให้เด็กเกิดมามีปมด้อย ช่วยลดปัญหาสังคม ลดปัญหาการเลี้ยงดูของพ่อแม่ และลดการเพิ่มประชากร แต่ความเชื่อเชิงจริยธรรมถือว่าเป็นสิ่งเลว เพราะเป็นการทำลายชีวิตผู้อื่นที่เขาควรมีสิทธิได้ใช้ชีวิตของเขาในโลก ซึ่งเป็นสิ่งที่สังคมไม่ยอมรับ เพราะถือว่าผิดศีลธรรม ดังนั้น ความเชื่อเชิงจริยธรรม จึงเป็นความเชื่อในสิ่งที่ได้มีกฎเกณฑ์ มีการตัดสินไว้แล้ว ถ้าใครไม่ปฏิบัติตามก็จะเป็นบุคคลที่เลว ความเชื่อเชิงจริยธรรมจึงไม่เป็นความเชื่อเชิงค่านิยม อย่างไรก็ตาม ถ้าหากให้บุคคลได้เห็นในคุณค่า ยอมรับ

ในกฎเกณฑ์จากการประเมินตายตัวของเขาเองได้ สิ่งที่กำหนดไว้ตามแนวจริยธรรมก็จะกลายเป็นค่านิยมของบุคคลที่ได้จากการพัฒนา

การเกิดค่านิยม

ค่านิยมเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องชี้นำให้บุคคลประกอบกรรมใด ๆ ดีงาม และผิดพลาด ไปตามความเชื่อ ความเห็นและความนิยมที่ตนเองยึดถืออยู่ (พระราชวรมุณี, 2526) สำหรับการเกิดค่านิยมนั้น จะเกิดจากการที่บุคคลมีศรัทธาเชื่อมั่นในรูปธรรมและนามธรรมที่ตนปลงใจเชื่อว่า เหมาะสมดีงาม หรือเกิดจากความนิยมในสิ่งที่มีค่าควรแก่การปกป้องคุ้มครองป้องกันดูแลรักษาไว้ให้มั่นคงดำรงอยู่ และให้เจริญรุ่งเรืองสืบไป เพื่อประโยชน์แก่ตนเองและส่วนรวม (เจ้าคณะภาคมหานิกาย, 2525) ซึ่งสอดคล้องกับสมเด็จพระญาณสังวร (สมเด็จพระญาณสังวร, 2531) ที่ได้ให้คำอธิบายว่า ค่านิยมเกิดขึ้นเพราะบุคคลมีศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง เมื่อบุคคลมีศรัทธาต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งแล้ว จะทำให้เกิดการกระทำหรือการปฏิบัติตามมา สำหรับศรัทธานี้คือความเชื่อ ความเลื่อมใสที่บุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เห็นว่าดี มีประโยชน์สามารถช่วยชีวิตเราได้ และตามธรรมชาติของคนโดยทั่ว ๆ ไป การที่จะลงมือกระทำการสิ่งใดสิ่งหนึ่งก็เพราะมีความเชื่อว่า สิ่งที่เราทำไปนั้นมีประโยชน์ มีผลดีต่อตนเอง จึงลงมือทำไป ดังนั้น ความเชื่อจึงเป็นแรงจูงใจให้คนทำสิ่งต่าง ๆ ความเชื่อนี้ อาจจะเป็นความเชื่อต่อสิ่งภายนอก (Faith) หรือเป็นความเชื่อในตนเอง (Confidence) ความเชื่อต่อสิ่งภายนอกอาจจะเป็นสิ่งที่ตนเองนับถือว่า เป็นสิ่งที่ดีมีอำนาจ อันอาจดลบันดาลให้ชีวิตมีความสุขความเจริญ เช่น พระรัตนตรัย เทพเจ้า เทวดาอารักษ์ เป็นต้น อีกอย่างหนึ่งก็คือ ความเชื่อในการกระทำของตนเอง เช่น เชื่อว่า เมื่อตนทำสิ่งดีย่อมได้รับผลดี ทำสิ่งที่ชั่วย่อมได้รับผลในทางไม่ดี ความเชื่อทำนองนี้ก่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง การเชื่อสิ่งภายนอกเป็นการปลอบขวัญและให้กำลังใจ เมื่อจิตใจเกิดความท้อแท้อ่อนแอ การเชื่อมั่นในตนเองก็ทำให้เกิดกำลังภายในที่จะทำงานให้สำเร็จตามที่หวังได้

สำหรับค่านิยมในการทำงานนั้น ก็เกิดจากความเชื่อของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งหรือคือสิ่งที่คนเราเชื่อและยึดถือว่า มีความสำคัญมากต่อการทำงานของเขา นอกจากนี้ ความมุ่งหมายของความเชื่อ ก็เพื่อที่จะขจัดความอ่อนแอ ความกลัวภัย โดยสร้างพละกำลัง

(Power) ให้เกิดมีขึ้นในใจ สร้างฐานะแห่งความเจริญรุ่งเรืองในอนาคต สร้างความกล้าให้มีขึ้น และสร้างทรัพย์ภายในให้แก่ตนเอง เพราะตัวความเชื่อนี้ก่อให้เกิดความปีติอิ่มเอิบในทางจิต เรียกว่า จิตชื่นบานในการทำงาน ไม่ใช่ทำงานแบบสิ้นหวัง ดังนั้น ศาสนาทุกศาสนาจึงมีแนวที่จะปลูกศรัทธาในจิตใจของศาสนิกชนเป็นอันดับแรก โดยให้ซาบซึ้งในพระคุณของพระศาสดาของตนเอง แล้วสิ่งที่ตามมาคือ ความพร้อมที่จะปฏิบัติธรรมชั้นสูง ๆ ต่อไป อีกอย่างหนึ่ง ศรัทธานั้นมุ่งจะสร้างความพยายามอุตสาหะให้เกิดมีในจิตใจของผู้ปฏิบัติให้อยากทดลองทำสิ่งที่ตนเชื่อนั้นให้เห็นผลประจักษ์จริงแก่ตนเอง (กรมการศาสนา, 2522)

ระบบค่านิยมและหน้าที่ของค่านิยม

สุนทรี โคมิน และสนิท สมัครการ (สุนทรี โคมิน และสนิท สมัครการ, 2522) ได้กล่าวถึง ระบบค่านิยม และหน้าที่ของค่านิยม ไว้ดังนี้

เนื่องด้วย ค่านิยมคือความเชื่ออย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะถาวรที่เชื่อว่า "วิถีปฏิบัติ" บางอย่าง หรือ "เป้าหมายของชีวิต" บางอย่างนั้น เป็นสิ่งที่ตัวเองหรือสังคมเห็นดีเห็นชอบสมควรที่จะยึดถือหรือปฏิบัติมากกว่า "วิถีปฏิบัติ" หรือ "เป้าหมายอย่างอื่น" ด้วยเหตุนี้ ระบบค่านิยม จึงหมายถึง การรวมกันของความเชื่อดังกล่าวให้เข้าเป็น ระบบความเชื่อที่มีลักษณะถาวรลดหลั่นกันตามลำดับความสำคัญ นอกจากนี้ ระบบค่านิยมของคน ๆ หนึ่ง หรือคนกลุ่มหนึ่ง ก็คือภาพรวมที่ได้มาจากการแสดงออกซึ่งค่านิยมต่าง ๆ ที่บุคคลนั้นหรือกลุ่มนั้นได้เลือกแล้ว

ส่วนหน้าที่ของค่านิยมนั้น จำแนกได้ 3 ประการคือ

ประการแรก ค่านิยมทำหน้าที่เป็นเกณฑ์ (Criteria) หรือมาตรฐาน (Standards) ที่ใช้นำการกระทำ พฤติกรรมการปฏิบัติหลายทางคือ

(1) ค่านิยมชักจูงบุคคลให้แสดงจุดยืนของเขาในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับสังคมออกมาเห็นได้ชัด

(2) ค่านิยมเป็นตัวช่วยกำหนดให้บุคคลเลือกอุดมการณ์ทางการเมืองบางอุดมการณ์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ

(3) ค่านิยมเป็นปทัสถานที่ช่วยนำการกระทำให้บุคคลประพฤติและแสดงตัวต่อผู้อื่นตามที่ประพฤติเป็นปกติอยู่ทุกวัน

(4) ค่านิยมเป็นปทัสถานที่ใช้ในการประเมิน ตัดสิน ชื่นชม ยกย่อง หรือตำหนิ ติเตียนตัวเอง หรือการกระทำของคนอื่น

(5) ค่านิยมเป็นจุดศูนย์กลางของการศึกษากระบวนการเปรียบเทียบ คือใช้ค่านิยมเป็นปทัสถานในการเปรียบเทียบว่า บุคคลมีค่านิยม ความสามารถ เท่ากับผู้อื่นมากน้อยแค่ไหน

(6) ค่านิยมเป็นปทัสถานที่ถูกใช้เป็นฐานสำหรับกระบวนการให้เหตุผลต่อความนึกคิดและการกระทำของตน เพื่อธำรงไว้ซึ่งศักดิ์ศรีของตน

ประการที่ 2 ค่านิยมทำหน้าที่เป็นที่รวมของหลักการและเกณฑ์ต่าง ๆ ที่เรียนรู้มา เพื่อช่วยให้ตัดสินใจเลือกระหว่างทางเลือกต่าง ๆ และเป็นการช่วยแก้ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

ประการที่ 3 ค่านิยมทำหน้าที่เป็นตัวบ่งชี้ความต้องการของมนุษย์ โดยถือว่าค่านิยมเป็นองค์ประกอบของแรงจูงใจในตัวเช่นเดียวกับองค์ประกอบทางด้านความรู้สึก อารมณ์ และพฤติกรรม ค่านิยม "วิถีปฏิบัติ" เป็นแรงจูงใจ ก็เพราะวิถีปฏิบัติที่คิดว่าดีที่สุด (Idealized) เป็นวิถีทาง หรือเป็นเครื่องมือที่ช่วยนำไปสู่เป้าหมายปลายทางที่ปรารถนา ในทาง "ค่านิยมจุดหมายปลายทาง" ส่วนค่านิยมจุดหมายปลายทาง เป็นแรงจูงใจที่เป็นเป้าหมายที่เหนือกว่า (Super goal) เป้าหมายเร่งด่วนเฉพาะหน้า (Urgent Immediate Goal)

<u>ประเภทของค่านิยม</u>

อัลพอร์ต เวอร์นอน และลินเซย์ (Allport, Vernon and Lindzey, 1951) ได้แบ่งค่านิยมเป็น 6 ประเภท และเชื่อว่า การดำรงชีวิตของบุคคลจะสอดคล้องกับลักษณะใดลักษณะหนึ่งของค่านิยมประเภทต่าง ๆ ต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 ค่านิยมทางวิชาการ ค่านิยมประเภทนี้ เป็นแรงจูงใจให้บุคคลต้องการศึกษา หาความรู้ ความจริง บุคคลที่มีค่านิยมทางวิชาการมักจะเป็นนักปราชญ์ หรือนักวิทยาศาสตร์

ประเภทที่ 2 ค่านิยมทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลพอใจ สนใจได้รับความสะดวกทางกาย จึงชอบงานที่จะนำไปสู่ความมั่งคั่ง เช่น งานเกี่ยวกับธุรกิจ การผลิต การตลาด และการค้า เป็นต้น

ประเภทที่ 3 ค่านิยมทางสุนทรียภาพ เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลเกิดความพอใจในประสบการณ์ที่เกิดจากการสัมผัสต่าง ๆ เช่น ความสวยงาม ความสัมพันธ์กลมกลืน เป็นต้น

ประเภทที่ 4 ค่านิยมทางสังคม เป็นค่านิยมที่เป็นแรงจูงใจให้บุคคลสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เข้าร่วมสังคม มีความรักเพื่อนมนุษย์ บุคคลพวกนี้จึงมีจุดหมายอยู่ที่บุคคลอื่น จึงเป็นคนที่มีความกรุณา เห็นใจผู้อื่น และไม่เห็นแก่ตัว

ประเภทที่ 5 ค่านิยมทางศาสนา เป็นค่านิยมที่ช่วยให้บุคคลสนใจ ศึกษา ค้นคว้าเรื่องของศาสนา ปรารถนาที่จะนับถือศาสนา จะยึดถือคำสั่งสอนของศาสนาเป็นสรณะอย่างเคร่งครัด เพื่อความมั่นคงของชีวิต

ประเภทที่ 6 ค่านิยมทางการเมือง ค่านิยมประเภทนี้ ช่วยให้บุคคลแสวงหาอำนาจ อิทธิพล ชื่อเสียง บุคคลใดยิ่งมีการแข่งขันหรือดิ้นรนมาก ก็แสดงว่า บุคคลนั้นมีแรงขับทางอำนาจสูง

สำหรับ โรคีช (Rokeach, 1977) ได้จำแนกค่านิยมตามลักษณะของการใช้ค่านิยม และตามลักษณะของผู้ใช้ค่านิยม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ค่านิยมจำแนกตามลักษณะของการใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมวิถีปฏิบัติ เป็นค่านิยมที่กำหนดวิถีทาง (Means) ของชีวิตว่า ควรจะปฏิบัติหรือดำเนินการอย่างไร เช่น ความซื่อสัตย์ ความสุภาพ ความขยัน เป็นต้น

ประเภทที่ 2 ค่านิยมจุดหมายปลายทาง เป็นค่านิยมที่กำหนดจุดหมายปลายทาง (Ends) ของชีวิตว่า จะให้เป็นไปอย่างไร เช่น การเกิดสันติสุขในโลก การเกิดความสุขทางใจ การช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ การได้รับความสำเร็จในหน้าที่ราชการ เป็นต้น

2. ค่านิยมจำแนกตามผู้ใช้ แบ่งเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมส่วนบุคคล (Personal Values) เป็นค่านิยมที่บุคคลยึดถือเป็นวิถีปฏิบัติ และจุดหมายปลายทาง โดยคำนึงถึงเฉพาะตัวบุคคลเอง

ประเภทที่ 2 ค่านิยมทางสังคม (Social Values) เป็นค่านิยมซึ่งสังคมหรือคนส่วนใหญ่ยึดถือเป็นวิถีปฏิบัติ และจุดหมายปลายทาง โดยคำนึงถึงสังคมหรือคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

ส่วน พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์, 2520) ได้จำแนกค่านิยมออกเป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมที่เป็นเป้าหมายของชีวิต แบ่งเป็น

(1) ค่านิยมในการใฝ่หาความรู้
(2) ค่านิยมในการเสียสละเพื่อผู้อื่น ต้องการให้ผู้อื่นมีความสุข
(3) ค่านิยมในการสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น ต้องการเข้ากับผู้อื่นได้ดี
(4) ค่านิยมในการทำงานเพื่อกลุ่ม มีความจงรักภักดีต่อกลุ่ม
(5) ค่านิยมในการใฝ่เรียน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน
(6) ค่านิยมในการมุ่งพัฒนาทางด้านร่างกาย การเป็นนักกีฬา
(7) ค่านิยมในการเป็นผู้นำ ต้องการอำนาจเหนือผู้อื่น
(8) ค่านิยมในการมุ่งกระทำความดี ซื่อสัตย์สุจริต ไม่คดโกง
(9) ค่านิยมในการเชื่อถือ ปฏิบัติตามหลักศาสนา
(10) ค่านิยมในการควบคุมอารมณ์ของตนเอง อดทนต่อสิ่งยั่วยุภายนอก
(11) ค่านิยมในการริเริ่มสิ่งใหม่ ๆ มองสิ่งต่าง ๆ ในแง่มุมใหม่ ๆ เสมอ
(12) ค่านิยมในการรักอิสระ ไม่ยึดถือจารีตประเพณี หรือกฎเกณฑ์ทางสังคม

ประเภทที่ 2 ค่านิยมในวิธีปฏิบัติของคนไทย แบ่งเป็น

(1) การเป็นตัวของตัวเอง เน้นความอยู่รอดของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงว่า การกระทำนั้นจะมีผลต่อส่วนรวมหรือไม่ บางอย่างไม่ควรทำก็ทำ ทั้งนี้เพราะเห็นแก่ตนเอง

(2) ความซื่อสัตย์ ความกตัญญูรู้คุณ ต่อผู้มีพระคุณ

(3) การรักษาน้ำใจในสังคม รักษาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกันในสังคม

นอกจากนี้ พนัส หันนาคินทร์ (พนัส หันนาคินทร์, 2520) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า ค่านิยมมีผลต่อพฤติกรรมการแสดงออกของมนุษย์ รวมทั้งมีผลต่อความคิด และการตัดสินใจของมนุษย์ด้วย ซึ่งในแต่ละบุคคลก็มีความแตกต่างกันในเรื่องค่านิยม โดยเฉพาะคนในแต่ละวัย แต่ละอาชีพ เช่น นักเรียนในโรงเรียน ก็มีการมองและการให้ความสำคัญกับการเรียนต่างกัน นักเรียนที่มุ่งในเรื่องการเรียน จะให้ความสำคัญกับการเรียนหนังสือในห้องเรียนมากกว่า และมองว่า กิจกรรมอาจทำให้ตนเองเสียการเรียน ส่วนนักเรียนที่ทำกิจกรรมก็จะมองว่า คนเรานั้นจะได้ความรู้จากประสบการณ์ ความรู้ในห้องเรียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งเท่านั้น และมองว่านักเรียนที่สนใจแต่การเรียนภายในห้องเรียนอย่างเดียวนั้น เป็นพวกหยุดนิ่ง ไม่ใฝ่หาความรู้ ไม่สนใจสังคม เป็นต้น

สำหรับการแบ่งประเภทของค่านิยมนี้ สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี, 2525) กล่าวว่า การแบ่งประเภทของค่านิยม ย่อมกระทำได้หลายวิธี แล้วแต่ว่าผู้แบ่งจะยึดอะไรเป็นพื้นฐานในการแบ่ง ไม่มีการแบ่งที่เป็นการตายตัวแต่เพียงวิธีเดียว

ประการแรก ถ้าผู้แบ่งยึดถือพระผู้เป็นเจ้าหรือพระศาสดาเป็นหลักสำคัญ ก็อาจจะแบ่งค่านิยมออกได้เป็น 2 ประเภทคือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมที่เป็นศีลธรรม ซึ่งหมายถึง ค่านิยมที่เป็นศีล และธรรมโดยเฉพาะ ซึ่งถือเอาว่า พระผู้เป็นเจ้าหรือพระศาสดาเป็นผู้กำหนดไว้ให้แล้ว

ประเภทที่ 2 ค่านิยมที่เป็นข้อตกลง ซึ่งหมายถึง ค่านิยมที่ประชาชนในชาติได้ตกลงเห็นชอบ กำหนดกันขึ้นเอง ไม่ว่าจะเป็นโดยทางตรงหรือทางอ้อม ตามยุคตามสมัย อันได้แก่ ธรรมเนียมประเพณี อุดมการณ์ วินัย กฎหมาย เป็นต้น

ประการที่สอง ถ้าผู้แบ่งยึดถือเอาวิชาชีพเป็นหลักสำคัญ ก็อาจแบ่งค่านิยมออกไปได้อีกแบบหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วยค่านิยม 2 ประเภทเช่นกันคือ

ประเภทที่ 1 ค่านิยมพื้นฐาน ประกอบด้วยค่านิยมต่อไปนี้คือ ศีลธรรม (Moral Values) คุณธรรม (Ethical Values) ธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรม (Cultural Values) และกฎหมาย (Legal Values)

ประเภทที่ 2 ค่านิยมวิชาชีพ ประกอบด้วยค่านิยมต่อไปนี้คือ อุดมการณ์ประจำวิชาชีพของตน (เช่น นักการศึกษาอาจมีอุดมการณ์ 3 ประการคือ บริการ วิจัย การนำในการใช้ความคิดใหม่) วินัยประจำวิชาชีพของตน มารยาทประจำวิชาชีพของตน และพระราชบัญญัติประจำวิชาชีพของตนโดยเฉพาะ

จากการแบ่งประเภทของค่านิยมทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้น คือแบ่งโดยยึดถือพระผู้เป็นเจ้าหรือพระศาสดาเป็นหลัก และแบ่งโดยยึดถือวิชาชีพเป็นหลัก จะเห็นว่า เนื้อหานั้นเหมือนกัน แต่วิธีการแบ่งนั้นแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจจะยังมีวิธีการอื่น ๆ อีก แล้วแต่จุดประสงค์ของผู้แบ่ง อย่างไรก็ตาม มีข้อที่น่าสังเกตคือ ผู้ที่เรียกได้ว่า เป็นผู้มีจริยธรรมนั้น ย่อมจะต้องยึดมั่นถือมั่นในค่านิยมทั้ง 2 ประเภทคือ ประเภทพื้นฐาน และประเภทวิชาชีพ หรือทั้งประเภทที่เป็นศีลธรรม และประเภทที่เป็นข้อตกลง จะยึดอยู่เพียงประเภทเดียว ย่อมจะไม่สมบูรณ์ ตัวอย่างเช่น ตามความคิดในแนวที่กล่าวนี้ ผู้มีจริยธรรมย่อมจะประพฤติตนตามแนวของคุณธรรมและศีลธรรม วัฒนธรรมอันดีงาม และกฎหมายของบ้านเมือง แล้วยังจะต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ของวิชาชีพของตน ตลอดจนมีมารยาทและวินัยประจำวิชาชีพของตนอย่างเคร่งครัดอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้ที่มีจริยธรรม ย่อมจะต้องคอยตรวจตราตนเองว่า ตนมีค่านิยมอยู่แล้วแค่ใด และจะต้องพยายามงอกงามขึ้นในด้านค่านิยมต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

<u>การปลูกฝังค่านิยม</u>

ค่านิยมเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะเป็นตัวกำหนดวิถีของสังคมทั้งหมดและวิถีชีวิตของแต่ละคน การที่จะกำหนดค่านิยมขึ้นมาให้แก่สังคมว่า ในช่วงนี้เราควรจะเน้นค่านิยมใดก็เป็นสิ่งที่ควรกระทำ ซึ่งเป็นเรื่องที่เราจะต้องร่วมกันหรือช่วยกัน ใครควรจะช่วยกันบ้างในการที่จะปลูกฝังค่านิยมต่าง ๆ นั้น เป็นเรื่องที่จะต้องช่วยกันทำทุกฝ่าย การที่จะปลูกฝังค่านิยมนั้นก็ต้องให้บุคคลนั้นได้เรียนรู้ถึงค่านิยมทั้งสองด้านคือ ด้านบวกกับด้านลบ โดยเริ่มต้นด้วยการ

ศึกษาปัญหาก่อนว่า เรามีปัญหาอะไรที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ซึ่งจะต้องเร่งแก้ไข อันนี้มองในแง่ลบ แล้วก็แก้ค่านิยมที่มีอยู่แล้วแต่ว่าเป็นด้านลบนั้นเสีย โดยหาค่านิยมด้านบวกที่ตรงกันข้ามมาทดแทน ซึ่งก็เป็นเรื่องของการแก้ปัญหาที่มีอยู่แล้วในด้านค่านิยม ส่วนค่านิยมในทางสร้างสรรค์นั้น จะไปสัมพันธ์กับสิ่งที่ทางพระเรียกว่า ฉันทะคือ ความใฝ่ดี ใฝ่ความจริง ใฝ่ดีคือทำดี ใฝ่ความจริงคือใฝ่รู้ ในสังคมไทยมีปัญหาเรื่องการขาดความใฝ่รู้มาก แม้แต่ในทางการศึกษาในปัจจุบัน เพราะระบบต่าง ๆ ไปเอื้อในทางที่ทำให้บุคคลต้องการเรียนเพื่อจะเลื่อนสถานะทางสังคม ผู้เรียนก็ไม่ค่อยมีความใฝ่รู้ เรียนไปอย่างนั้นเอง สอบให้ได้ใบอะไรมาเพื่อจะไปเข้าทำงาน การกระตุ้นความใฝ่รู้ไม่ค่อยมี บางทีความใฝ่รู้เดิมที่มีอยู่ก็เลยถูกบดบังเลือนลางไป กลายเป็นว่า การศึกษาแทนที่จะพัฒนาฉันทะ ก็กลับทำลายฉันทะเสีย การใฝ่รู้ความจริงนี้ เป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องสร้างขึ้น นอกจากนั้นด้านที่สองของฉันทะคือ ใฝ่ความดีงาม ใฝ่สิ่งที่ดีงาม เราจำเป็นจะต้องกระตุ้น ย้ำ เน้น ให้ทั้งนักเรียนและบุคคลทั้งหลายให้สำนึก จะต้องสร้างค่านิยมให้ถูกต้อง และแก้ค่านิยมที่ผิด (พระเทพเวที, 2531)

สำหรับการปลูกฝังค่านิยมให้แก่นักเรียนนั้น พระเทพเวที (พระเทพเวที, 2531) ได้กล่าวว่า ประการแรก จะต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการปลูกฝังและของค่านิยมต่าง ๆ ประการที่สองคือ ต้องเพิ่มพูนคุณภาพของครูผู้สอน ให้ความสำคัญแก่ครูผู้สอน และส่งเสริมคุณภาพของครูผู้สอนอย่างแท้จริง ประการที่สามคือ ครูจะต้องชี้แนวทางที่จะสอนค่านิยมให้ประสานกลมกลืนกับวิชาอื่น ๆ ทั้งประสานกลมกลืนระหว่างวิชาเหล่านั้นด้วย และกับวิถีชีวิตของบุคคลและของชุมชนด้วยว่า ทำอย่างไรนักเรียนจะนำเอาวิชาเหล่านั้นไปใช้ประโยชน์ในการดำเนินชีวิต และชีวิตการงานให้ถูกต้องเกิดผลดี ทั้งต่อตนเองและชุมชน และประการสุดท้ายคือ ฝึกฝนพัฒนาให้นักเรียนเห็นคุณค่าของค่านิยม ตลอดทั้งวิธีดำเนินชีวิตที่ดีงามและเป็นประโยชน์ทั้งแก่ตนเองและส่วนรวม

นอกจากนี้ พระศิริรัตนสุธี (พระศิริรัตนสุธี, 2531) ได้อธิบายเกี่ยวกับการปลูกฝังค่านิยมไว้ว่า ก่อนอื่นนั้น หลักที่ควรสำเนียกอยู่เป็นประจำคือ ความเชื่อที่ถูกต้อง เชื่อนั้นต้องเป็นไปเพื่อความเห็นถูกต้อง เกิดเป็นความรู้ถูกต้อง จนเกิดผลคือหลุดพ้น เอาชีวิตรอดอย่างถูกต้องด้วย ดังนั้น คำสอนทางพุทธศาสนาจึงมีหลักกำกับ คือเมื่อสอนให้มีความเชื่อในสิ่งใด

ในที่นั้นจะแนะให้มีปัญญาประกอบด้วย อย่างเช่นหลักธรรมในสัมปรายิกัตถะประโยชน์ วุฒิธรรม พละ อินทรีย์ เวสารัชชกรณธรรม และอริยทรัพย์ แต่ในที่ใดมีปัญญา ในที่นั้นไม่ต้องมีศรัทธาก็ได้ หลักความเชื่อที่ถูกต้องจะก่อให้เกิดความอิ่มเอิบทางจิตใจ มีความสงบเยือกเย็น ก่อให้เกิดความรู้ มีเหตุผลต่อไป อนึ่งค่านิยมนั้นเกี่ยวข้องกับศรัทธาหรือความเชื่อที่แต่ละบุคคลยึดถือว่า ควรปฏิบัติอย่างไร สิ่งใดมีคุณค่าหรือไม่มีคุณค่า โดยทั่วไปค่านิยมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของบุคคล เพราะฉะนั้น การปลูกฝังค่านิยมไม่ว่าจะเป็นค่านิยมใด ๆ หรือค่านิยมในการทำงาน จึงควรนำหลักความเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อไปใช้ ซึ่งกระบวนการของศรัทธาหรือความเชื่อที่นำไปสู่ปัญญามีเป็นขั้น ๆ ดังนี้

ขั้นที่ 1 สร้างทัศนคติที่มีเหตุผล ไม่เชื่อหรือยึดถือสิ่งใดสิ่งหนึ่งเพียงเพราะฟังตาม ๆ กันมา

ขั้นที่ 2 ต้องถือความจริงเป็นหลัก คือยินดีรับฟังหลักการ ทฤษฎีคำสอน ความเห็นต่าง ๆ ของทุกฝ่าย ทุกด้าน ด้วยใจเป็นกลาง ไม่ด่วนตัดสินสิ่งที่ยังไม่รู้ไม่เห็นว่าเป็นเรื่องเท็จ ไม่ยึดมั่นถือมั่นติดแต่สิ่งที่ตนรู้เท่านั้นว่าถูกต้องเป็นจริง

ขั้นที่ 3 เมื่อรับฟังทฤษฎี คำสอน ความเห็นต่าง ๆ ของผู้อื่นแล้ว พิจารณาเท่าที่เห็นด้วยปัญญาของตนว่าเป็นสิ่งมีเหตุผล และเห็นว่า ผู้แสดงทฤษฎี คำสอน หรือความเห็นนั้น ๆ เป็นผู้มีความจริงใจ ไม่ลำเอียง มีปัญญา จึงเลื่อมใส รับเอามาเพื่อคิดหาเหตุผลทดสอบความจริงต่อไป

ขั้นที่ 4 นำสิ่งที่ใจรับมานั้นมาขบคิด ทดสอบเหตุผลจนแน่ใจแก่ตนว่า เป็นสิ่งที่ถูกต้องแท้จริงอย่างแน่นอน จนซาบซึ้งด้วยความมั่นใจในเหตุผล เท่าที่ตนมองเห็นแล้ว พร้อมที่จะลงมือปฏิบัติพิสูจน์ทดลองให้รู้เห็นความจริงประจักษ์ต่อไป

ขั้นที่ 5 ถ้ามีความเคลือบแคลงสงสัย รีบสอบถามด้วยใจบริสุทธิ์ มุ่งปัญญา มิใช่ด้วยความเห็นแก่ตัว พิสูจน์เหตุผลให้ชัดเจนเพื่อให้ศรัทธานั้นมั่นคงแน่นแฟ้น เกิดประโยชน์สมบูรณ์

เมื่อได้ปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวแล้ว จะทำให้ความเชื่อของบุคคลนั้น ๆ เป็นการเชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ เป็นความเชื่อที่ประกอบด้วยปัญญา และเมื่อเป็นไปถูกต้องย่อมก่อให้

เกิดประโยชน์ดังนี้คือ (1) เป็นเหตุแห่งความเจริญในชีวิตและหน้าที่การงาน (2) เป็นการสร้างประโยชน์ในอนาคต (3) เป็นคุณธรรมที่หนุนคุณธรรมข้ออื่น ๆ ให้มีกำลัง มีอำนาจ และ (4) ทำให้ผู้มีศรัทธาในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง มีความกล้าหาญในการอยู่ร่วมในสังคม ตลอดทั้งในการกระทำคุณงามความดีอย่างไม่ย่อท้อ ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องการทำงานหรือในเรื่องใด ๆ ก็ตาม

การพัฒนาค่านิยม

การจะพัฒนาค่านิยมได้นั้น จะต้องทราบก่อนว่า สิ่งนั้นเป็นค่านิยมหรือไม่ มีกระบวนการและลำดับขั้นตอนของการพัฒนาค่านิยมอย่างไร

สำหรับกระบวนการพัฒนาค่านิยม แรทส์ ฮาร์มิน และไซมอน (Raths, Harmin and Simon, 1966) ได้เสนอไว้เป็น 3 ขั้นตอนคือ

ขั้นตอนที่ 1 การเลือกค่านิยม (Choosing) โดย

1.1 เลือกอย่างมีอิสระ

1.2 เลือกจากตัวเลือกต่าง ๆ หรือเลือกจากทางเลือกหลาย ๆ ทาง

1.3 พิจารณาไตร่ตรองเกี่ยวกับผลที่จะเกิดขึ้นตามมาจากสิ่งที่เลือก

ขั้นตอนที่ 2 การเห็นคุณค่า (Prizing) โดย

2.1 มีความสุข ความพอใจกับสิ่งที่เลือก

2.2 เต็มใจที่จะยืดมั่นในสิ่งที่เลือกอย่างเปิดเผย

ขั้นตอนที่ 3 การนำไปปฏิบัติ (Action) โดย

3.1 ปฏิบัติในสิ่งที่เลือก

3.2 ปฏิบัติจนเป็นแบบแผนของชีวิต

จากขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาค่านิยมตามที่แรทส์ ฮาร์มิน และไซมอน (Raths, Harmin and Simon, 1966) เสนอไว้นี้ ทำให้ทราบข้อมูล 2 ประการคือ

ประการแรกคือ ค่านิยมที่สมบูรณ์ (Full Values) หมายถึง สิ่งที่ยึดถือนั้นเป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาค่านิยมทุกขั้นตอนคือ มีทั้งขั้นตอนที่ 1. การเลือกค่านิยม ขั้นตอนที่ 2. การเห็นคุณค่า และขั้นตอนที่ 3. การนำไปปฏิบัติ

ประการที่สองคือ ค่านิยมเฉพาะส่วน (Partial Values) หมายถึง สิ่งที่ยึดถือนั้นไม่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนของกระบวนการพัฒนาค่านิยม ทั้งนี้เพราะว่า ขาดขั้นตอนบางขั้นตอนไป เช่น อาจจะมีเฉพาะขั้นตอนที่ 1. การเลือกค่านิยม และขั้นตอนที่ 2. การเห็นคุณค่า แต่ขาดขั้นตอนที่ 3. การนำไปปฏิบัติ เป็นต้น สำหรับค่านิยมเฉพาะส่วนนี้ จัดเป็นค่านิยมที่ไม่สมบูรณ์

ส่วนลำดับขั้นตอนของการพัฒนาค่านิยมนั้น แรทส์ ฮาร์มิน และไซมอน (Raths, Harmin and Simon, 1966) ได้เสนอไว้เป็น 7 ขั้น ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 สำรวจความเชื่อและการกระทำต่าง ๆ ที่บุคคลนิยมชมชอบ โดยมีหลักว่า ความเชื่อนั้นตนพอใจ และปฏิบัติอยู่เสมอ รวมทั้งเปิดเผยให้ผู้อื่นทราบด้วย

ขั้นที่ 2 ทำความกระจ่างว่าเป็นค่านิยมที่สมบูรณ์ หรือเป็นค่านิยมที่ไม่สมบูรณ์

ขั้นที่ 3 จัดทำลำดับความสำคัญของค่านิยมที่มี

ขั้นที่ 4 พิจารณาว่า สิ่งใดเป็นค่านิยมที่พึงประสงค์ (คือมีประโยชน์และมีคุณค่าทั้งต่อตนเองและสังคม) และสิ่งใดเป็นค่านิยมที่ไม่พึงประสงค์

ขั้นที่ 5 สร้างความพอใจกับค่านิยมที่พึงประสงค์ โดยเห็นคุณค่าอย่างแท้จริง

ขั้นที่ 6 ประพฤติปฏิบัติในค่านิยมที่พึงประสงค์จนเป็นนิสัย และยุติพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์โดยเด็ดขาด

ขั้นที่ 7 มีความแน่วแน่และตรวจสอบพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่พัฒนาอยู่เสมอว่าปฏิบัติบ่อยขึ้นเพียงใด และเห็นคุณค่ามากขึ้นเพียงใด และยุติพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ได้มากเพียงใด

ค่านิยมกับการเลือกงานหรืออาชีพ

ค่านิยมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการเลือกงานหรืออาชีพ ค่านิยมจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพเมื่อบุคคลมีอายุอยู่ระหว่าง 15-16 ปี และบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุนี้ จะให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพสูงกว่าความสนใจและความสามารถ (Super, 1953 และ Ginzberg, 1966)

เนื่องด้วย การเลือกงานหรืออาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และในกระบวนการเลือกอาชีพนี้ บุคคลจะเลือกอาชีพโดยห่างไกลความเป็นจริงในช่วงอายุต้น และระดับของความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น (Super and Crites, 1968) นอกจากนี้ บุคคลจะมีความนึกคิดและตระหนักเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพมากหรือน้อย จะขึ้นกับลำดับขั้นพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลนั้น (Super and Bohn, 1970) สำหรับ ฮอพพอค (Hoppock, 1967) ได้เน้นถึงความสำคัญของความต้องการของบุคคลและความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อมว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพและในการพัฒนาอาชีพ ส่วนฮอลแลนด์ (Holland, 1966) กล่าวว่า บุคลิกภาพมีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และบุคคลจะเลือกอาชีพที่เหมาะสมกับบุคลิกภาพของตน

สำหรับ สายสุรี จุติกุล (สายสุรี จุติกุล, 2510) ได้กล่าวว่า การเลือกอาชีพเป็นเรื่องของการตัดสินใจที่สำคัญมากที่สุดอย่างหนึ่งในชีวิต เพราะมีผลสะท้อนถึงความสุขของตนเอง ครอบครัว ส่วนรวม และเกี่ยวข้องกับความเจริญของประเทศชาติ การเลือกอาชีพไม่ได้เป็นเรื่องที่ตัดสินใจง่าย ๆ แต่ต้องศึกษา หมายความว่า ต้องศึกษาตนเองในด้านความต้องการ ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และฐานะทางเศรษฐกิจ ประกอบทั้งจะต้องศึกษาความต้องการของสังคม ประเทศชาติ และสภาวะของการมีงานทำ นอกจากนี้ในกรณีที่ประสงค์จะศึกษาต่อนั้น การเลือกสถาบันการศึกษาที่จะศึกษาต่อ ควรจะเป็นผลที่สืบเนื่องมาหลังจากที่ศึกษาอาชีพที่ตนสนใจมากแล้ว และการเลือกสถานศึกษาหรือสถานที่เรียนก็ควรจะมีการวางแผนการศึกษาของตนด้วย

นอกจากนี้ สายสุรี จุติกุล (สายสุรี จุติกุล, 2510) ได้กล่าวอีกด้วยว่า การเลือกอาชีพสำคัญยิ่งเพราะ

ประการแรก บุคคลจะเกลียดงานหรือจะชอบงาน ขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพที่บุคคลนั้นเลือก ความจริง ไม่มีงานใดหรืออาชีพใดที่คนทุกคนจะชอบร้อยเปอร์เซนต์ แต่งานที่ที่ชอบนั้นมักจะคืองานที่เขาชอบเป็นส่วนใหญ่ และที่ไม่ชอบเป็นส่วนน้อยหรือเป็นส่วนปลีกย่อย เช่น นิสิตนักศึกษาหลายคนเคยปรารถว่า ชอบเป็นครูที่สุด เพราะชอบสอนเด็ก ชอบวิชาการ ชอบเด็ก แต่สิ่งที่เกลียดมากเกี่ยวกับอาชีพนี้คือการที่ต้องตรวจการบ้านของเด็ก และการที่ต้องอยู่เวรหลังโรงเรียนเลิก แต่นิสิตนักศึกษาเหล่านี้ได้ยึดอาชีพครู หลังจากที่ได้รับปริญญาแล้ว เท่าที่สังเกตดูก็เห็นว่า มีความสุขในการปฏิบัติงาน ดังนั้น จะเห็นว่า งานที่แต่ละบุคคลเลือกมีลักษณะที่ช่วยให้บุคคลนั้น เกลียดหรือชอบทำงานนั้น ๆ นอกจากนั้น การทำงานด้วยความอยากทำ ชอบทำ และทำอย่างมีความสุข มักจะได้ผลกว่างานที่ฝืนใจทำ และทำด้วยความเบื่อหน่าย การเลือกงานและอาชีพจึงเป็นเรื่องที่สำคัญมาก

ประการที่สอง การจะประสบความสำเร็จในด้านการงานหรือไม่ ขึ้นอยู่กับงานหรืออาชีพที่บุคคลนั้นเลือก คนบางคนเลือกงานที่ตนไม่ชอบทำ แต่จำเป็นต้องทำ เพราะบิดามารดาเลือกไว้ให้อย่างนั้น หรือบางคนเลือกงานที่ตนไม่ชอบ ไม่ถนัด หรือมีความรู้น้อยในด้านนั้น ๆ คนเหล่านี้จะรู้สึกลำบากใจในการปฏิบัติงาน งานก็ไม่ก้าวหน้าและตนเองก็ไม่ก้าวหน้าด้วย

ประการที่สาม การที่คนจะว่างงาน ได้งานทำเป็นครั้งคราวหรือมีงานทำตลอดไปนั้น จะขึ้นอยู่กับประเภทของงานหรืออาชีพที่เลือกประกอบทั้งประเภทของงานหรืออาชีพที่เลือกควรจะสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันของประเทศชาติ ในส่วนที่เกี่ยวกับทิศทาง และนโยบายการมีงานทำ ตลอดทั้งแผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ประการที่สี่ งานหรืออาชีพที่แต่ละบุคคลเลือกมีอิทธิพลครอบคลุมความเป็นไปต่าง ๆ ของชีวิตของบุคคลนั้น อีกทั้งงานที่ทำก็มิได้จำกัดขอบเขตอยู่ที่งานนั้น ๆ เท่านั้น แต่มีส่วนพัวพันกับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น งานบางประเภทส่งเสริมให้บุคคลต้องคบหาสมาคมกับคนบางประเภทที่บุคคลนั้นไม่ประสงค์จะคบด้วย งานบางประเภททำให้โอกาสของสุภาพสตรีที่จะได้สมรสน้อยลง งานบางประเภทมีส่วนสร้างบุคลิกภาพและอุปนิสัย นอกจากนี้ สุขภาพทั้งทางใจและทางกายก็ขึ้นกับสภาพของงานด้วย

ประการสุดท้าย การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลจะมีส่วนช่วยพัฒนาประเทศให้เจริญเร็วขึ้นหรือช้าลง ดังที่ทราบกันดีแล้วว่า ปัจจุบัน เป็นยุคของการพัฒนาประเทศ ประเทศ

จะพัฒนาไปได้เพียงใดจะขึ้นอยู่กับคุณภาพ การใช้กำลังงาน และกำลังความคิดของประชาชนแต่ละคน ความต้องการของประเทศชาติกับความต้องการของบุคคลควรมีส่วนสัมพันธ์กัน มิฉะนั้น ประเทศชาติจะเจริญไม่ได้ และถ้าสังเกตดูให้ดี จะเห็นว่า ประเทศใดยิ่งเจริญ ประเทศนั้นจะยิ่งมีประเภทของอาชีพมากขึ้น ไม่ใช่น้อยลง ดังนั้น จะเห็นว่าความเจริญของประเทศชาติ ขึ้นอยู่กับการเลือกงานหรืออาชีพของบุคคลในชาตินั้นเป็นอย่างมาก

โดยสรุป อาจกล่าวได้ว่า งานหรืออาชีพที่แต่ละบุคคลจะเลือกเป็นเรื่องสำคัญมาก เพราะจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับความสุข ความก้าวหน้าในชีวิต และความเจริญของประเทศ

<u>ทฤษฎีการเลือกอาชีพ</u>

เนื่องด้วยทฤษฎีการเลือกอาชีพมีหลายทฤษฎี สำหรับทฤษฎีการเลือกอาชีพที่กล่าวถึงค่านิยมว่า เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการเลือกอาชีพ ได้แก่ ทฤษฎีต่อไปนี้

1. ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของวิลเลียมสัน (Williamson's Traits and Factors Theory) วิลเลียมสัน (Williamson, 1937) เป็นผู้นำแนวคิดในการให้คำปรึกษาโดยเน้นลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ ดังนั้น วิลเลียมสันจึงตั้งชื่อทฤษฎีการเลือกอาชีพของเขาว่า "ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ" ซึ่งทฤษฎีนี้มีความเชื่อว่า "อาชีพของบุคคลมิใช่การลองผิดลองถูก แต่ต้องใช้ความคิดในการพินิจพิเคราะห์อย่างดี" และทฤษฎีนี้มีรากฐานมาจากแนวคิดของจิตวิทยาความแตกต่างระหว่างบุคคลและจิตวิทยาประยุกต์ ที่กล่าวว่า แต่ละบุคคลประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญหลายประการ เช่น ความสามารถ ความถนัด เชาวน์ปัญญา ความสนใจ ความต้องการ ค่านิยม และบุคลิกภาพ สำหรับการเลือกอาชีพของแต่ละบุคคลนั้น แต่ละบุคคลจะเลือกอาชีพโดยพิจารณา ลักษณะของอาชีพประกอบการพิจารณาลักษณะของตนเองพร้อมทั้ง จะพิจารณา ความต้องการตลาดแรงงาน เวลา และทุนทรัพย์ที่จะใช้เตรียมตัวประกอบอาชีพ

สำหรับ "หลักการเลือกอาชีพ" ของทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพนี้ สอดคล้องกับหลักการเลือกอาชีพของพาร์สัน (Parsons อ้างถึงใน Peters and Shertzer, 1974) ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการคือ ประการแรกคือ การวิเคราะห์ตนเอง ประการที่สองคือ การวิเคราะห์อาชีพ และประการที่สามคือ การใช้วิจารณญาณในการตัดสินใจเลือกอาชีพ

นอกจากนี้ วิลเลียมสันยังเห็นว่า แต่ละบุคคลต่างประกอบด้วย แบบแผนของความสามารถหรือศักยภาพหรือลักษณะเฉพาะตัว ซึ่งลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล จะสัมพันธ์กับงานเฉพาะอย่างที่บุคคลนั้นต้องการ นอกจากนี้ บุคคลแต่ละคนต่างต้องการจะรู้จักลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพของตนเอง เพื่อจะได้ใช้ลักษณะและองค์ประกอบดังกล่าวอย่างมีประสิทธิภาพ

โดยสรุป ทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพ เป็นทฤษฎีการเลือกอาชีพ ที่มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ 3 ประการคือ

ประการแรก บุคคลแต่ละคนมีลักษณะเฉพาะตัวที่แตกต่างจากบุคคลอื่น ซึ่งลักษณะดังกล่าว สามารถสังเกต วัด และจัดจำแนกได้

ประการที่สอง อาชีพแต่ละอาชีพ ต้องการผู้ประกอบการที่มีลักษณะเฉพาะแตกต่างกันไป

ประการที่สาม การแนะแนวอาชีพ ควรเป็นกระบวนการที่จัดวางตัวบุคคลและงานให้เข้าคู่กันหรือสอดคล้องกันอย่างเหมาะสม

ครั้นในปี ค.ศ. 1963 แคทซ์ (Katz, 1963) ได้ศึกษาและสรุปหลักการที่สำคัญของการเลือกอาชีพตามทฤษฎีวิเคราะห์ลักษณะและองค์ประกอบของบุคลิกภาพไว้ดังนี้

ประการแรก บุคคลแต่ละคนจะเหมาะกับอาชีพเพียงหนึ่งหรือสองสามประเภทเท่านั้น ไม่ได้เหมาะกับทุกอาชีพ

ประการที่สอง ถ้าบุคคลใดไม่ได้รับการช่วยเหลือหรือการแนะแนว บุคคลนั้นอาจจะสามารถเลือกอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสมได้ แต่อาจจะเสียเวลามาก และมีโอกาสเลือกผิดพลาดได้

ประการที่สาม การเลือกอาชีพของแต่ละบุคคล มีอิทธิพลต่อการเลือกสาขาทางการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง

ประการสุดท้าย บุคคลแต่ละคนควรจะได้วางโครงการในการเลือกอาชีพ เพราะเป้าหมายของโครงการเลือกอาชีพนั้น จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลนั้นบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และจะช่วยให้บุคคลนั้นได้เลือกอาชีพอย่างเหมาะสมกับตนเอง ตลอดทั้งประสบความก้าวหน้าในอาชีพที่ได้เลือกแล้วนั้น

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของฮอพพอค ฮอพพอค (Hoppock, 1967) ได้เน้นถึงความต้องการของบุคคล และความสำคัญของข้อสนเทศเกี่ยวกับบุคคลและสิ่งแวดล้อม ว่าเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญในการเลือกอาชีพและพัฒนาอาชีพ

ฮอพพอค ได้กล่าวถึง หลักการที่สำคัญในการเลือกอาชีพไว้ดังนี้

ประการแรก บุคคลจะเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตนเอง และความต้องการประการหนึ่งคือ ความต้องการที่จะปฏิบัติตามค่านิยมของตนเอง

ประการที่ 2 อาชีพที่บุคคลเลือก มักจะเป็นอาชีพที่บุคคลเชื่อว่า จะสนองความต้องการส่วนใหญ่ของบุคคลนั้นได้ดีที่สุด

ประการที่ 3 บุคคลอาจจะรับรู้ความต้องการของตนอย่างชัดเจนถูกต้อง หรืออาจจะรับรู้อย่างเลือนลางว่า มีบางสิ่งบางอย่างที่ดึงดูดความสนใจ แต่ไม่ว่าบุคคลจะรับรู้ความต้องการของตนได้ชัดเจนหรือไม่เพียงใด ความต้องการดังกล่าวก็มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ

ประการที่ 4 พัฒนาการทางอาชีพเริ่มเกิดขึ้นเมื่อบุคคลตระหนักเป็นครั้งแรกว่า อาชีพสามารถช่วยสนองความต้องการของตนได้

ประการที่ 5 พัฒนาการทางอาชีพจะดำเนินก้าวหน้าไป และอาชีพที่เลือกจะดีขึ้น ถ้าบุคคลสามารถคาดคะเนอาชีพที่จะเลือกว่า จะสนองความต้องการของตนได้ดีเพียงใด และความสามารถในการคาดคะเนนั้น จะขึ้นกับ ความรู้เกี่ยวกับตนเอง ความรู้เกี่ยวกับอาชีพ และความสามารถที่จะพินิจพิเคราะห์ได้กระจ่างชัด

ประการที่ 6 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคลเช่น ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ บุคลิกภาพ ค่านิยม และฐานะทางเศรษฐกิจ มีผลต่อการเลือกอาชีพ เพราะช่วยให้บุคคลได้ตระหนักถึงความต้องการของตนเอง และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพที่เขาจะเลือกนั้น จะสนองความต้องการของเขาได้มากน้อยเพียงใด

ประการที่ 7 ข้อสนเทศทางอาชีพ จะมีผลต่อการเลือกอาชีพ โดยช่วยให้บุคคลได้ค้นพบอาชีพต่าง ๆ ที่อาจจะสนองความต้องการของตน และช่วยให้บุคคลสามารถคาดคะเนได้ว่า อาชีพใดจะสนองความต้องการของตนได้ดีกว่าอาชีพอื่น ๆ

ประการที่ 8 ความพึงพอใจในงานหรืออาชีพ จะขึ้นกับ งานที่บุคคลได้ทำนั้น สนองความต้องการตามที่บุคคลนั้นคาดหวังมากน้อยเพียงใด และระดับของความพึงพอใจจะพิจารณาได้จาก อัตราส่วนของความต้องการที่ได้รับการตอบสนอง และความต้องการที่คาดหวังว่าจะได้รับการตอบสนอง

ประการที่ 9 ความพึงพอใจเป็นผลจากงานซึ่งสนองความต้องการของบุคคลในปัจจุบัน หรือเป็นผลจากงานซึ่งมีทีท่าว่าจะสนองความต้องการของบุคคลนั้นในอนาคต

ประการสุดท้าย การเลือกอาชีพของบุคคล หรืออาชีพที่บุคคลจะเลือก จะเปลี่ยนได้เสมอ ถ้าบุคคลนั้นเชื่อว่า การเปลี่ยนนั้น ๆ จะสนองความต้องการของเขาได้ดีกว่า

3. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของเชฟเฟอร์ เชฟเฟอร์ (Schaffor, 1953 อ้างถึงใน Hoppock, 1969) มีแนวความคิดว่า บุคคลเลือกอาชีพเพื่อสนองความต้องการของตน และถ้าเลือกอาชีพได้สอดคล้องกับความต้องการของตนแล้ว จะมีผลทำให้บุคคลนั้นมีความสำเร็จในการทำงาน

เชฟเฟอร์ ได้ศึกษา ความพึงพอใจในการทำงาน ว่าจะมีความสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลมากน้อยเพียงใด โดยศึกษาจากบุคคลที่ประกอบอาชีพต่าง ๆ ผลการศึกษาพบว่า "บุคคลจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากน้อยเพียงใดนั้น จะขึ้นกับว่า งานหรืออาชีพนั้น ๆ สามารถสนองความต้องการของบุคคลนั้นได้มากเพียงใด" ผลการศึกษาในครั้งนี้ได้เป็นแนวทางในการสร้างทฤษฎีการเลือกอาชีพของเชฟเฟอร์ และผลการศึกษา ยังพบว่าบุคคลมีความต้องการด้านต่าง ๆ หลายประการดังต่อไปนี้คือ

ประการแรก ความต้องการการยอมรับและเห็นพ้องด้วย

ประการที่ 2 ความต้องการความรักและสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

ประการที่ 3 ความต้องการมีความรอบรู้และประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ

ประการที่ 4 ความต้องการมีอำนาจเหนือบุคคลอื่น

ประการที่ 5 ความต้องการให้ความปลอดภัย-ช่วยเหลือบุคคลอื่น

ประการที่ 6 ความต้องการแสดงความคิด ความรู้สึกของตนเอง

ประการที่ 7 ความต้องการสถานะทางสังคมและเศรษฐกิจ

ประการที่ 8 ความต้องการปฏิบัติตามค่านิยมและจรรยาบรรณ

ประการที่ 9 ความต้องการพึ่งพาอาศัยบุคคลอื่น

ประการที่ 10 ความต้องการแสดงความคิดริเริ่มและความคิดที่ท้าทายความสามารถ

ประการที่ 11 ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

ประการสุดท้าย ความต้องการเป็นอิสระ โดยต้องการเป็นตัวของตัวเองและทำงานอิสระ

4. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของกินซ์เบอร์ก กินซ์เบอร์ก (Ginzberg, 1966) กล่าวว่า ค่านิยมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งต่อการเลือกอาชีพของบุคคล ค่านิยมจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพเมื่อบุคคลมีอายุอยู่ในช่วง 15-16 ปี และบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุนี้ จะให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกงานหรืออาชีพสูงกว่าความสนใจและความสามารถ

ในระยะแรก กินซ์เบอร์กได้กล่าวถึง หลักของกระบวนการเลือกอาชีพไว้ดังต่อไปนี้

(1) การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการพัฒนาที่ต่อเนื่อง ซึ่งใช้เวลามากกว่า 6 หรือ 7 ปี และโดยทั่ว ๆ ไปจะใช้เวลานานกว่า 10 ปี

(2) การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการเชื่อมโยงหรือกระบวนการต่อเนื่องในแต่ละวัย มากกว่าการตัดสินใจเพียงครั้งเดียว ค่านิยม สภาพแวดล้อมที่เป็นจริง คุณลักษณะทางจิตวิทยา โอกาสทางการศึกษา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลต่อกระบวนการเลือกอาชีพ

(3) การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอน ไม่ย้อนกลับ

(4) การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่ประสมประสานระหว่างความต้องการและองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับสภาพความเป็นจริง (เช่น ความถนัด ความสามารถ ฯลฯ) องค์ประกอบด้านการศึกษา (เช่น ถ้าได้รับการศึกษาสูง ช่องทางในการเลือกประกอบอาชีพจะมีมาก) องค์ประกอบด้านค่านิยมและองค์ประกอบด้านอารมณ์

ต่อมา กินซ์เบอร์กได้ปรับปรุงหลักของกระบวนการเลือกอาชีพ โดยเพิ่มเติมข้อความบางประการดังนี้

(1) กระบวนการเลือกอาชีพและพัฒนาการทางอาชีพเกิดขึ้นตลอดชีวิต และเป็นกระบวนการแบบเปิด ต่อเนื่องกันไปตลอดชีวิต และจากการศึกษาเกี่ยวกับชีวิตการงานของบุคคลทั้งชายและหญิงพบว่า สาเหตุที่สำคัญของการเปลี่ยนงานหรือเปลี่ยนอาชีพในระยะหลังเป็นเพราะว่า งานใหม่ให้ความพึงพอใจ ได้เสรีภาพ เปลี่ยนความรับผิดชอบลดความกดดันหรือได้ทางเลือกใหม่ในการทำงาน

(2) กระบวนการเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต้องใช้เวลาในการเตรียมตัวเลือกอาชีพ โดยใช้ระยะเวลานานขึ้น และพบว่า นักเรียนระดับมัธยมศึกษาถึงร้อยละ 80 ศึกษาจนสำเร็จปริญญาตรี และประมาณครึ่งหนึ่งของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวนี้ได้ศึกษาต่อ หรือบางคนก็ฝึกงานต่อ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ มิได้ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกอาชีพในระยะแรก ๆ ซึ่งแต่เดิมนั้น กินซ์เบอร์กเข้าใจว่า การตัดสินใจเลือกอาชีพนั้น จะขึ้นอยู่กับการตัดสินใจเลือกในระยะแรก ๆ อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน หนุ่มสาวที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นจะวางแผนการณ์เพื่อให้มีโอกาสได้เลือกอาชีพมากขึ้น และอย่างน้อยที่สุดเพื่อให้แน่ใจว่า ตัวเขานั้นมีสิทธิที่จะได้เข้าศึกษาต่อในมหาวิทยาลัยหรือได้งานที่ดี โดยมุ่งหวังว่า บุคคลที่ได้รับการศึกษาสูง โอกาสที่เขาจะเลือกอาชีพจะกว้างขวางขึ้น

(3) การเลือกอาชีพในปัจจุบัน มิใช่เพียงแต่ว่า เป็นการประสมประสานหรือรอมชอมระหว่าง ความต้องการ หรือความมุ่งหวัง กับองค์ประกอบที่เกี่ยวกับสภาพความเป็นจริงเท่านั้น ทั้งนี้เพราะว่า ในปัจจุบัน การเลือกอาชีพมิได้หยุดแต่เพียงแค่นั้น แต่บุคคลจะแสวงหางานที่เหมาะสมมากที่สุดสำหรับตน ซึ่งการแสวงหางานหรืออาชีพที่เหมาะสมที่สุดนั้นเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และจากการศึกษาระยะยาวพบว่า บุคคลมีความพยายามที่จะสนองความต้องการที่สำคัญ ตลอดทั้งมีความพยายามจะสนองความพึงพอใจของตนอย่างไม่หยุดยั้ง โดยการเลือกงานที่จะเปิดโอกาสที่จะสนองความต้องการที่สำคัญของตนเมื่อมีโอกาส

(4) ข้อจำกัดบางประการที่เป็นอุปสรรคต่อการเลือกอาชีพ ได้แก่ สภาพของครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ บิดามารดามีระดับการศึกษาต่ำ เจตคติ และค่านิยมของบิดามารดาที่มีต่อการเลือกอาชีพของบุตรธิดา การเป็นชนกลุ่มน้อย ความไม่กลมกลืนระหว่างการศึกษากับอาชีพที่จะเลือก ตลอดทั้งโอกาสที่จะรู้จักหรือมีความสัมพันธ์กับสถาบันต่าง ๆ ในชุมชน

(5) โอกาสในโลกของงาน โดยรับรู้เกี่ยวกับโอกาสของบุคคลนั้น ๆ ว่ามีโอกาสที่จะทำงานนั้น ๆ มากน้อยเพียงใด

(6) ค่านิยมของบุคคล มีบทบาทสำคัญในการแสวงหา หรือค้นหาความพึงพอใจของบุคคลนั้น และมีอิทธิพลต่อแบบแผนหรือวิถีชีวิตของบุคคลซึ่งมีผลกระทบต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยบุคคลจะพยายามสร้างสมดุลย์ระหว่างงานและกิจกรรมอื่น ๆ

5. ทฤษฎีการเลือกอาชีพของซูเปอร์ ซูเปอร์ (Super, 1953) กล่าวว่า ค่านิยมมีความสำคัญยิ่งต่อการเลือกอาชีพของบุคคลที่อยู่ในวัยรุ่นที่มีอายุระหว่าง 15-16 ปี

สำหรับกระบวนการเลือกอาชีพของบุคคลนั้น ขึ้นอยู่กับว่า อาชีพที่เขาเลือกนั้น ทำให้เขาสามารถแสดงบทบาทตามความต้องการของเขาได้ ทั้งในโลกส่วนตัวของบุคคลนั้นและในโลกของความจริง (Super, 1957 อ้างถึงใน Hoppock, 1967)

นอกจากนี้ ซูเปอร์ (Super, 1965 อ้างถึงใน Super and Crites, 1968) กล่าวว่า "การเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และในกระบวนการเลือกอาชีพนี้ บุคคลจะเลือกอาชีพโดยห่างไกลจากความเป็นจริงในช่วงอายุต้น และระดับของความเป็นจริงจะเพิ่มขึ้นเมื่ออายุเพิ่มขึ้น" และซูเปอร์ยังได้สรุปไว้ว่า "บุคคลจะมีความนึกคิด และจะตระหนักเกี่ยวกับการตัดสินใจเลือกอาชีพมากหรือน้อย จะขึ้นกับลำดับขั้นพัฒนาการทางอาชีพของบุคคลนั้น"

จากทฤษฎีการเลือกอาชีพที่กล่าวข้างต้น ได้กล่าวถึงค่านิยมว่า เป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งในการเลือกอาชีพ ค่านิยมจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ เมื่อบุคคลมีอายุอยู่ในช่วง 15-16 ปี และบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุนี้ จะให้ความสำคัญของค่านิยมในการตัดสินใจเลือกงาน หรืออาชีพสูงกว่าความสนใจและความสามารถ

<u>ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ</u>

เนื่องด้วยทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมีหลายทฤษฎี และทฤษฎีที่จะเสนอต่อไปนี้ จะกล่าวถึงเฉพาะขั้นพัฒนาการทางอาชีพของทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์ก (Ginzberg, 1951) และของซูเปอร์ (Super, 1957) ซึ่งได้ระบุว่า ค่านิยมเป็นองค์ประกอบที่สำคัญองค์ประกอบหนึ่งที่ได้เริ่มเข้ามาสู่กระบวนการตัดสินใจเลือกอาชีพ โดยบุคคลได้นำค่านิยมมาร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ สำหรับขั้นพัฒนาการทางอาชีพของแต่ละทฤษฎีมีดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของกินซ์เบอร์ กินซ์เบอร์ (Ginzberg, 1951) ได้พัฒนาทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพมาจากทฤษฎีการเลือกอาชีพ สำหรับขั้นพัฒนาการทางอาชีพนั้น กินซ์เบอร์กได้จำแนกเป็น 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะของความเพ้อฝัน เป็นระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 6-11 ปี ในระยะนี้ เด็กจะคิดเกี่ยวกับอาชีพในรูปของความปรารถนา (Wish) เด็กไม่สามารถประมาณความสามารถหรือโอกาสหรือชอบเขตต่าง ๆ ของความจริงได้ เด็กจะเชื่อว่า เขาสามารถจะเป็นสิ่งที่เขาต้องการจะเป็นได้ และความคิดเพ้อฝันของเขาจะไม่คงที่ จะแปรเปลี่ยนไปเรื่อย ๆ โดยไม่ได้คำนึงถึงข้อเท็จจริงหรือสภาพของความเป็นไปได้ ตลอดทั้ง ความสามารถของตนเอง โดยคิดฝันเองว่า เมื่อโตขึ้นเขาจะประกอบอาชีพอะไรก็ได้ เช่น คิดจะเป็นแพทย์ ตำรวจ ทหาร พยาบาล เป็นต้น โดยอาจจะได้รับอิทธิพลจากสิ่งต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ ภาพยนต์ หนังสือต่าง ๆ เป็นต้น

ระยะที่ 2 ระยะพิจารณาเลือกอาชีพโดยยังไม่ตัดสินใจแน่นอน เป็นระยะที่อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 11 ปีถึง 17 ปี ในระยะนี้ เด็กจะพิจารณาเลือกอาชีพจากลักษณะของตนเอง เช่น จะนำความสนใจ ความสามารถ และค่านิยมของตนมาร่วมพิจารณาเลือกอาชีพ ในบางครั้ง เด็กก็จะพิจารณาจากลักษณะอาชีพตามที่พบเห็นหรือตามที่ตนเข้าใจ แต่ยังมิได้พิจารณาองค์ประกอบหรือสถานการณ์ต่าง ๆ ให้ทั่วถึง ดังนั้น การเลือกอาชีพในระยะนี้ จึงยังไม่แน่นอน สำหรับระยะที่ 2 นี้ จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ ได้ 4 ระยะคือ

(1) ระยะความสนใจ อยู่ในช่วงอายุ 11-12 ปี ระยะนี้ ความสนใจเป็นพื้นฐานสำคัญในการเลือกอาชีพ โดยเด็กจะไม่คำนึงถึงความสามารถที่แท้จริง เพียงแต่ตระหนักว่า ความสามารถเป็นสิ่งจำเป็นในการเลือกอาชีพด้วยเหมือนกัน

(2) ระยะความสามารถ อยู่ในช่วงอายุ 13-14 ปี ระยะนี้ เด็กได้คำนึงถึงความสามารถในการเลือกอาชีพ โดยเด็กพิจารณาว่า นอกจากความสนใจจะมีความสำคัญแล้ว ความสามารถก็เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องนำมาพิจารณาในการวางแผนเลือกอาชีพ แต่ความรู้เกี่ยวกับเรื่องความสามารถยังไม่สมบูรณ์ การเลือกอาชีพในระยะนี้ จึงยังไม่มีการตัดสินใจที่แน่นอน

(3) ระยะค่านิยม อยู่ในช่วงอายุ 15-16 ปี ระยะนี้ ค่านิยมเริ่มเข้ามาสู่กระบวนการตัดสินใจในการเลือกอาชีพ และในระยะนี้ เด็กจะให้ความสำคัญของค่านิยมเหนือกว่าความสนใจและความสามารถ

(4) ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ อยู่ในช่วงอายุประมาณ 17 ปี ระยะนี้บุคคลได้นำ ความสนใจ ความสามารถ และค่านิยม มาพิจารณาร่วมกันในการเลือกอาชีพ แต่องค์ประกอบหรือปัจจัยทางสภาพความเป็นจริง ยังนำมาร่วมพิจารณาด้วยน้อยมาก ในระยะนี้ มีการวางแผนการเลือกอาชีพ แต่ยังไม่ได้มีการตัดสินใจที่แน่นอน ระยะนี้ ยังอยู่ในขั้นทดลองเลือก แม้ว่าบุคคลนั้นจะตระหนักว่า การตัดสินใจของเขาในระยะนี้นั้น จะมีผลต่ออนาคตของเขา

ระยะที่ 3 ระยะความเป็นจริง อยู่ในช่วงอายุ 17 ปี จนกระทั่งถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาการเลือกอาชีพตามสภาพความเป็นจริง โดยพิจารณาองค์ประกอบทางด้านอาชีพ และองค์ประกอบส่วนบุคคล ประกอบกัน เพื่อใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ และจะพิจารณาตามสภาพความเป็นจริง สำหรับระยะความเป็นจริงนี้ จำแนกเป็น 3 ระยะย่อย ๆ คือ

(1) ระยะสำรวจอาชีพ เป็นระยะที่บุคคลจะสำรวจอาชีพ และโอกาสในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ว่า อาชีพใดจะเหมาะกับตนเอง โดยพยายามจะตัดสินใจเลือกให้ตรงกับความเป็นจริง

(2) ระยะการรวมตัวของความคิดที่จะเลือกอาชีพ เป็นระยะเวลาที่บุคคลเริ่มตัดสินใจอย่างจริงจัง โดยมีการรอมชอมระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการเลือกอาชีพนั้น ๆ ซึ่งระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพร้อมที่จะเลือกอาชีพ ภายหลังจากที่ได้ผนึกความคิดต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกอาชีพไว้พอสมควรแล้ว

(3) ระยะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง ระยะนี้บุคคลจะตัดสินใจเลือกอาชีพที่เฉพาะเจาะจง โดยพยายามที่จะกำหนดอาชีพต่าง ๆ ที่จะเลือกให้แคบเข้า เพื่อให้ได้อาชีพที่เฉพาะเจาะจงและเตรียมการที่จะลงมือดำเนินการตามที่ได้ตัดสินใจเลือก โดยการหาความรู้และประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนการตัดสินใจ

นอกจากนี้ กินซ์เบอร์กยังให้แง่คิดว่า เนื่องจากการเลือกอาชีพมีกระบวนการขั้นตอน ดังนั้น จึงไม่ควรบังคับให้เด็กเลือกอาชีพเร็วเกินไป ควรจะพิจารณาลำดับขั้นของระยะการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก พร้อมทั้งพิจารณาองค์ประกอบอื่น ๆ อย่างละเอียดถี่ถ้วน

2. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ ซูเปอร์ (Super, 1957) ได้กล่าวถึง ขั้นพัฒนาการทางอาชีพ โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 14 ปี เป็นขั้นของการพัฒนาความรู้สึกนึกคิดที่มีต่อตนเองหรืออัตมโนทัศน์ โดยเริ่มพัฒนาจากการถือตนตามแบบบุคคลสำคัญในครอบครัวหรือในโรงเรียน ในช่วงแรกของขั้นการเจริญเติบโตนี้ เด็กจะมีความต้องการและความเพ้อฝันมาก ส่วนความสนใจและความสามารถจะมีความสำคัญมากขึ้น เมื่อเด็กได้มีส่วนร่วมในสังคมเพิ่มขึ้น และได้มีโอกาสทดสอบในสภาพความเป็นจริงมากขึ้น สำหรับขั้นการเจริญเติบโต จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะที่เด็กยังไม่สนใจเลือกอาชีพ ระยะนี้เด็กจะมีอายุอยู่ในช่วง 3 ปีแรกของชีวิต

ระยะที่ 2 ระยะเพ้อฝัน เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 4-10 ปี เป็นระยะที่เด็กจะคิดถึงเรื่องอาชีพในลักษณะเพ้อฝัน และอาจมีการเล่นหรือการแสดงบทบาทตามความเพ้อฝัน

ระยะที่ 3 ระยะความสนใจ เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 11-12 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพตามความสนใจของตนเอง โดยจะใช้ความชอบ และความสนใจเป็นหลักในการตัดสินใจเลือกอาชีพและกิจกรรมต่าง ๆ

ระยะที่ 4 ระยะความสามารถ เป็นระยะที่เด็กมีอายุระหว่าง 13-14 ปี ระยะนี้เด็กจะพิจารณาอาชีพโดยคำนึงถึงความสามารถของตนเอง พร้อมทั้งคำนึงถึงคุณสมบัติอื่น ๆ ของตน และมีความต้องการอยากจะลอง หรือต้องการฝึกงานเกี่ยวกับอาชีพนั้น ๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ ขั้นนี้บุคคลมีอายุระหว่าง 15-24 ปี เป็นขั้นของการสำรวจตนเอง สำรวจอาชีพขณะอยู่ในโรงเรียน โดยสำรวจจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ หรือจากงานอดิเรก หรือจากการทำงานพิเศษ และทดลองสวมบทบาทงานหรืออาชีพนั้น ๆ ในขั้นนี้ เด็กจะเริ่มแสวงหาประสบการณ์จากการทำงานและจากการทำกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับขั้นการสำรวจนี้ แบ่งเป็นระยะย่อย ๆ 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะเริ่มพิจารณาและทดลองเลือกอาชีพ แต่ยังไม่ตัดสินใจแน่นอน อยู่ในช่วงอายุ 15-17 ปี โดยบุคคลจะพิจารณาอาชีพตามความต้องการ ความ

สนใจ ความสามารถ ค่านิยม และโอกาสในการได้งานทำ สำหรับในระยะนี้นั้น จะมีการลองเลือกลองปฏิบัติ อภิปรายการทำงานเกี่ยวกับอาชีพต่าง ๆ และประสบการณ์อื่น ๆ

ระยะที่ 2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ หรือระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของการเลือกอาชีพ อยู่ในช่วงอายุ 18-21 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากสภาพความเป็นจริงมากขึ้น โดยจะพิจารณาจากลักษณะของตนเอง ลักษณะของงานอาชีพ และโอกาสที่จะได้งานทำ นอกจากนี้ ยังเป็นระยะที่บุคคลเตรียมตัวเข้าสู่โลกของงาน โดยพยายามหาประสบการณ์จากการฝึกงาน หรือพยายามศึกษาวิชาพื้นฐานในการจะประกอบอาชีพนั้น ๆ เพื่อเตรียมตัวให้พร้อมในการทำงาน

ระยะที่ 3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน อยู่ในช่วงอายุ 22-24 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจเลือกอาชีพแล้ว และเริ่มทดลองปฏิบัติงานหรือทำงานในอาชีพที่เลือกนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นสร้างหลักฐาน เป็นขั้นที่บุคคลเริ่มประกอบอาชีพที่ถาวร อยู่ในช่วงอายุ 25-44 ปี เป็นขั้นที่บุคคลได้ค้นพบงานที่เหมาะสม มีความตั้งใจ และความพยายามในการทำงาน เพื่อจะได้ยึดเป็นอาชีพที่ถาวร แต่ในระยะต้น ๆ ของขั้นสร้างหลักฐานนี้ อาจมีการทดลองงานและเปลี่ยนงานอยู่บ้าง แต่บางคนก็อาจจะไม่มีการทดลองงานหรือเปลี่ยนงาน สำหรับขั้นสร้างหลักฐานนี้ แบ่งเป็นระยะย่อย 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะทดลองปฏิบัติงาน อยู่ในช่วงอายุ 25-30 ปี ระยะนี้เป็นระยะที่บุคคลประกอบอาชีพที่ได้เลือกสรรแล้ว แต่อาจมีการเปลี่ยนแปลงงาน หากว่าบุคคลนั้นไม่พึงพอใจในงาน แต่หากงานนั้นไม่เหมาะสม ซึ่งก็อาจจะมีการเปลี่ยนงานอีกราวหนึ่งหรือสองครั้ง จึงจะพบงานที่ยึดเป็นอาชีพถาวร แต่สำหรับบางคนอาจไม่มีระยะนี้ คือเขาจะประกอบอาชีพที่ถาวรเลย ไม่มีการเปลี่ยนงาน

ระยะที่ 2 ระยะการสร้างความมั่นคงในอาชีพ อยู่ในช่วงอายุ 31-44 ปี ระยะนี้บุคคลจะเริ่มทำงานตามแผนอาชีพที่กระจ่างชัด เพื่อสร้างงานให้มั่นคงและพัฒนางานให้ก้าวหน้า

ขั้นที่ 4 ขั้นการคงไว้ซึ่งความมั่นคงในอาชีพหรือขั้นของชีวิตที่มั่นคง อยู่ใน

ช่วงอายุ 45-64 ปี เป็นขั้นที่บุคคลมีความมั่นคงในการประกอบอาชีพ โดยจะดำเนินการประกอบอาชีพที่เลือกแล้ว และสร้างความก้าวหน้า และความมั่นคงในการประกอบอาชีพนั้น

ขั้นที่ 5 ขั้นความเสื่อมถอย เป็นขั้นที่บุคคลมีอายุ 65 ปีขึ้นไป ในขั้นนี้บุคคลจะเริ่มลดประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพ เริ่มมีความเสื่อมถอยทั้งพลังปัญญาและพลังทางร่างกาย มีการเปลี่ยนแปลงกิจกรรมของงาน และหยุดงานนั้นไปในที่สุด หรืออาจจะมีกิจกรรมอื่น หรืองานครึ่งเวลา หรืองานอดิเรก ทดแทนงานของอาชีพเดิม สำหรับขั้นความเสื่อมถอยนี้ จำแนกเป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะลดการทำงานลง อยู่ในช่วง 65-70 ปี เป็นช่วงที่บุคคลเริ่มลดประสิทธิภาพการทำงานในอาชีพของตน การทำงานของบุคคลในช่วงนี้จะช้าลง บางคนมีการเปลี่ยนหน้าที่การงาน ลักษณะงานหรืออาจทำงานเป็นบางเวลา

ระยะที่ 2 ระยะเลิกประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง คือตั้งแต่อายุ 71 ปีขึ้นไป เป็นช่วงของการพักผ่อน หยุดประกอบอาชีพโดยสิ้นเชิง แต่บางคนอาจจะหยุดทำงานอย่างมีความสุข ส่วนบางคนอาจจะพบแต่ความไม่สมหวัง หรือบางคนอาจจะทำงานไปเรื่อย ๆ จนสิ้นอายุขัย

จากขั้นพัฒนาการทางอาชีพของทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพดังกล่าวข้างต้น จะเห็นว่า ค่านิยมได้เริ่มเข้ามาสู่กระบวนการเลือกอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพ เมื่อบุคคลอยู่ในช่วงอายุ 15-16 ปี โดยบุคคลนั้นจะให้ความสำคัญของค่านิยมสูงกว่าความสนใจและความสามารถ

<u>ค่านิยมในการทำงาน</u>

การทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อชีวิตของแต่ละบุคคล แต่ละบุคคลจะแสวงหางานที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจ และค่านิยมของตนเอง (Super, 1953)

สำหรับ ฮอพพอค (Hoppock, 1957) กล่าวว่า ค่านิยมมีความสัมพันธ์และสำคัญยิ่งต่อ (1) การเลือกงาน (2) ค่านิยมในการทำงาน และ (3) ความพึงพอใจในงาน อย่างไรก็ตาม ความสำคัญของการเลือกงานและค่านิยมในการทำงานหรืออาชีพนั้น

จะมีความสัมพันธ์อย่างยิ่งกับความพึงพอใจในงาน นอกจากนี้ องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกงาน หรืออาชีพ ยังได้แก่ องค์ประกอบทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

ส่วน แคทเซลล์ (Katzell, 1964) กล่าวว่า ค่านิยมมีความสัมพันธ์กับงาน เพราะ (1) ค่านิยมจะสัมพันธ์กับกิจกรรมต่าง ๆ ของงานแต่ละประเภท (2) ค่านิยมจะสัมพันธ์กับสัมพันธภาพระหว่างบุคคลที่เกี่ยวข้องกับงาน และ (3) ค่านิยมจะสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายนอกที่เกี่ยวกับงาน

นอกจากนี้ ซูเปอร์ (Super, 1970) ได้ให้ความหมายของค่านิยมในการทำงานว่า หมายถึง สิ่งที่คนเราเชื่อ ยึดถือว่า มีความสำคัญมากต่อการทำงานของเขา สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ หรือเป็นความรู้สึกพึงพอใจอันเป็นผลลัพธ์ที่ได้จากงานของเขา สิ่งที่คนเรายึดถือแต่ละอย่างนี้ มีความสำคัญไม่เท่าเทียมกันเสมอไป บางอย่างอาจจะมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อคนบางคน แต่บางอย่างก็อาจจะมีความสำคัญน้อยมากต่อคนอื่น ๆ ก็ได้ ซูเปอร์ (Super, 1970) ได้จำแนกค่านิยมในการทำงานเป็น 15 ด้านคือ

1. ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ คิดค้น ออกแบบ และพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์นี้เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความสนใจทางด้านศิลปะและวิทยาศาสตร์ และจะพบในบุคคลที่ชอบแสดงความรู้สึกนึกคิดของตนเอง

2. ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหารหรือการจัดการ (Management) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมีการวางแผนและจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำ ค่านิยมด้านนี้ จะพบในบุคคลที่ชอบงานทางด้านธุรกิจ หรือบุคคลที่สนใจในการติดต่อกับงานหลาย ๆ อาชีพ หรือบุคคลที่ชอบวางแผนการทำงานของตนเอง

3. ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล (Achievement) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ส่งเสริมให้บุคคลประสบผลสำเร็จจากการทำงาน และก่อให้เกิดความพึงพอใจในงาน ทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมุ่งทำงานเพื่องานด้วย บุคคลที่มีค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลนี้ จะมีลักษณะมุ่งมั่นในการทำงาน และต้องการเห็นผลสำเร็จในการทำงาน

4. ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม (Surrounding) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศสุขสบาย และบุคคลที่ทำงานในสภาพแวดล้อมนั้นแล้วเกิดความสุข ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมนี้เน้นสภาพแวดล้อมทางวัตถุที่จะช่วยอำนวยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการทำงาน เช่น สภาพที่ทำงานที่สะอาด ไม่มีเสียงอึกทึกไม่ร้อนจัด หรือเย็นจัดเกินไป สิ่งเหล่านี้มีความสำคัญต่อบุคคลที่มีความสนใจสภาพแวดล้อมพร้อม ๆ กับสนใจในการทำงาน

5. ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน (Supervisory Relations) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชาและผู้บังคับบัญชาจะต้องเป็นบุคคลที่มีเหตุผลและยุติธรรม

6. ค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต (Way of Life) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ชีวิตตามที่ตนต้องการ หรือชอบ หรืออยากจะเป็น

7. ค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย (Security) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีความมั่นคงปลอดภัย ทำให้ผู้ทำงานนั้น ๆ มั่นใจได้ว่า จะมีงานทำตลอดไป

8. ค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน (Associates) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับลักษณะงานที่ทำให้บุคคลนั้นได้ติดต่อกับผู้ร่วมงานที่ตนพอใจ โดยเฉพาะผู้ร่วมงานในระดับเดียวกันหรือต่ำกว่า

9. ค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ (Esthetics) เป็นค่านิยมที่เกี่ยวกับงานที่ช่วยให้บุคคลได้สร้างสิ่งสวยงาม และเพิ่มความงดงามให้แก่โลก บุคคลที่มีค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ ส่วนมากจะเป็นบุคคลที่มีความสนใจงานทางศิลปะ

10. ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี (Prestige) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งให้เกียรติกับบุคคลที่ทำงานนั้น ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี แสดงให้เห็นว่า บุคคลปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะได้รับการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น มากกว่าจะอยู่ในสถานะที่มีอำนาจเหนือผู้อื่น ค่านิยมในด้านนี้จะสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความสนใจในงานที่ต้องติดต่อกับบุคคลหลาย ๆ อาชีพ

11. ค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ (Independence) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งบุคคลที่ทำงานนั้นมีอิสระในการทำงานตามที่ตนปรารถนา ค่านิยมในการทำงานด้านนี้แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่ทำงานนั้นมักจะมุ่งในด้านความพึงพอใจของตนเอง

12. ค่านิยมในการทำงานด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน หรือความหลากหลายของงาน (Variety) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลทำงานหลาย ๆ ด้าน ในขณะเดียวกัน งานที่ทำก็ต้องไม่ซ้ำซาก จำเจ ค่านิยมในการทำงานด้านนี้ แสดงให้เห็นว่า บุคคลจะทำงานตามความพึงพอใจของตนมากกว่ามุ่งทำงานเพื่องาน

13. ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (Economic Returns) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีรายได้ดี สามารถนำรายได้มาจัดซื้อสิ่งของเพื่อสนองความต้องการได้ บุคคลที่มีค่านิยมในการทำงานด้านนี้ จึงมีความปรารถนาที่จะได้รับรายได้เพื่อมาซื้อวัตถุสิ่งของที่จะช่วยอำนวยความสะดวกสบายให้ตนเอง

14. ค่านิยมในการทำงานด้านบริการสังคม (Altruism) เป็นค่านิยมซึ่งสัมพันธ์กับงานที่สามารถให้สวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์บุคคลอื่น และก่อประโยชน์แก่บุคคลอื่น ค่านิยมในการทำงานด้านนี้ แสดงให้เห็นว่า บุคคลนั้นมีความสนใจ หรือมีค่านิยมในการบริการสังคม

15. ค่านิยมในการทำงานด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา (Intellectual Stimulation) เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้ และสามารถคิดค้นสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้

จากเอกสารต่าง ๆ ดังกล่าวข้างต้นนี้ สรุปได้ว่า การทำงานมีความสำคัญยิ่งต่อชีวิตของแต่ละบุคคล และแต่ละบุคคลจะแสวงหางานที่สอดคล้องกับความสามารถ ความสนใจและค่านิยมของตนเอง อีกทั้งค่านิยมยังมีความสัมพันธ์กับการเลือกงาน ค่านิยมในการทำงานและความพึงพอใจในงาน ส่วนค่านิยมในการทำงานนั้น หมายถึง สิ่งที่คนเราเชื่อว่ามีความสำคัญมากต่อการทำงานของเขา และสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่คนเรามักจะแสวงหาจากงานหรือจากการทำงาน

<u>งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยม ค่านิยมทางอาชีพ และค่านิยมในการทำงาน</u>

เนื่องด้วย ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับค่านิยมในการทำงานโดยตรงมีน้อยมาก ดังนั้น จึงขอเสนอผลงานวิจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับค่านิยม ค่านิยมทางอาชีพ และค่านิยมในการทำงาน ซึ่งคาดว่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการวิจัยในครั้งนี้

งานวิจัยในต่างประเทศ

ในปี ค.ศ. 1954 ฮิวซ์และทอมพ์ซัน (Hughes and Thompson, 1954) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมของเด็กหนุ่มสาวผิวดำทางภาคใต้กับเด็กผิวขาวทางภาคเหนือ จำนวน 1,269 คน โดยวิเคราะห์ค่านิยมต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ ค่านิยมทางความรู้ ความสุข ความปลอดภัย ความรัก ครอบครัว ความสำเร็จ เศรษฐกิจ ความเป็นอิสระ ความมั่นคง มิตรภาพ ประสบการณ์ใหม่ กิจกรรม งาน ความยุติธรรม ศาสนา ศีลธรรม การเป็นเจ้าของ สุขภาพ สติปัญญา ความสมบูรณ์ ความอดทน และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ผลการศึกษาพบว่า เด็กผิวขาวเน้นค่านิยมทางครอบครัวมาก ฉะนั้น เด็กผิวขาวเหล่านี้จึงมีค่านิยมทางความรัก ครอบครัว และมิตรภาพสูงกว่าเด็กผิวดำ แต่เด็กผิวขาวก็ยังรู้สึกกังวลใจเกี่ยวกับความรู้และความสำเร็จของตนเองอยู่ ซึ่งขณะเดียวกัน เด็กผิวดำกลับไปเน้นค่านิยมทางความยุติธรรม งาน และการรวมกลุ่ม อย่างไรก็ตาม เด็กทั้งสองกลุ่มต่างก็เน้นความสำคัญของค่านิยมทางเศรษฐกิจและความรู้ ค่านิยมทางเศรษฐกิจนั้น เด็กสนใจเกี่ยวกับการเงิน ค่าจ้างทำงานสูง และราคาสินค้าต่ำ ส่วนด้านความรู้ เด็กผิวดำมีความเห็นว่า ความรู้เป็นเครื่องส่งเสริมคุณค่าของตนเอง และเด็กใช้ความคิดนี้เป็นข้ออ้างในเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษาอีกด้วย สำหรับเด็กผิวขาวกลับมีความเห็นว่า ความรู้นั้นช่วยให้ตนเองเจริญก้าวหน้า และรู้สึกว่าโรงเรียนยังขาดความยุติธรรมต่อเขาในบางสิ่งบางอย่าง เมื่อสรุปแล้ว ปรากฏว่า เด็กทั้งสองกลุ่มนี้มีค่านิยมที่แตกต่างกันอย่างเห็นได้ชัดก็คือ ค่านิยมทางความยุติธรรม ครอบครัว ความรัก ความสุข และการทำงานเป็นกลุ่ม

สำหรับในปี ค.ศ. 1954 ซิงเกอร์ และสเตฟเฟลเร (Singer and Stefflre, 1954) ได้ศึกษาค่านิยมในการทำงาน และความต้องการของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนชายเลือกค่านิยมเกี่ยวกับประสบการณ์ที่น่าสนใจ ความมีชื่อเสียง ความมีอำนาจ แตกต่างจากนักเรียนหญิงซึ่งเลือกค่านิยมทางด้านการบริการสังคม

ส่วน วอคฮัน (Vaughan, 1959) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างค่านิยมทางความเป็นผู้นำ และทางการศึกษา กับการเลือกอาชีพ ของนักเรียนชั้นปีที่ 2 และ 3 ของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 335 คน เป็นนักเรียนชั้นปีที่ 2 จำนวน

180 คน และชั้นปีที่ 3 จำนวน 155 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนทั้งสองกลุ่ม มีค่านิยมทางสุนทรียภาพ ทางวัตถุ ทางสวัสดิการ และทางศาสนา แตกต่างกัน แต่เมื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดออกเป็น 5 กลุ่ม ตามลักษณะอาชีพที่นักเรียนสนใจคือ ธุรกิจ วิศวกรรม แพทย์ ครู และกลุ่มที่ไม่ทราบว่าจะประกอบอาชีพอะไรแล้วนั้น พบว่า นักเรียนแต่ละกลุ่มอาชีพมีค่านิยมทางการศึกษา ทางวัตถุทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ทางสวัสดิการ และทางศาสนา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คีแนน (Keenan, 1962) ได้สำรวจแบบแผนของค่านิยมของนักเรียนในมลรัฐอิลลินอยส์ ผลการสำรวจพบว่า นักเรียนได้จัดอันดับของค่านิยมไว้เป็นระดับดังนี้คือ ค่านิยมระดับสูงประกอบด้วย ค่านิยมทางสุขภาพ และการประหยัด ค่านิยมระดับปานกลาง คือค่านิยมทางการศึกษา มนุษยสัมพันธ์ และความสามารถ ส่วนค่านิยมระดับต่ำคือ ค่านิยมทางการพักผ่อนและความสวยงาม

กริบบอนส์ และโลเนส (Gribbon and Lohnes, 1965) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชายหญิงวัยรุ่น ในเมืองบอสตัน จำนวน 111 คน ระหว่าง ค.ศ. 1958-1963 ผลปรากฏว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมทางอาชีพอยู่ตลอดระยะเวลา 5 ปี นักเรียนชายจะมีค่านิยมเกี่ยวกับ การมีรายได้สูง ความมีเกียรติยศ และสิ่งเร้าภายนอก ส่วนนักเรียนหญิงมีค่านิยมทางอาชีพที่เกี่ยวกับการติดต่อคนและการบริการสังคม

ในปี ค.ศ. 1965 นี้ เพอร์โรน (Perrone, 1965) ก็ได้ศึกษาเรื่องค่านิยมและการเลือกอาชีพของนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 196 คน ผลการวิจัยพบว่านักเรียนต่างมีความเห็นตรงกันว่า ค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุดนั้นคือ การมีรายได้สูง มีความมั่นคงถาวรในอาชีพนั้น ๆ ส่วนค่านิยมที่ไม่สำคัญ ได้แก่ การช่วยเหลือผู้อื่น การทำงานที่เกี่ยวข้องกับวัตถุ การทำงานโดยอิสระ ความเห็นเหล่านี้ ทั้งบิดามารดา และตัวเด็ก ต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกัน

สำหรับในปี ค.ศ. 1967 คุ๊ก (Cook, 1967) ได้ศึกษาเกี่ยวกับองค์ประกอบ

ต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับการเลือกอาชีพของนักเรียนชาย จากชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ในมลรัฐวิสคอนซิน กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 384 คน ผลการศึกษาพบว่า ฐานะทางเศรษฐกิจสังคม ระดับความปรารถนาทางอาชีพ สติปัญญา และความสนใจ มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนสถานภาพการสมรสของบิดามารดา และความสัมพันธ์ภายในครอบครัว ไม่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ในปี ค.ศ. 1967 ดาวด์ (Dowd, 1967) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมระหว่างนักเรียนอเมริกันผิวดำ นักเรียนอเมริกันผิวขาว และนักเรียนผู้ลี้ภัยชาวคิวบาทางภาคใต้ ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนอเมริกันผิวขาวเน้นค่านิยมทางการช่วยเหลือวัสดุอุปกรณ์ให้แก่ประเทศเพื่อนบ้าน การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อเพื่อนเพศเดียวกัน ความรักภายในครอบครัว และการมีเงินเดือนสูง ๆ ส่วนนักเรียนผิวดำมีค่านิยมที่เด่นทางการเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ความสุภาพอ่อนโยน มนุษยสัมพันธ์ และความสะอาด สำหรับนักเรียนผู้ลี้ภัยชาวคิวบาก็เน้นค่านิยมทางมนุษยสัมพันธ์ ความสุภาพเรียบร้อย การเคารพสิทธิของบุคคลอื่น ความรักภายในครอบครัว และการมีเด็ก อย่างไรก็ตาม นักเรียนทั้งสามกลุ่มนี้ ต่างก็ไม่หวังพึ่งพาทางศาสนา

สำหรับในปี ค.ศ. 1969 แชนเนย์ (Channay, 1969) ได้ศึกษาเกี่ยวกับค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนเกรด 5 เกรด 7 และเกรด 9 โดยพิจารณาองค์ประกอบทางเศรษฐกิจ ระดับชั้น เพศ และอาชีพของบิดามารดาประกอบด้วย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนในมลรัฐโอไฮโอจำนวน 960 คน ใช้แบบสอบถามที่สอบถามเกี่ยวกับค่านิยมทางอาชีพ 7 ด้าน คือความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น ความมีอิสระ เงิน เกียรติยศ ความมั่นคงปลอดภัย การควบคุมงาน และการรู้จักตนเองในเรื่องงาน ผลการวิจัยพบว่า ประการแรกคือ นักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ เลือกค่านิยมทางการเงิน การควบคุมงาน และเกียรติยศของงานสูงกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดีกว่า ซึ่งนักเรียนกลุ่มหลังนี้ จะมีค่านิยมสูงในด้านการรู้จักตนเองในเรื่องงาน ประการที่ 2 คือ นักเรียนเกรด 5 มีค่านิยมสูงในด้านความเห็นอกเห็นใจ และเกียรติของงานมากกว่านักเรียนเกรด 7 และเกรด 9 ประการที่ 3 คือ ความแตกต่างของค่านิยมทางอาชีพระหว่างเด็กชายและเด็กหญิงจะลดน้อยลง เมื่อพิจารณาภายในแต่ละกลุ่ม และภายในแต่ละเกรด ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า ขนาดของกลุ่มน้อยกว่า เมื่อเปรียบเทียบเด็กชายและเด็กหญิงที่รวมจำนวนทั้งหมดเข้าด้วยกัน และ

ประการสุดท้ายคือ การเลือกอาชีพของเด็กสะท้อนให้เห็นค่านิยมทางอาชีพ เด็กที่เลือกอาชีพชั้นสูง มีค่านิยมทางด้านความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น และการรู้จักตนเองในเรื่องของงาน มากกว่า คนที่ไม่ได้เลือกอาชีพชั้นสูง

ส่วน เอดดี้ (Eaddy, 1969) ได้ศึกษาวิจัยองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในมลรัฐหลุยส์เซียน่า ผลการศึกษาเกี่ยวกับการเลือกอาชีพ พบว่า การเลือกอาชีพของนักเรียนขึ้นอยู่กับ ความสนใจส่วนตัว ความพึงพอใจ ความสามารถ และค่าตอบแทน

งานวิจัยในประเทศ

ในปี พ.ศ. 2510 ยุพรรณี ศุขสมิติ (ยุพรรณี ศุขสมิติ, 2510) ได้ศึกษาค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนคร ธนบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายและหญิงจำนวน 300 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่มีสติปัญญาสูง เห็นความสำคัญของเกณฑ์ในการเลือกอาชีพเรื่อง การมีผู้บังคับบัญชาเป็นนักบริหารที่ดี การมีอาชีพสุจริต ความสบายใจในการทำงาน และความมีอิสระในการทำงาน ส่วนนักเรียนที่มีสติปัญญาต่ำ ไม่เห็นความสำคัญของเกณฑ์การเลือกอาชีพเรื่องเหล่านี้ นอกจากนี้ ผลจากการวิจัยยังพบว่า มีความแตกต่างระหว่างเพศในการเลือกค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง และผลการวิจัยอีกประการหนึ่งคือ มีความสัมพันธ์ระหว่างระดับอาชีพของบิดามารดากับค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนเพียงบางประการ ได้แก่ การมีอิสระในการทำงาน การช่วยเหลือผู้อื่น การมีโอกาสศึกษาต่อ ส่วนใหญ่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับอาชีพของบิดามารดากับค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนเป็นไปในทางลบ แสดงให้เห็นแนวโน้มว่า น่าจะมีความแตกต่างของการเลือกค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนระหว่างบิดามารดาที่ต่างระดับอาชีพกัน

ครั้นในปี พ.ศ. 2512 ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล (ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล, 2512) ได้ศึกษาเรื่ององค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพของนักศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนมัธยมแบบประสม ปีการศึกษา 2512 กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 400 คน ผลการศึกษาสรุปได้ว่า นักเรียนที่เลือกเรียนวิชาสายสามัญมีองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญคือ การมีเกียรติยศ ลักษณะของ

งานและความก้าวหน้า ความถนัด ความสนใจ เหตุผลส่วนตัว และเงิน ตามลำดับ และมีนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาสายสามัญเพียงส่วนน้อยที่เลือกเรียนวิชาสายสามัญเนื่องจากแรงจูงใจด้านความจำเป็นและเหตุผล ส่วนนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาสายอาชีพนั้น องค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายอาชีพคือ การมีเกียรติยศ ชื่อเสียง ลักษณะของงานและความก้าวหน้า เงิน ความถนัด ความสนใจ และเหตุผลส่วนตัว ตามลำดับ และมีนักเรียนที่เลือกเรียนวิชาสายอาชีพเพียงส่วนน้อยที่เลือกเรียนวิชาสายอาชีพ เนื่องจากแรงจูงใจด้านความจำเป็นและเหตุผล

สำหรับ ลัดดา สุวรรณรัตน์ (ลัดดา สุวรรณรัตน์, 2512) ได้ศึกษาเรื่องแรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพ และความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรมของนักเรียนในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม จำนวน 608 คน ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับแรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ส่วนใหญ่เนื่องมาจาก แรงจูงใจ ด้านลักษณะของงาน เกียรติยศชื่อเสียง ความก้าวหน้า ประสบการณ์ ความสนใจ ความตระหนักในตนเอง และเงิน ตามลำดับ

ส่วน จิตรอารี เนตรหิน (จิตรอารี เนตรหิน, 2513) ได้ศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคศึกษา 11 ปีการศึกษา 2531 ผลการศึกษาพบว่า ค่านิยมบางด้านของนักเรียนสอดคล้องกับสภาพแท้จริงของสังคมปัจจุบัน แต่บางด้านก็ยังไม่สอดคล้อง เมื่อพิจารณาแนวโน้มโดยทั่วไปของค่านิยมทางอาชีพที่นักเรียนยึดถืออยู่ และมีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่งและอันดับรองลงไป ได้แก่ ค่านิยมทางด้านเกียรติยศ ชื่อเสียง ความก้าวหน้า ด้านบริการสังคม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นอิสระ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านรายได้ ด้านความพอใจในการทำงานกับธรรมชาติ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบระหว่างนักเรียนสายสามัญกับสายอาชีพแล้ว ปรากฏว่า มีค่านิยมใกล้เคียงกันแทบทุกข้อ และมีแนวโน้มว่า นักเรียนสายอาชีพจะมีค่านิยมทางด้านรายได้ค่อนข้างสูงกว่านักเรียนสายสามัญ ส่วนนักเรียนสายสามัญมีแนวโน้มว่ามีค่านิยมทางด้านความเป็นผู้นำค่อนข้างสูงกว่านักเรียนสายอาชีพ

นอกจากนี้ พจนีย์ มณีสุวรรณ (พจนีย์ มณีสุวรรณ, 2514) ได้ศึกษา ค่านิยมของนักเรียนวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนประกาศนียบัตร

ทางการศึกษาชั้นปีที่ 1 และ 2 ของวิทยาลัยครูพระนคร จันทรเกษม สวนสุนันทา สวนดุสิต และ บ้านสมเด็จเจ้าพระยา รวมจำนวนทั้งหมด 500 คน โดยทำการศึกษาค่านิยม 16 ประการ· คือ ค่านิยมทางการเงิน การศึกษา ศาสนา ศีลธรรม ชีวิตในครอบครัว มนุษยสัมพันธ์ ความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ความสำเร็จ ความรัก การเชื่อถือโชคลาง การแต่งกาย สุขภาพ และสุนทรียภาพ ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีค่านิยมทางการศึกษาเป็นอันดับ 1 ค่านิยมทางชีวิตในครอบครัวเป็นอันดับที่ 2 และค่านิยมทางความซื่อสัตย์เป็นอันดับที่ 3 ส่วนค่านิยมทางความรักเป็นอันดับสุดท้าย

จากผลงานวิจัยทั้งในต่างประเทศและในประเทศไทย ทำให้ทราบถึง ค่านิยม ค่านิยมทางอาชีพ และค่านิยมในการทำงานของนักเรียน เช่น ค่านิยมด้านการมีรายได้สูง ความมั่นคงถาวรในอาชีพนั้น ๆ ความมีอิสระ ความมีชื่อเสียง และความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เป็นต้น

<u>วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</u>

ครอบครัวเป็นสถาบันที่สำคัญที่สุดในการฝึกอบรมและสร้างบุคลิกภาพ ตลอดจนมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อพัฒนาการทุก ๆ ด้านของบุคคล ครอบครัวไทยแต่ดั้งเดิม มารดาเป็นผู้มีบทบาทมากที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูบุตร เพราะมารดาส่วนมากไม่ได้ออกทำงานนอกบ้าน แต่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางสังคม-วัฒนธรรม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สตรีไทยจึงมีบทบาทต่อการพัฒนาสังคมมากขึ้นโดยไม่จำกัดเฉพาะอยู่กับครอบครัวดังแต่ก่อน ดังนั้นหน้าที่ต่าง ๆ ภายในครอบครัว ซึ่งแต่เดิมเป็นหน้าที่เฉพาะของผู้หญิง จึงเปลี่ยนเป็นงานที่ทั้งสามีและภรรยาต้องช่วยกันทำ สามีในฐานะบิดา จึงมีบทบาทสำคัญร่วมกับภรรยาในฐานะมารดาในการเลี้ยงดูบุตร (จรรจา สุวรรณทัต, 2524) ซึ่งต่างจากแต่ก่อนที่บิดาจะมอบหน้าที่การอบรมเลี้ยงดูบุตรให้แก่มารดา โดยบิดาจะช่วยในส่วนของการฝึกอาชีพ และการสอนหนังสือแก่บุตร (สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก, 2509)

เนื่องด้วย การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา เป็นพฤติกรรมประเภทหนึ่งของบิดามารดาหรือผู้เลี้ยงดูที่ปฏิบัติต่อบุตร เป็นพื้นฐานในการปลูกฝัง ส่งเสริม และพัฒนาลักษณะทางจิตใจ ตลอดทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พึงประสงค์แก่บุตร (Brubaker, 1983)

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตรนี้ ยังหมายถึง การที่บิดามารดาหรือผู้ใกล้ชิดเด็ก มีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัลและลงโทษเด็กได้ นอกจากนั้น ยังเป็นโอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนด้วย (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528) ส่วนการที่ผู้เลี้ยงดูจะส่งเสริมหรือขัดขวางลักษณะพฤติกรรมใด ๆ ของเด็ก ย่อมขึ้นอยู่กับความนิยมของสังคม หรือกลุ่มที่บุคคลนั้นเป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ ลักษณะต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงดูยังเป็นลักษณะที่คล้ายคลึงกับลักษณะของคนอื่น ๆ ในสังคมนั้นด้วย ฉะนั้นจึงเข้าใจได้ว่า จากวิธีการอบรมเลี้ยงดู ผู้เลี้ยงดูจะถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ในสังคมนั้นให้แก่เด็ก ถ้าผู้เลี้ยงดูมาจากกลุ่มหรือส่วนของสังคมที่แตกต่างกัน แน่นอนว่าเขาเหล่านั้น จะใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่แตกต่างกันไปด้วย ทั้งนี้ ย่อมขึ้นกับความเชื่อ ค่านิยม ลักษณะนิสัย และความเคยชินของคนในกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งแตกต่างกัน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก, 2520)

สำหรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา อาจแบ่งได้เป็นหลายวิธี ตามลักษณะและปริมาณการปฏิบัติต่อบุตร ในระยะแรก ๆ ได้มีผู้กำหนดวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรไว้มากมาย เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย เข้มงวดกวดขัน ปล่อยปละละเลย (Bronfenbrenner, 1958) ต่อมา เชฟเฟอร์ (Schaefer, 1959) มีความเห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูคือลักษณะของวิธีการอบรมเลี้ยงดูสองมิติ มิติแรกคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และมิติที่สองคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ซึ่งอาจจะพิจารณาปริมาณจากน้อยไปมากในแต่ละมิติได้ ฉะนั้น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จึงหมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากและควบคุมค่อนข้างน้อย สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดเผด็จการ หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยและควบคุมมาก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยจึงหมายถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อยและควบคุมน้อย ส่วน ฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูบุตรมิติอื่น ๆ เพิ่มขึ้น ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับบุตร และแบบลงโทษบุตร นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2521) กล่าวว่า หากได้มีการพิจารณาการอบรมเลี้ยงดูบุตรพร้อมกันทีละหลายมิติ เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบรักสนับสนุนน้อย แบบใช้เหตุผลมาก แบบใช้เหตุผลน้อย แบบควบคุม ฯลฯ ก็

จะช่วยให้สามารถศึกษาการอบรมเลี้ยงดูบุตรได้กว้างขวางและลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาจากเอกสารต่าง ๆ และผลการวิจัยทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางจิตใจและพฤติกรรมของเยาวชนไทย และในที่สุด ได้นำวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดามาศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ 4 วิธีคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบควบคุม และแบบลงโทษ ซึ่งผู้วิจัยจะได้กล่าวถึง ความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแต่ละวิธี ตลอดจนผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน</u> สำหรับความหมายของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาแบบรักสนับสนุนนี้ วารินทร์ ม่วงสุวรรณ (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ, 2517) ได้ให้ความหมายว่า หมายถึง การที่บิดามารดาแสดงพฤติกรรมที่ปฏิบัติต่อบุตรในลักษณะต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ มองลูกในแง่ดีหรือประเมินลูกในทางดี ให้ลูกมีส่วนร่วมในการคิดและการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ แสดงความรักลูกออกมาให้เห็น สนับสนุนและเข้าใจอารมณ์ของลูก ซึ่งสอดคล้องกับเซียร์ แมคคอบี และเลวิน (Sears, Maccoby and Levin, 1957) และควงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (ควงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528) ที่กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดารายงานว่า ในการปฏิบัติต่อบุตร ตนได้แสดงความรักใคร่ เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุขบุตรของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับบุตร โดยตนได้กระทำกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกับบุตรมากน้อยเพียงไร นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับความสนิทสนม การสนับสนุนช่วยเหลือ และการให้ความสำคัญแก่บุตรด้วย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากนี้ เป็นการให้ในสิ่งที่บุตรต้องการทั้งสิ้น ฉะนั้น บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรด้วยวิธีนี้ จึงเป็นผู้ที่บุตรรัก และบุตรเห็นความสำคัญของบิดามารดา ซึ่งทำให้บุตรยอมรับการอบรมสั่งสอนต่าง ๆ ของบิดามารดาได้โดยง่าย และยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว

ในปี พ.ศ. 2524 ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี, 2524) ได้ศึกษาคุณลักษณะของวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร พบว่า วัยรุ่นที่รายงานว่า ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีคะแนนความซื่อสัตย์ สัมมาคารวะ เอื้อเฟื้อ กตัญญู และการยึดบาปบุญ สูงกว่าวัยรุ่นที่

รายงานว่า ถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างเด่นชัด ส่วนดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก, 2524) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิต และจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย ผลการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ทัศนคติที่ดีต่อบิดาและมารดาสูง เกี่ยวข้องกับการมีสุขภาพจิตที่ดีในระดับสูงของวัยรุ่น นอกจากนี้ แฟลนเดอร์ส (Flanders, 1968) ได้ศึกษาวิจัยเชิงทดลองเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู พบว่า ถ้าสร้างให้เกิดความสนิทสนมและความอบอุ่นระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก เด็กจะเลียนแบบผู้ใหญ่ประเภทนี้มากกว่าผู้ใหญ่ที่ทำตัวห่างเหินจากเด็ก อีกทั้ง อิริคสัน (Erikson, 1968) ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เป็นพื้นฐานสำคัญของการที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดลักษณะต่าง ๆ ไปสู่เด็ก

<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล</u> สำหรับความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลนี้ โฮเวอร์ (Hower, 1980) และดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528) ได้ให้ความหมายอย่างสอดคล้องกันว่า หมายถึง การที่บิดามารดาได้อธิบายเหตุผลให้แก่บุตรในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตร หรือลงโทษบุตร นอกจากนั้น บิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ ยังให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของบุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตนเอง การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ

นอกจากนี้ ฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและจริยธรรมของเด็ก พบว่า การที่บิดามารดาใช้เหตุผลกับเด็กนั้น เกี่ยวข้องกับการที่เด็กจะสามารถต้านทานสิ่งยั่วยุใจ และเมื่อทำผิดแล้วเด็กจะรู้สึกละอายและยอมรับผิด ผลเช่นนี้จะพบแต่เฉพาะในเด็กโตและวัยรุ่น ครั้นต่อมาในปี พ.ศ. 2524 ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก, 2524) พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมาก พบในวัยรุ่นในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั่วไปที่มีสุขภาพจิตดีด้วย

<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ</u> หมายถึง วิธีการที่บิดามารดาปฏิบัติต่อบุตร เช่น การใช้อำนาจบังคับโดยการลงโทษทางกาย การใช้วาจาดุว่า การงดแสดงความรักใคร่

เมตตา และการตัดสิทธิต่าง ๆ เป็นต้น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528) ส่วน ฮอฟแมน (Hoffman, 1970) ได้กล่าวถึง การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษว่า การลงโทษทางกายนั้น สามารถยับยั้งพฤติกรรมได้ชั่วคราว แต่มีผลเสียต่อเด็กมาก เพราะทำให้เด็กก้าวร้าว เกียดแค้น รังแก ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า และเกลียดกลัวผู้ลงโทษ ตลอดทั้งจะหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการที่เด็กถูกลงโทษทางกายนั้น ๆ ส่วนการลงโทษทางจิตนั้น ให้ผลดีในการเสริมสร้างจริยธรรมของเด็กอยู่บ้าง นอกจากนี้ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2521) ได้ศึกษาเกี่ยวกับวัยรุ่นไทย พบว่า การลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย พบมากในวัยรุ่นที่มีลักษณะมุ่งอนาคตสูง และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตนั้นเหมาะสมกว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายในเด็กทั้งชายและหญิงที่มีอายุมากกว่า 7 ปีขึ้นไป

<u>การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม</u> สำหรับความหมายของการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ เลวิส (Lewis, 1981) และดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528) ได้ให้ความหมายอย่างสอดคล้องกันว่า หมายถึง การออกคำสั่งให้เด็กทำตาม แล้วผู้ใหญ่ตรวจตราอย่างใกล้ชิดว่า เด็กทำตามที่ตนต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็กด้วย ส่วนการควบคุมน้อยนั้น หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักคิดตัดสินใจเองว่า ควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง ไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก

สำหรับ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมนี้ เลวิส (Lewis, 1981) ได้ศึกษาพบอีกด้วยว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากหรือน้อย จะให้ผลดีต่อจิตใจของเยาวชนหรือไม่นั้น จะขึ้นอยู่กับอายุและเพศของเด็ก และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากนั้น มีประโยชน์ต่อเด็กเล็กจนถึงวัยรุ่นตอนต้น และมีประโยชน์ต่อเด็กหญิงมากกว่าเด็กชาย ส่วน เลฮี (Leahy, 1981) ได้ศึกษาพบว่า สำหรับวัยรุ่นตอนกลางคือ อายุตั้งแต่ 15 ปี จนถึงก่อนวัยผู้ใหญ่ตอนต้นนั้น จะพบประโยชน์ของการควบคุมในปริมาณน้อย นอกจากนี้จากการศึกษาของเบคเคอร์ (Becker, 1964) ยังพบว่า การอบรมเลี้ยงดูที่ใช้การควบคุมในปริมาณที่มากเกินไปในวัยรุ่นตอนกลาง อาจทำให้ผู้รับมีสุขภาพจิตเสื่อม และก้าวร้าวได้มาก

ส่วนผลการศึกษาในประเทศไทยของ ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และ วิลาสลักษณ์ ชัววัลลี (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี, 2524) พบว่า การอบรมเลี้ยง

ดูแบบควบคุมมากมีประโยชน์ต่อเด็กจนถึงระยะวัยรุ่นตอนต้น กล่าวคือ วัยรุ่นไทยตอนต้นที่ถูกควบคุมมากเป็นผู้มีความซื่อสัตย์ สัมมาคารวะ เอื้อเฟื้อ กตัญญู และยึดบาปบุญ มากกว่า เด็กที่รายงานว่า ถูกควบคุมน้อยอย่างเด่นชัด ซึ่งสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก เหมาะสมในระยะวัยรุ่นตอนต้น และเหมาะสมกับเด็กหญิง ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยนั้น เหมาะสมในระยะวัยรุ่นตอนกลางเป็นต้นไป และเหมาะสมกับเด็กชาย

จากการประมวลเอกสารเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูดังกล่าวข้างต้น ทำให้ทราบถึง ลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาแต่ละวิธี ซึ่งพบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสำคัญและเป็นพื้นฐานของการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่น ๆ ครอบครัวใดที่บิดามารดารักสนับสนุนเด็กมาก และอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างเหมาะสมในวิธีอื่น ๆ ด้วย ย่อมส่งผลดีต่อเด็กอย่างเต็มที่ แต่ถ้าครอบครัวที่ปราศจากความรักและการยอมรับสนับสนุนแล้ว การใช้การอบรมเลี้ยงดูวิธีอื่น ๆ นั้น แม้ว่าจะเป็นวิธีที่เหมาะสม ก็มักจะไม่ให้ผลดีต่อเด็กเท่าที่ควร เช่น การควบคุมเด็ก และการลงโทษเด็ก

นอกจากนี้ โดยทั่วไปมักจะพบว่า บิดามารดาและบุตรจะมีช่วงอายุที่แตกต่างกันอย่างน้อย 15 ปีขึ้นไป จึงทำให้เกิดช่องว่างระหว่างวัยขึ้น ซึ่ง เบงสัน และไคเปอร์ (Bengston and Kuyper, 1971 อ้างถึงใน จรรจา สุวรรณทัต และคณะ, 2529) ได้ให้ความคิดในเรื่องช่องว่างระหว่างวัยไว้ว่า บิดามารดาที่มีอายุอยู่ในวัยกลางคน และบุตรซึ่งอยู่ในวัยผู้ใหญ่ตอนต้น จะมีความคล้ายคลึงกันในการมองชีวิตหรือการมีค่านิยม เด็กวัยรุ่นในตอนปลายหรือตอนต้นของอายุ 20 ปี มักจะกล่าวถึงช่องว่างระหว่างวัยมากเกินกว่าความเป็นจริง คล้าย ๆ กับว่า ไม่มีความคล้ายคลึงกันเลยระหว่างค่านิยมของตนและของบิดามารดา ในอีกด้านหนึ่ง บิดามารดาเองก็มักจะกล่าวถึงความคล้ายคลึงกันมากจนเกินไปในเรื่องนี้ของตนและของบุตร อย่างไรก็ตาม บิดามารดาก็มักจะเชื่อในผลของความพยายามของตนที่จะปลูกฝังค่านิยมให้แก่บุตร ซึ่งสิ่งที่ปรากฏนี้อาจเป็นไปได้ทุกระดับอายุ ส่วนปู่ย่า ตายาย ก็อาจมีความห่วงใยว่า บุตรของตนจะสืบทอดค่านิยมสำคัญต่าง ๆ ให้แก่ผู้เป็นหลานหรือไม่

นอกจากนี้ แฟเธอร์ (Feather, 1975) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับค่านิยม โดยศึกษาครอบครัวออสเตรเลียน 388 ครอบครัวที่มีบุตรอายุ 14 ปีขึ้นไป อย่างน้อย 1 คน ปรากฏว่า บิดามารดามีอายุเฉลี่ยอยู่ในช่วง 40 ปี และบุตรชายหญิงมีอายุเฉลี่ย 18 ปี ผล

การศึกษาพบว่า วัยรุ่นและบิดามารดาชาวออสเตรเลีย ให้ความสำคัญแก่ค่านิยมบางเรื่องคล้ายคลึงกันและบางเรื่องก็แตกต่างกัน วัยรุ่นชายมีความแตกต่างจากบิดามากกว่าวัยรุ่นหญิง นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มบิดามารดาชาวออสเตรเลียให้ความสำคัญแก่ค่านิยมต่อไปนี้มากกว่ากลุ่มบุตรคือ ความมั่นคงของครอบครัวและประเทศ ความเคารพตนเอง ความรับผิดชอบ ความสุภาพกับผู้อื่น ความสะอาด และความสามารถ ส่วนกลุ่มบุตรให้ความสำคัญแก่ค่านิยมต่อไปนี้มากกว่าบิดามารดาคือ ความตื่นเต้น ความสนุกสนาน ความเสมอภาค เสรีภาพ โลกของความงาม ไมตรีสัมพันธ์อันใกล้ชิดกับผู้อื่น และความใจกว้าง

สำหรับประเทศไทย ในปัจจุบัน มิได้มีผู้ใดศึกษาเกี่ยวกับ วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาและค่านิยมในการทำงานของบุตรธิดาของตนว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด และการอบรมเลี้ยงดูบุตรวิธีการใดบ้างที่เอื้อต่อการปูพื้นฐานค่านิยมในการทำงานของบุตรธิดาของตน ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาเรื่องดังกล่าว และผลที่จะได้รับจากการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ อาจช่วยให้เห็นแนวทางที่จะปรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาให้เอื้อต่อการปูพื้นฐานและพัฒนาค่านิยมในการทำงานของบุตรธิดาของตนต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1" เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ซึ่งจะได้กล่าวถึงรายละเอียดในการดำเนินการวิจัยดังนี้

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1,500 คน จำแนกเป็นนักเรียนชาย 757 คน และนักเรียนหญิง 743 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 15.13 ปี และนับถือพุทธศาสนา ตลอดทั้งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอาศัยอยู่กับบิดามารดา นอกจากนั้น ยังมีบิดาอายุระหว่าง 40-48 ปี (อายุเฉลี่ยเท่ากับ 45 ปี) และมารดาอายุระหว่าง 38-45 ปี (อายุเฉลี่ยเท่ากับ 42 ปี)

วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) โดยการสุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 1 ได้จำนวนโรงเรียน 15 โรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่า สุ่มได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 1,500 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ตาราง 1 แสดงจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามโรงเรียนและจังหวัด

จังหวัด	โรงเรียน	ชาย	หญิง	รวม
นนทบุรี	โรงเรียนรัตนาธิเบศร์	100	–	100
	โรงเรียนสตรีนนทบุรี	–	100	100
	โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย	50	50	100
ปทุมธานี	โรงเรียนปทุมวิไล	100	–	100
	โรงเรียนคณะราษฎร์บำรุง	–	100	100
	โรงเรียนสายปัญญารังสิต	57	43	100
สมุทรปราการ	โรงเรียนสมุทรปราการ	100	–	100
	โรงเรียนสตรีสมุทรปราการ	–	100	100
	โรงเรียนมัธยมด่านสำโรง	50	50	100
นครปฐม	โรงเรียนพระปฐมวิทยาลัย	100	–	100
	โรงเรียนราชินีบูรณะ	–	100	100
	โรงเรียนสระกระเทียมวิทยาลัย	50	50	100
สมุทรสาคร	โรงเรียนสมุทรสาครวิทยาลัย	100	–	100
	โรงเรียนสมุทรสาครบูรณะ	–	100	100
	โรงเรียนกระทุ่มแบน	50	50	100
	รวมจำนวนนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง	757	743	1,500

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน และแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้คือ

1. แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน มีลักษณะเป็นประโยชน์ข้อความถึ่ถามถึง สิ่งที่นักเรียนเชื่อว่า มีความสำคัญต่อการทำงานของนักเรียน ประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 5 หน่วย จาก สำคัญมากที่สุด ถึง ไม่สำคัญเลย สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามเป็นข้อความเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงาน โดยจะถามในเรื่องต่าง ๆ ต่อไปนี้คือ (1) ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ (2) ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร (3) ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล (4) ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม (5) ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน (6) ค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต (7) ค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย (8) ค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน (9) ค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ (10) ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี (11) ค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ (12) ค่านิยมในการทำงานด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน (13) ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ (14) ค่านิยมในการทำงานด้านบริการสังคม (15) ค่านิยมในการทำงานด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และ (16) ค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ

สำหรับแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงานนี้ เป็นแบบสอบถามที่สร้างโดย ซูเปอร์ (Super, 1970) ซึ่งจำแนกค่านิยมในการทำงานไว้เป็น 15 ด้าน และผู้วิจัยได้สร้างข้อความเพิ่มเติมเพื่อวัดค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ ดังนั้น แบบสอบถามชุดนี้ จึงวัดค่านิยมในการทำงานรวมทั้งสิ้น 16 ด้าน ประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ 48 ข้อความ ซึ่งผู้วิจัยได้นำไปหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.85

ส่วนในการตอบแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงานนั้น ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 ถึง 5 คะแนน และคะแนนรวมจาก 48 ถึง 240 คะแนน (รายละเอียดของแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน ดูภาคผนวก 1)

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา มีลักษณะเป็นประโยคข้อความที่ถามถึงการปฏิบัติของบิดามารดาต่อนักเรียน ประกอบด้วยมาตราส่วนประมาณค่า 4 หน่วย จาก ปฏิบัติต่อนักเรียนบ่อยครั้งที่สุด ถึง ไม่เคยปฏิบัติต่อนักเรียนเลย จำนวน 36 ข้อ สำหรับเนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ส่วนคือ

ส่วนแรก เป็นข้อความเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา โดยจะถามในเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการปฏิบัติของบิดามารดาต่อนักเรียน สำหรับการวิจัยนี้ ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา เป็น 4 วิธีคือ (1) การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (2) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน (3) การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และ (4) การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ

สำหรับแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดานี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และได้นำไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือการวิจัยดังนี้คือ หาความเที่ยงตรงตามโครงสร้าง โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อโดยใช้สถิติค่าที (t-test) แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับคะแนนรวมสูง และมีค่าอำนาจจำแนกสูงไว้ 36 ข้อ นำไปหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.82

ส่วนในการตอบแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดานั้น ผู้ตอบแต่ละคนจะได้คะแนนแต่ละข้อจาก 1 ถึง 4 คะแนน และคะแนนรวมจาก 36 ถึง 144 คะแนน (รายละเอียดของแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ดูภาคผนวก 2)

ส่วนที่สอง เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ ตลอดทั้งคำถามเกี่ยวกับระดับการศึกษาของบิดาและมารดา อาชีพของบิดาแบะมารดา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา (รายละเอียดของเครื่องมือ ดูภาคผนวกที่ 2)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงานและแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ปฏิบัติต่อนักเรียน เพื่อนำมาใช้ประกอบการอภิปรายผล

การตรวจให้คะแนน

ผู้วิจัยมีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนแบบสอบถามแต่ละฉบับดังนี้คือ

1. แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

ถ้าผู้ตอบระบุความสำคัญของข้อความว่า

สำคัญมากที่สุด	ได้คะแนน	5	คะแนน
สำคัญมาก	ได้คะแนน	4	คะแนน
สำคัญปานกลาง	ได้คะแนน	3	คะแนน
สำคัญเพียงเล็กน้อย	ได้คะแนน	2	คะแนน
ไม่สำคัญเลย	ได้คะแนน	1	คะแนน

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา มีเกณฑ์การตรวจให้คะแนนดังนี้

สำหรับข้อความทางบวก ถ้าผู้ตอบตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนมาก แต่ถ้าผู้ตอบตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนน้อย ดังตัวอย่าง

ข้อความ : บิดามารดาช่วยผ่อนคลายความทุกข์ความกังวลใจของนักเรียน

ถ้าตอบ	บ่อยครั้งที่สุด	ได้คะแนน	4	คะแนน
	บ่อยครั้ง	ได้คะแนน	3	คะแนน
	นาน ๆ ครั้ง	ได้คะแนน	2	คะแนน
	ไม่เคยเลย	ได้คะแนน	1	คะแนน

สำหรับข้อความทางลบ ถ้าผู้ตอบตอบเห็นด้วยกับข้อความที่ถามจะได้คะแนนน้อย แต่ถ้าผู้ตอบตอบไม่เห็นด้วยกับข้อความที่ถาม จะได้คะแนนมาก ดังตัวอย่าง

ข้อความ : บิดามารดาไม่เคยกล่าวคำขอโทษนักเรียน เมื่อท่านดุว่าหรือตำหนินักเรียนโดยเข้าใจผิด

ถ้าตอบ	บ่อยครั้งที่สุด	ได้คะแนน	1 คะแนน
	บ่อยครั้ง	ได้คะแนน	2 คะแนน
	นาน ๆ ครั้ง	ได้คะแนน	3 คะแนน
	ไม่เคยเลย	ได้คะแนน	4 คะแนน

วิธีจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

2. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยใช้สถิติค่าที (t-test)

3. เปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตาม

3.1 ระดับการศึกษาของบิดา

3.2 ระดับการศึกษาของมารดา

3.3 อาชีพของบิดา

3.4 อาชีพของมารดา

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา

โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

4. ศึกษาคะแนนเฉลี่ย และลำดับความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

5. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยใช้สถิติค่าที (t-test)

6. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธี (การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม และแบบลงโทษ) ของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเปียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

7. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา กับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเปียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

8. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย (2) แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย (3) แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก และ (4) แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก โดยใช้สถิติค่าที (t-test)

9. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมาก (2) แบบใช้เหตุผลน้อย (3) แบบรักสนับสนุนมาก (4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5) แบบควบคุมน้อย (6) แบบควบคุมมาก (7) แบบลงโทษน้อย และ (8) แบบลงโทษมาก โดยใช้สถิติค่าที (t-test)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยแบ่งออกเป็น 9 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและของมารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของอาชีพของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามอาชีพของบิดาและของมารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มดังกล่าว ตลอดทั้ง ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธีของบิดามารดาของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

ตอนที่ 7 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดากับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ตอนที่ 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย (2) แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย (3) แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก และ (4) แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก

ตอนที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมาก (2) แบบใช้เหตุผลน้อย (3) แบบรักสนับสนุนมาก (4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5) แบบควบคุมน้อย (6) แบบควบคุมมาก (7) แบบลงโทษน้อย และ (8) แบบลงโทษมาก

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 2

ตาราง 2 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ ของค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ค่านิยมในการทำงาน	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	ลำดับที่
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	4.401	0.565	1
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	4.282	0.525	2
ด้านสัมฤทธิผล	4.139	0.527	3
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	4.138	0.554	4
ด้านความมีอิสระ	4.117	0.547	5
ด้านงานอาชีพอิสระ	4.057	0.850	6
ด้านวิถีชีวิต	4.040	0.591	7
ด้านผู้ร่วมงาน	4.031	0.518	8
ด้านความคิดสร้างสรรค์	3.860	0.594	9
ด้านความมีศักดิ์ศรี	3.832	0.662	10
ด้านบริการสังคม	3.677	0.628	11
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	3.638	0.606	12
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	3.580	0.586	13
ด้านสภาพแวดล้อม	3.577	0.654	14
ด้านสุนทรีย์	3.505	0.611	15
ด้านการบริหาร	3.446	0.638	16

จากตาราง 2 แสดงให้เห็นถึง คะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านทั้ง 16 ด้านคือ ค่านิยมในการทำงาน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีอิสระ ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านบริการสังคม ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุนทรีย์ และด้านบริหาร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ปรากฏว่า นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงสุดคือ 4.401 ซึ่งมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 สำหรับคะแนนเฉลี่ยที่มีความสำคัญลำดับรองลงมาคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.282 ส่วนคะแนนเฉลี่ยที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 คือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.139

นอกจากนี้ คะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีอิสระ ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านบริการสังคม ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุนทรีย์ และด้านการบริหาร โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.138, 4.117, 4.057, 4.040, 4.031, 3.860, 3.832, 3.677, 3.638, 3.580, 3.577, 3.505 และ 3.446 ตามลำดับ และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4-16

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 3

ตาราง 3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ค่านิยมในการทำงาน	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับที่	t
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	757	4.450	0.529	1	-3.36*
	หญิง	743	4.352	0.597	1	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	757	4.258	0.541	2	1.73
	หญิง	743	4.305	0.507	2	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	757	4.115	0.580	3	1.56
	หญิง	743	4.160	0.526	5	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	757	4.100	0.522	4	2.90*
	หญิง	743	4.179	0.530	3	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	757	4.070	0.564	5	3.36*
	หญิง	743	4.164	0.525	4	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	757	4.044	0.876	6	0.70
	หญิง	743	4.074	0.816	8	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	757	3.965	0.603	7	5.11*
	หญิง	743	4.119	0.567	6	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	757	3.948	0.533	8	6.34*
	หญิง	743	4.115	0.488	7	
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	757	3.867	0.597	9	-0.42
	หญิง	743	3.853	0.592	10	

ตาราง 3 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับที่	t
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	757	3.744	0.687	10	5.30*
	หญิง	743	3.923	0.623	9	
ด้านบริการสังคม	ชาย	757	3.683	0.624	11	-0.38
	หญิง	743	3.671	0.633	13	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	757	3.555	0.623	12	5.37*
	หญิง	743	3.721	0.577	11	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	757	3.546	0.599	13	2.26*
	หญิง	743	3.614	0.569	14	
ด้านสุนทรีย์	ชาย	757	3.464	0.587	14	2.66*
	หญิง	743	3.548	0.633	15	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	757	3.439	0.635	15	8.43*
	หญิง	743	3.717	0.643	12	
ด้านการบริหาร	ชาย	757	3.427	0.629	16	1.13
	หญิง	743	3.464	0.647	16	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านสัมฤทธิผล ด้านความมีอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสุนทรีย์ และด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านบริการสังคม และด้านการบริหาร

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านความมีอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสุนทรีย์ และด้านสภาพแวดล้อม สูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านบริการสังคม และด้านการบริหาร ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง จากตารางที่ 3 ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 ของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงปลอดภัย ตามลำดับ สำหรับคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 ของนักเรียนชาย และมีความสำคัญลำดับที่ 5 ของนักเรียนหญิงคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 ของนักเรียนหญิง และมีความสำคัญลำดับที่ 4 ของนักเรียนชายคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีลำดับความสำคัญใกล้เคียงกัน ยกเว้น คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 15 ของนักเรียนชาย และลำดับที่ 12 ของนักเรียนหญิง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและของมารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงไว้ในตอนที่ 3.1-3.3

ตอนที่ 3.1 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 4

ตาราง 4 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

ระดับการศึกษา	บิดา			มารดา			รวม
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่	
ระดับประถมศึกษา	767	51.1	1	970	64.7	1	1737
ระดับมัธยมศึกษา	403	26.9	2	240	16.0	2	643
ระดับอุดมศึกษา	237	15.8	3	150	10.0	3	387
ไม่ได้รับการศึกษา	93	6.2	4	140	9.3	4	233
รวม	1500	100.0		1500	100.0		3000

จากตาราง 4 แสดงให้เห็นถึงระดับการศึกษาของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนมากแล้วบิดาและมารดาได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และไม่ได้รับการศึกษา ตามลำดับ

ตอนที่ 3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา ได้แสดงผลไว้ในตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3	20.596	6.865	2.164
	ภายในกลุ่ม	1496	4746.481	3.173	
	รวมทั้งหมด	1499	4767.077		
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	3	13.832	4.611	1.258
	ภายในกลุ่ม	1496	5481.477	3.664	
	รวมทั้งหมด	1499	5495.309		
ด้านสัมฤทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	3	4.024	1.341	0.535
	ภายในกลุ่ม	1496	3748.725	2.506	
	รวมทั้งหมด	1499	3752.749		
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	22.090	7.363	1.918
	ภายในกลุ่ม	1496	5744.019	3.839	
	รวมทั้งหมด	1499	5766.109		
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.958	2.653	0.960
	ภายในกลุ่ม	1496	4135.249	2.764	
	รวมทั้งหมด	1499	4143.207		

ตาราง 5 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	9.001	3.00	0.958
	ภายในกลุ่ม	1496	4687.182	3.133	
	รวมทั้งหมด	1499	4696.183		
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	3	8.114	2.705	1.091
	ภายในกลุ่ม	1496	3707.312	2.478	
	รวมทั้งหมด	1499	3715.426		
ด้านผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	10.967	3.656	1.516
	ภายในกลุ่ม	1496	3608.337	2.412	
	รวมทั้งหมด	1499	3619.304		
ด้านสุนทรีย์	ระหว่างกลุ่ม	3	6.870	2.290	0.681
	ภายในกลุ่ม	1496	5029.713	3.362	
	รวมทั้งหมด	1499	5036.583		
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ระหว่างกลุ่ม	3	9.432	3.144	0.797
	ภายในกลุ่ม	1496	5901.557	3.945	
	รวมทั้งหมด	1499	5910.989		
ด้านความมีอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	12.938	4.313	1.606
	ภายในกลุ่ม	1496	4018.312	2.686	
	รวมทั้งหมด	1499	4031.250		

ตาราง 5 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	4.970	1.657	0.500
	ภายในกลุ่ม	1496	4954.107	3.312	
	รวมทั้งหมด	1499	4959.077		
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3	35.722	11.907	4.164*
	ภายในกลุ่ม	1496	4278.445	2.860	
	รวมทั้งหมด	1499	4314.167		
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	24.183	8.061	2.273
	ภายในกลุ่ม	1496	5306.526	3.547	
	รวมทั้งหมด	1499	5330.709		
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	5.054	1.685	0.546
	ภายในกลุ่ม	1496	4618.025	3.087	
	รวมทั้งหมด	1499	4623.079		
ด้านงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	6.057	2.019	0.938
	ภายในกลุ่ม	1496	3217.731	2.151	
	รวมทั้งหมด	1499	3223.788		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และไม่ได้รับการศึกษา), มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยในการทำงานด้านความคิด

สร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านดังกล่าวของนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน มาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน เป็นรายคู่

ระดับการศึกษา		$\bar{x}_4$ (12.983)	$\bar{x}_3$ (13.055)	$\bar{x}_2$ (13.331)	$\bar{x}_1$ (13.376)
ระดับอุดมศึกษา	$\bar{x}_4$ (12.983)	-	0.072	0.348	0.393*
ระดับมัธยมศึกษา	$\bar{x}_3$ (13.055)		-	0.276	0.321
ระดับประถมศึกษา	$\bar{x}_2$ (13.331)			-	0.045
ไม่ได้รับการศึกษา	$\bar{x}_1$ (13.376)				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 6 แสดงว่า นักเรียนที่บิดาไม่ได้รับการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา ได้แสดงผลไว้ในตาราง 7

ตาราง 7 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3	13.357	4.452	1.401
	ภายในกลุ่ม	1496	4753.720	3.178	
	รวมทั้งหมด	1499	4767.077		
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	3	16.636	5.545	1.514
	ภายในกลุ่ม	1496	5478.673	3.662	
	รวมทั้งหมด	1499	5495.309		
ด้านสัมฤทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	3	17.591	5.864	2.348
	ภายในกลุ่ม	1496	3735.158	2.497	
	รวมทั้งหมด	1499	3752.749		
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	14.085	4.695	1.221
	ภายในกลุ่ม	1496	5752.024	3.845	
	รวมทั้งหมด	1499	5766.109		
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ระหว่างกลุ่ม	3	1.456	0.485	0.175
	ภายในกลุ่ม	1496	4141.751	2.769	
	รวมทั้งหมด	1499	4143.207		

ตาราง 7 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	21.718	7.239	2.317
	ภายในกลุ่ม	1496	4674.465	3.125	
	รวมทั้งหมด	1499	4696.183		
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	3	7.712	2.570	1.037
	ภายในกลุ่ม	1496	3707.714	2.478	
	รวมทั้งหมด	1499	3715.426		
ด้านผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	7.193	2.398	0.993
	ภายในกลุ่ม	1496	3612.111	2.414	
	รวมทั้งหมด	1499	3619.304		
ด้านสุนทรีย์	ระหว่างกลุ่ม	3	2.701	0.900	0.268
	ภายในกลุ่ม	1496	5033.882	3.365	
	รวมทั้งหมด	1499	5036.583		
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ระหว่างกลุ่ม	3	12.862	4.287	1.087
	ภายในกลุ่ม	1496	5898.127	3.943	
	รวมทั้งหมด	1499	5910.989		
ด้านความมีอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	7.401	2.467	0.917
	ภายในกลุ่ม	1496	4023.849	2.689	
	รวมทั้งหมด	1499	4031.250		

ตาราง 7 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	6.323	2.108	0.637
	ภายในกลุ่ม	1496	4952.754	3.311	
	รวมทั้งหมด	1499	4959.077		
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3	17.233	5.744	1.999
	ภายในกลุ่ม	1496	4296.934	2.872	
	รวมทั้งหมด	1499	4314.167		
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	19.154	6.385	1.798
	ภายในกลุ่ม	1496	5311.555	3.550	
	รวมทั้งหมด	1499	5330.709		
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	10.366	3.455	1.121
	ภายในกลุ่ม	1496	4612.713	3.083	
	รวมทั้งหมด	1499	4623.079		
ด้านงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	13.302	4.434	2.065
	ภายในกลุ่ม	1496	3210.486	2.147	
	รวมทั้งหมด	1499	3223.788		

จากตาราง 7 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน (ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา ระดับอุดมศึกษา และไม่ได้รับการศึกษา) ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้

ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

ตอนที่ 4 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของอาชีพของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามอาชีพของบิดาและของมารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงไว้ในตอนที่ 4.1-4.3

ตอนที่ 4.1 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของอาชีพของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 8

ตาราง 8 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของอาชีพของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

อาชีพ	บิดา			มารดา			รวม
	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่	
รับจ้าง	588	39.2	1	570	38.0	2	1158
ค้าขาย	322	21.5	2	571	38.1	1	893
รับราชการ	242	16.1	3	123	8.2	4	365
เกษตรกรรม	159	10.6	4	169	11.3	3	328
บริษัทเอกชน	103	6.9	5	41	2.8	5	144
รัฐวิสาหกิจ	86	5.7	6	26	1.7	6	112
รวม	1500	100.0		1500	100.0		3000

จากตาราง 8 แสดงให้เห็นถึงอาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สำหรับอาชีพของบิดาของนักเรียนนั้น ส่วนมากมีอาชีพรับจ้าง รองลงมาคืออาชีพค้าขาย รับราชการ เกษตรกรรม ทำงานบริษัทเอกชน และทำงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ ส่วนอาชีพของมารดาของนักเรียนนั้น ส่วนมากมีอาชีพค้าขาย รองลงมาคืออาชีพรับจ้าง เกษตรกรรม รับราชการ ทำงานบริษัทเอกชน และทำงานรัฐวิสาหกิจ ตามลำดับ

ตอนที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามอาชีพของบิดา ได้แสดงผลไว้ในตาราง 9

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามอาชีพของบิดา

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	5	10.009	2.002	0.629
	ภายในกลุ่ม	1494	4757.068	3.184	
	รวมทั้งหมด	1499	4767.077		
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	5	10.264	2.053	0.559
	ภายในกลุ่ม	1494	5485.045	3.671	
	รวมทั้งหมด	1499	5495.309		
ด้านสัมฤทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	5	54.065	10.813	4.368*
	ภายในกลุ่ม	1494	3698.684	2.476	
	รวมทั้งหมด	1499	3752.749		
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5	25.805	5.161	1.343
	ภายในกลุ่ม	1494	5740.304		
	รวมทั้งหมด	1499	5766.109		
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ระหว่างกลุ่ม	5	23.197	4.639	1.682
	ภายในกลุ่ม	1494	4120.011	2.758	
	รวมทั้งหมด	1499	4143.208		

ตาราง 9 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	5	17.243	3.449	1.101
	ภายในกลุ่ม	1494	4678.940	3.132	
	รวมทั้งหมด	1499	4696.183		
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	5	10.540	2.108	0.850
	ภายในกลุ่ม	1494	3704.886	2.480	
	รวมทั้งหมด	1499	3715.426		
ด้านผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	5	9.698	1.940	0.803
	ภายในกลุ่ม	1494	3609.606		
	รวมทั้งหมด	1499	3619.304		
ด้านสุนทรีย์	ระหว่างกลุ่ม	5	10.639	2.128	0.632
	ภายในกลุ่ม	1494	5025.944	3.364	
	รวมทั้งหมด	1499	5036.583		
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ระหว่างกลุ่ม	5	38.187	7.637	1.943
	ภายในกลุ่ม	1494	5872.802	3.931	
	รวมทั้งหมด	1499	5910.989		
ด้านความมีอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	5	13.324	2.665	0.991
	ภายในกลุ่ม	1494	4017.926	2.689	
	รวมทั้งหมด	1499	4031.250		

ตาราง 9 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	5	14.439	2.888	0.872
	ภายในกลุ่ม	1494	4944.638	3.310	
	รวมทั้งหมด	1499	4959.077		
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	5	52.298	10.460	3.667*
	ภายในกลุ่ม	1494	4261.869	2.853	
	รวมทั้งหมด	1499	4314.167		
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	10.483	2.097	0.589
	ภายในกลุ่ม	1494	5320.226	3.561	
	รวมทั้งหมด	1499	5330.709		
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	5	25.907	5.181	1.684
	ภายในกลุ่ม	1494	4597.172	3.077	
	รวมทั้งหมด	1499	4623.079		
ด้านงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	5	16.005	3.200	0.892
	ภายในกลุ่ม	1494	5356.975	3.590	
	รวมทั้งหมด	1499	5372.980		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 9 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน (รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ เกษตรกรรม ทำงานบริษัทเอกชน และทำงานรัฐวิสาหกิจ) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ แต่ละด้านของนักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 10-11

ตาราง 10 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามีอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่

อาชีพของบิดา		$\bar{x}_6$ (11.981)	$\bar{x}_5$ (12.201)	$\bar{x}_1$ (12.369)	$\bar{x}_4$ (12.446)	$\bar{x}_3$ (12.593)	$\bar{x}_2$ (12.683)
บริษัทเอกชน	$\bar{x}_6$ (11.981)	-	0.220	0.388	0.465	0.612	0.702*
เกษตรกรรม	$\bar{x}_5$ (12.201)		-	0.168	0.245	0.392	0.482
รับจ้าง	$\bar{x}_1$ (12.369)			-	0.077	0.224	0.324
รับราชการ	$\bar{x}_4$ (12.446)				-	0.147	0.237
รัฐวิสาหกิจ	$\bar{x}_3$ (12.593)					-	0.090
ค้าขาย	$\bar{x}_2$ (12.683)						-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 10 แสดงว่า นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพค้าขายมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลสูงกว่านักเรียนที่บิดา ทำงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามีอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่

อาชีพของบิดา		$\bar{x}_6$ (12.913)	$\bar{x}_4$ (12.926)	$\bar{x}_2$ (13.133)	$\bar{x}_3$ (13.186)	$\bar{x}_5$ (13.245)	$\bar{x}_1$ (13.401)
บริษัทเอกชน	$\bar{x}_6$ (12.913)	-	0.013	0.220	0.273	0.332	0.488*
รับราชการ	$\bar{x}_4$ (12.926)		-	0.207	0.260	0.319	0.475
ค้าขาย	$\bar{x}_2$ (13.133)			-	0.053	0.112	0.268
รัฐวิสาหกิจ	$\bar{x}_3$ (13.186)				-	0.059	0.215
เกษตรกรรม	$\bar{x}_5$ (13.245)					-	0.156
รับจ้าง	$\bar{x}_1$ (13.401)						-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 11 แสดงว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพรับจ้างมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดาทำงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามอาชีพของมารดา ได้แสดงผลไว้ในตาราง 12

ตาราง 12 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามอาชีพของมารดา

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	5	33.390	6.678	2.109
	ภายในกลุ่ม	1494	4727.833	3.167	
	รวมทั้งหมด	1499	4761.223		
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	5	11.909	2.382	0.649
	ภายในกลุ่ม	1494	5476.306	3.668	
	รวมทั้งหมด	1499	5488.215		
ด้านสัมฤทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	5	16.753	3.351	1.341
	ภายในกลุ่ม	1494	3729.322	2.498	
	รวมทั้งหมด	1499	3746.075		
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	5	29.571	5.914	1.539
	ภายในกลุ่ม	1494	5736.465	3.842	
	รวมทั้งหมด	1499	5766.036		
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ระหว่างกลุ่ม	5	11.870	2.374	0.858
	ภายในกลุ่ม	1494	4130.991		
	รวมทั้งหมด	1499	4142.861		

ตาราง 12 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	5	17.108	3.421	.1093
	ภายในกลุ่ม	1494	4675.551	3.132	
	รวมทั้งหมด	1499	4692.659		
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	5	5.288	1.058	0.426
	ภายในกลุ่ม	1494	3709.421	2.484	
	รวมทั้งหมด	1499	3714.709		
ด้านผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	5	13.808	2.761	1.145
	ภายในกลุ่ม	1494	3601.117	2.412	
	รวมทั้งหมด	1499	3614.925		
ด้านสุนทรีย์	ระหว่างกลุ่ม	5	28.609	5.722	1.706
	ภายในกลุ่ม	1494	5007.741	3.354	
	รวมทั้งหมด	1499	5036.350		
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ระหว่างกลุ่ม	5	49.944	9.989	2.545*
	ภายในกลุ่ม	1494	5858.786	3.924	
	รวมทั้งหมด	1499	5908.730		
ด้านความมีอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	5	23.089	4.618	1.721
	ภายในกลุ่ม	1494	4006.337	2.683	
	รวมทั้งหมด	1499	4029.426		

ตาราง 12 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	5	29.850	5.970	1.809
	ภายในกลุ่ม	1494	4928.390	3.301	
	รวมทั้งหมด	1499	4958.240		
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	5	16.597	3.319	1.1534
	ภายในกลุ่ม	1494	4296.937	2.878	
	รวมทั้งหมด	1499	4313.534		
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	5	10.927	2.185	0.614
	ภายในกลุ่ม	1494	5315.896	3.560	
	รวมทั้งหมด	1499	5326.823		
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	5	12.460	2.492	0.807
	ภายในกลุ่ม	1494	4610.072	3.088	
	รวมทั้งหมด	1499	4622.532		
ด้านงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	5	24.005	4.800	1.339
	ภายในกลุ่ม	1494	5348.955	3.585	
	รวมทั้งหมด	1499	5372.960		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 12 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน (รับจ้าง ค้าขาย รับราชการ เกษตรกรรม ทำงานบริษัทเอกชน และทำงานรัฐวิสาหกิจ) มีคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่

พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

จากที่พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านดังกล่าวของนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 13

ตาราง 13 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มารดามีอาชีพต่างกัน เป็นรายคู่

อาชีพของมารดา		$\bar{x}_5$ (11.095)	$\bar{x}_1$ (11.465)	$\bar{x}_2$ (11.541)	$\bar{x}_6$ (11.675)	$\bar{x}_3$ (11.692)	$\bar{x}_4$ (11.886)
เกษตรกรรม	$\bar{x}_5$ (11.095)	-	0.370	0.446	0.580	0.597	0.791*
รับจ้าง	$\bar{x}_1$ (11.465)		-	0.076	0.210	0.227	0.421
ค้าขาย	$\bar{x}_2$ (11.541)			-	0.134	0.151	0.345
บริษัทเอกชน	$\bar{x}_6$ (11.675)				-	0.017	0.211
รัฐวิสาหกิจ	$\bar{x}_3$ (11.692)					-	0.194
รับราชการ	$\bar{x}_4$ (11.886)						-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 13 แสดงว่า นักเรียนที่มารดารับราชการมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีสูงกว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือเป็นเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 5 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงไว้ในตอนที่ 5.1-5.2

ตอนที่ 5.1 ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 14

ตาราง 14 แสดงจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา	จำนวน	ร้อยละ	ลำดับที่
ต่ำกว่า 2,000 บาท (รายได้ต่ำมาก)	160	10.6	4
2,001-3,500 บาท (รายได้ต่ำ)	565	37.7	1
3,501-7,500 บาท (รายได้ปานกลาง)	475	31.7	2
มากกว่า 7,500 บาท (รายได้สูง)	300	20.0	3
รวม	1500	100.0	

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นถึง รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งส่วนมากแล้วบิดามารดาของนักเรียนมีรายได้ต่ำ (2,001-3,500 บาท) รองลงมาคือรายได้ปานกลาง (3,501-7,500 บาท) รายได้สูง (มากกว่า 7,500 บาท) และรายได้ต่ำมาก (ต่ำกว่า 2,000 บาท)

ตอนที่ 5.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ได้แสดงผลไว้ในตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ระหว่างกลุ่ม	3	22.331	7.444	2.347
	ภายในกลุ่ม	1496	4744.746	3.172	
	รวมทั้งหมด	1499	4767.077		
ด้านการบริหาร	ระหว่างกลุ่ม	3	10.109	3.370	0.919
	ภายในกลุ่ม	1496	5485.200	3.667	
	รวมทั้งหมด	1499	5495.309		
ด้านสัมฤทธิผล	ระหว่างกลุ่ม	3	4.809	1.603	0.640
	ภายในกลุ่ม	1496	3747.940	2.505	
	รวมทั้งหมด	1499	3752.749		
ด้านสภาพแวดล้อม	ระหว่างกลุ่ม	3	12.558	4.186	1.088
	ภายในกลุ่ม	1496	5753.551	3.846	
	รวมทั้งหมด	1499	5766.109		
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ระหว่างกลุ่ม	3	6.188	2.063	0.750
	ภายในกลุ่ม	1496	4137.019	2.765	
	รวมทั้งหมด	1499	4143.207		

ตาราง 15 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านวิถีชีวิต	ระหว่างกลุ่ม	3	2.125	0.708	0.226
	ภายในกลุ่ม	1496	4694.058	3.138	
	รวมทั้งหมด	1499	4696.183		
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ระหว่างกลุ่ม	3	16.073	5.358	2.167
	ภายในกลุ่ม	1496	3699.353	2.473	
	รวมทั้งหมด	1499	3715.426		
ด้านผู้ร่วมงาน	ระหว่างกลุ่ม	3	16.370	5.456	2.266
	ภายในกลุ่ม	1496	3602.934	2.408	
	รวมทั้งหมด	1499	3619.304		
ด้านสุนทรีย์	ระหว่างกลุ่ม	3	3.674	1.225	0.364
	ภายในกลุ่ม	1496	5032.909	3.364	
	รวมทั้งหมด	1499	5036.583		
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ระหว่างกลุ่ม	3	4.221	1.407	0.356
	ภายในกลุ่ม	1496	5906.768	3.948	
	รวมทั้งหมด	1499	5910.989		
ด้านความมีอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	25.964	8.655	3.233*
	ภายในกลุ่ม	1496	4005.286	2.677	
	รวมทั้งหมด	1499	4031.250		

ตาราง 15 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ระหว่างกลุ่ม	3	12.585	4.195	1.269
	ภายในกลุ่ม	1496	4946.492	3.306	
	รวมทั้งหมด	1499	4959.077		
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ระหว่างกลุ่ม	3	37.315	12.438	4.351*
	ภายในกลุ่ม	1496	4276.852	2.859	
	รวมทั้งหมด	1499	4314.167		
ด้านบริการสังคม	ระหว่างกลุ่ม	3	20.501	6.834	1.925
	ภายในกลุ่ม	1496	5310.208	3.549	
	รวมทั้งหมด	1499	5330.709		
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ระหว่างกลุ่ม	3	20.558	6.853	2.227
	ภายในกลุ่ม	1496	4602.521	3.077	
	รวมทั้งหมด	1499	4623.079		
ด้านงานอาชีพอิสระ	ระหว่างกลุ่ม	3	13.935	4.644	2.163
	ภายในกลุ่ม	1496	3209.853	2.148	
	รวมทั้งหมด	1499	3223.788		

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน (รายได้ต่ำมาก รายได้ต่ำ รายได้ปานกลาง และรายได้สูง) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระและด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยม

ในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ แต่ละด้านของนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ดังแสดงผลในตาราง 16-17

ตาราง 16 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน เป็นรายคู่

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา	$\bar{x}_3$ (12.208)	$\bar{x}_1$ (12.231)	$\bar{x}_2$ (12.391)	$\bar{x}_4$ (12.560)
รายได้ปานกลาง $\bar{x}_3$ (12.208)	-	0.023	0.183	0.352*
รายได้ต่ำมาก $\bar{x}_1$ (12.231)		-	0.160	0.329
รายได้ต่ำ $\bar{x}_2$ (12.391)			-	0.169
รายได้สูง $\bar{x}_4$ (12.560)				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 16 แสดงว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ระดับอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระไม่แตกต่างกัน

ตาราง 17 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกันเป็นรายคู่

รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา		$\bar{x}_4$ (12.947)	$\bar{x}_3$ (13.145)	$\bar{x}_2$ (13.340)	$\bar{x}_1$ (13.387)
รายได้สูง	$\bar{x}_4$ (12.947)	-	0.198	0.393*	0.440*
รายได้ปานกลาง	$\bar{x}_3$ (13.145)		-	0.195	0.242
รายได้ต่ำ	$\bar{x}_2$ (13.340)			-	0.047
รายได้ต่ำมาก	$\bar{x}_1$ (13.387)				-

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

จากตาราง 17 แสดงว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ต่ำมาก และมีรายได้ต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ระดับอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 6 ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มดังกล่าว ตลอดทั้ง ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธีของบิดามารดาของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว ดังแสดงไว้ในตอนที่ 6.1-6.3

ตอนที่ 6.1 ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 18

ตาราง 18 แสดงคะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และลำดับที่ ของการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

การอบรมเลี้ยงดูบุตร	คะแนนสูงสุด	คะแนนต่ำสุด	คะแนนเฉลี่ย	S.D.	ลำดับที่
แบบใช้เหตุผล	36.0	12.0	27.686	3.558	1
แบบรักสนับสนุน	36.0	13.0	26.403	3.635	2
แบบควบคุม	34.0	9.0	20.692	3.900	3
แบบลงโทษ	36.0	9.0	18.937	3.805	4

จากตาราง 18 แสดงให้เห็นถึง การอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ซึ่งมี 4 วิธีคือ การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม และแบบลงโทษ

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยลำดับรองลงมาคือ คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม และคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ ตามลำดับ

ตอนที่ 6.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 19

ตาราง 19 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

การอบรมเลี้ยงดูบุตร	กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{x}$	S.D.	ลำดับที่	t
แบบใช้เหตุผล	ชาย	757	27.339	3.477	1	3.82***
	หญิง	743	28.039	3.606	1	
แบบรักสนับสนุน	ชาย	757	26.112	3.502	2	3.13**
	หญิง	743	26.698	3.745	2	
แบบควบคุม	ชาย	757	21.024	3.682	3	-3.34***
	หญิง	743	20.354	4.085	3	
แบบลงโทษ	ชาย	757	19.357	3.803	4	-4.34***
	หญิง	743	18.509	3.763	4	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 19 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล แบบควบคุม และแบบลงโทษ ของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลของบิดามารดาของนักเรียนหญิงสูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดาของนักเรียนหญิง สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมและแบบลงโทษของบิดามารดาของนักเรียนชายสูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ทั้งของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง จากตาราง 19 ปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยลำดับรองลงมาคือ คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม และคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ ตามลำดับ

ตอนที่ 6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธีของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 20

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธีของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1

การอบรมเลี้ยงดูบุตร	ใช้เหตุผล	รักสนับสนุน	ควบคุม	ลงโทษ
แบบใช้เหตุผล	-	0.517***	-.177***	-.411***
แบบรักสนับสนุน		-	-.033	-.293***
แบบควบคุม			-	0.422***
แบบลงโทษ				-

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 20 แสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนั้น การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมและแบบลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 สำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน นอกจากจะมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 อีกด้วย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมนั้นมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน และแบบควบคุม

ตอนที่ 7 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา กับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ได้แสดงผลไว้ในตาราง 21

ตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา กับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 1

การอบรมเลี้ยงดูบุตร / ค่านิยมในการทำงาน	ใช้เหตุผล	รักสนับสนุน	ควบคุม	ลงโทษ
ด้านความคิดสร้างสรรค์	.021	.006	-.027	-.049*
ด้านการบริหาร	.036	.061**	-.044*	-.048*
ด้านสัมฤทธิผล	.083***	.013	-.087***	-.042*
ด้านสภาพแวดล้อม	.086***	.020	-.127***	-.075**
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	.042*	.011	-.075**	-.053*
ด้านวิถีชีวิต	.031	.041*	-.027	-.021
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	.018	.007	-.032	-.024
ด้านผู้ร่วมงาน	.060**	.028	-.101***	-.085***
ด้านสุนทรีย์	.034	.009	-.046*	-.052*
ด้านความมีศักดิ์ศรี	.039	.004	-.062**	-.055**
ด้านความมีอิสระ	.020	.050*	-.029	-.040
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	.047*	.013	-.011	-.026
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	.032	.044*	-.001	-.024
ด้านบริการสังคม	.039	.042*	-.038	-.016
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	.071**	.020	-.040	-.048*
ด้านงานอาชีพอิสระ	.043*	.045*	-.066**	-.072**

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 21 แสดงให้เห็นว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลและด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงานและด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านบริการสังคม ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านการบริหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านความมีอิสระ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

ส่วนการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้ร่วมงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยม

ในการทำงานด้านการบริหาร และด้านสุนทรีย์ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญหาของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

นอกจากนี้ การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านสุนทรีย์ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านบริการสังคม ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวด้วย

ตอนที่ 8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย (2) แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย (3) แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก และ (4) แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก ดังแสดงไว้ในตอนที่ 8.1-8.4

ตอนที่ 8.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย ได้แสดงผลไว้ในตาราง 22

ตาราง 22 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ใช้เหตุผลมาก	847	11.541	1.829	-1.00
	ใช้เหตุผลน้อย	653	11.634	1.722	
ด้านการบริหาร	ใช้เหตุผลมาก	847	10.333	1.902	-0.10
	ใช้เหตุผลน้อย	653	10.343	1.933	
ด้านสัมฤทธิผล	ใช้เหตุผลมาก	847	12.516	1.522	2.75**
	ใช้เหตุผลน้อย	653	12.289	1.650	
ด้านสภาพแวดล้อม	ใช้เหตุผลมาก	847	10.874	1.937	3.26***
	ใช้เหตุผลน้อย	653	10.542	1.978	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ใช้เหตุผลมาก	847	12.464	1.627	1.40
	ใช้เหตุผลน้อย	653	12.343	1.706	
ด้านวิถีชีวิต	ใช้เหตุผลมาก	847	12.143	1.778	0.49
	ใช้เหตุผลน้อย	653	12.098	1.760	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ใช้เหตุผลมาก	847	12.876	1.554	0.84
	ใช้เหตุผลน้อย	653	12.807	1.601	

ตาราง 22 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านผู้ร่วมงาน	ใช้เหตุผลมาก	847	12.181	1.574	2.52**
	ใช้เหตุผลน้อย	653	11.977	1.521	
ด้านสุนทรีย์	ใช้เหตุผลมาก	847	10.522	1.851	0.12
	ใช้เหตุผลน้อย	653	10.510	1.810	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ใช้เหตุผลมาก	847	11.594	1.992	2.15*
	ใช้เหตุผลน้อย	653	11.372	1.972	
ด้านความมีอิสระ	ใช้เหตุผลมาก	847	12.397	1.632	1.26
	ใช้เหตุผลน้อย	653	12.289	1.650	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ใช้เหตุผลมาก	847	10.988	1.823	1.78
	ใช้เหตุผลน้อย	653	10.819	1.810	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ใช้เหตุผลมาก	847	13.127	1.761	-2.01*
	ใช้เหตุผลน้อย	653	13.305	1.605	
ด้านบริการสังคม	ใช้เหตุผลมาก	847	11.110	1.944	1.88
	ใช้เหตุผลน้อย	653	10.925	1.803	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ใช้เหตุผลมาก	847	10.809	1.738	1.74
	ใช้เหตุผลน้อย	653	10.649	1.777	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ใช้เหตุผลมาก	847	12.078	2.607	-1.77
	ใช้เหตุผลน้อย	653	12.312	2.451	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 22 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลและด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้หตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 8.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และแบบรักสนับสนุนน้อย ได้แสดงผลไว้ในตาราง 23

ตาราง 23 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และแบบรักสนับสนุนน้อย

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	รักสนับสนุนมาก	723	11.557	1.777	-0.50
	รักสนับสนุนน้อย	777	11.604	1.790	
ด้านการบริหาร	รักสนับสนุนมาก	723	10.396	1.936	1.14
	รักสนับสนุนน้อย	777	10.283	1.894	
ด้านสัมฤทธิผล	รักสนับสนุนมาก	723	12.423	1.564	0.14
	รักสนับสนุนน้อย	777	12.412	1.600	
ด้านสภาพแวดล้อม	รักสนับสนุนมาก	723	10.750	1.994	0.39
	รักสนับสนุนน้อย	777	10.710	1.931	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	รักสนับสนุนมาก	723	12.427	1.609	0.36
	ณักสนับสนุนน้อย	777	12.396	1.712	
ด้านวิถีชีวิต	รักสนับสนุนมาก	723	12.187	1.723	1.34
	รักสนับสนุนน้อย	777	12.064	1.812	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	รักสนับสนุนมาก	723	12.881	1.501	0.83
	รักสนับสนุนน้อย	777	12.813	1.640	

ตาราง 23 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านผู้ร่วมงาน	รักสนับสนุนมาก	723	12.130	1.594	0.91
	รักสนับสนุนน้อย	777	12.057	1.516	
ด้านสุนทรีย์	รักสนับสนุนมาก	723	10.528	1.840	0.24
	รักสนับสนุนน้อย	777	10.506	1.828	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	รักสนับสนุนมาก	723	11.542	1.958	0.84
	รักสนับสนุนน้อย	777	11.456	2.012	
ด้านความมีอิสระ	รักสนับสนุนมาก	723	12.431	1.631	1.86
	รักสนับสนุนน้อย	777	12.274	1.645	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	รักสนับสนุนมาก	723	10.936	1.824	0.45
	รักสนับสนุนน้อย	777	10.894	1.815	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	รักสนับสนุนมาก	723	13.170	1.755	-0.76
	รักสนับสนุนน้อย	777	13.237	1.641	
ด้านบริการสังคม	รักสนับสนุนมาก	723	11.112	1.887	1.64
	รักสนับสนุนน้อย	777	10.952	1.882	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	รักสนับสนุนมาก	723	10.766	1.771	0.57
	รักสนับสนุนน้อย	777	10.714	1.743	
ด้านงานอาชีพอิสระ	รักสนับสนุนมาก	723	12.216	2.610	0.52
	รักสนับสนุนน้อย	777	12.146	2.477	

จากตาราง 23 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย

ตอนที่ 8.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก ได้แสดงผลไว้ในตาราง 24

ตาราง 24 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และแบบควบคุมมาก

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ควบคุมน้อย	804	11.636	1.834	1.27
	ควบคุมมาก	696	11.519	1.722	
ด้านการบริหาร	ควบคุมน้อย	804	10.364	1.949	0.59
	ควบคุมมาก	696	10.306	1.875	
ด้านสัมฤทธิผล	ควบคุมน้อย	804	12.531	1.574	3.00**
	ควบคุมมาก	696	12.286	1.583	
ด้านสภาพแวดล้อม	ควบคุมน้อย	804	10.939	1.979	4.48***
	ควบคุมน้อย	696	10.487	1.914	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ควบคุมน้อย	804	12.553	1.610	3.57***
	ควบคุมมาก	696	12.247	1.707	
ด้านวิถีชีวิต	ควบคุมน้อย	804	12.162	1.783	0.90
	ควบคุมมาก	696	12.079	1.755	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ควบคุมน้อย	804	12.874	1.529	0.75
	ควบคุมมาก	696	12.813	1.625	

ตาราง 24 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านผู้ร่วมงาน	ควบคุมน้อย	804	12.261	1.552	4.56***
	ควบคุมมาก	696	11.897	1.534	
ด้านสุนทรีย์	ควบคุมน้อย	804	10.612	1.824	2.17*
	ควบคุมมาก	696	10.407	1.839	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ควบคุมน้อย	804	11.602	2.015	2.20*
	ควบคุมมาก	696	11.376	1.946	
ด้านความมีอิสระ	ควบคุมน้อย	804	12.357	1.623	0.18
	ควบคุมมาก	696	12.342	1.661	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ควบคุมน้อย	804	10.950	1.814	0.81
	ควบคุมมาก	696	10.874	1.825	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ควบคุมน้อย	804	13.170	1.719	-0.84
	ควบคุมมาก	696	13.244	1.671	
ด้านบริการสังคม	ควบคุมน้อย	804	11.087	1.913	1.27
	ควบคุมมาก	696	10.963	1.853	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ควบคุมน้อย	804	10.826	1.769	2.05*
	ควบคุมมาก	696	10.639	1.738	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ควบคุมน้อย	804	12.021	2.679	-2.59**
	ควบคุมมาก	696	12.363	2.358	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 24 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน และด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านงานอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านบริการสังคม

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน และด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 8.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และแบบลงโทษมาก ได้แสดงผลไว้ในตาราง 25

ตาราง 25 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และแบบลงโทษมาก

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ลงโทษน้อย	772	11.609	1.842	0.61
	ลงโทษมาก	728	11.552	1.720	
ด้านการบริหาร	ลงโทษน้อย	772	10.372	1.914	0.72
	ลงโทษมาก	728	10.301	1.916	
ด้านสัมฤทธิผล	ลงโทษน้อย	772	12.457	1.603	1.01
	ลงโทษมาก	728	12.375	1.560	
ด้านสภาพแวดล้อม	ลงโทษน้อย	772	10.896	2.010	3.41***
	ลงโทษมาก	728	10.552	1.893	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ลงโทษน้อย	772	12.449	1.668	0.92
	ลงโทษมาก	728	12.371	1.657	
ด้านวิถีชีวิต	ลงโทษน้อย	772	12.181	1.781	1.31
	ลงโทษมาก	728	12.062	1.758	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ลงโทษน้อย	772	12.811	1.586	-0.89
	ลงโทษมาก	728	12.883	1.563	

ตาราง 25 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบ	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านผู้ร่วมงาน	ลงโทษน้อย	772	12.168	1.552	1.96*
	ลงโทษมาก	728	12.011	1.553	
ด้านสุนทรีย์	ลงโทษน้อย	772	10.552	1.907	0.76
	ลงโทษมาก	728	10.479	1.752	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ลงโทษน้อย	772	11.545	1.940	0.96
	ลงโทษมาก	728	11.446	2.033	
ด้านความมีอิสระ	ลงโทษน้อย	772	12.396	1.675	1.13
	ลงโทษมาก	728	12.301	1.602	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ลงโทษน้อย	772	10.951	1.824	0.79
	ลงโทษมาก	728	10.876	1.813	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ลงโทษน้อย	772	13.139	1.763	-1.55
	ลงโทษมาก	728	13.275	1.621	
ด้านบริการสังคม	ลงโทษน้อย	772	11.057	1.961	0.58
	ลงโทษมาก	728	11.000	1.804	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ลงโทษน้อย	772	10.773	1.802	0.77
	ลงโทษมาก	728	10.703	1.707	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ลงโทษน้อย	772	12.000	2.616	-2.83**
	ลงโทษมาก	728	12.372	2.448	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 25 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยและแบบลงโทษมาก ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยและแบบลงโทษมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมากอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงานของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 9 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมาก (2) แบบใช้เหตุผลน้อย (3) แบบรักสนับสนุนมาก (4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5) แบบควบคุมน้อย (6) แบบควบคุมมาก (7) แบบลงโทษน้อย และ (8) แบบลงโทษมาก ได้แสดงผลไว้ในตาราง 26-33

ตาราง 26 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	376	11.484	1.865	0.81
	หญิง	471	11.586	1.801	
ด้านการบริหาร	ชาย	376	10.282	1.846	0.70
	หญิง	471	10.374	1.946	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	376	12.356	1.532	2.74**
	หญิง	471	12.643	1.503	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	376	10.420	1.953	6.22***
	หญิง	471	11.236	1.848	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	376	12.404	1.696	0.95
	หญิง	471	12.512	1.571	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	376	11.848	1.906	4.35***
	หญิง	471	12.378	1.634	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	376	12.737	1.624	2.34*
	หญิง	471	12.987	1.487	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	376	11.870	1.615	5.22***
	หญิง	471	12.429	1.496	

ตาราง 26 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านสุนทรีย์	ชาย	376	10.364	1.824	2.22*
	หญิง	471	10.648	1.865	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	376	11.274	2.112	4.22***
	หญิง	471	11.849	1.854	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	376	12.157	1.703	3.85***
	หญิง	471	12.588	1.548	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	376	10.675	1.905	4.51***
	หญิง	471	11.238	1.717	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	376	13.215	1.703	-1.30
	หญิง	471	13.057	1.804	
ด้านบริการสังคม	ชาย	376	11.098	1.945	0.15
	หญิง	471	11.119	1.946	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	376	10.633	1.787	2.64**
	หญิง	471	10.949	1.686	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	376	11.984	2.766	0.94
	หญิง	471	12.153	2.472	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 26 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านสุนทรีย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านสุนทรีย์ ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 การเปรียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	381	11.714	1.711	-1.40
	หญิง	272	11.522	1.735	
ด้านการบริหาร	ชาย	381	10.278	1.928	1.01
	หญิง	272	10.434	1.939	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	381	12.244	1.600	0.83
	หญิง	272	12.353	1.718	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	381	10.213	1.857	5.13***
	หญิง	272	11.004	2.054	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	381	12.289	1.782	0.96
	หญิง	272	12.419	1.594	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	381	11.940	1.710	2.73**
	หญิง	272	12.320	1.807	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	381	12.814	1.622	-0.12
	หญิง	272	12.798	1.575	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	381	11.819	1.585	3.17**
	หญิง	272	12.198	1.400	

ตาราง 27 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านสุนทรีย์	ชาย	381	10.417	1.697	1.55
	หญิง	272	10.640	1.954	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	381	11.189	2.013	2.82**
	หญิง	272	11.629	1.886	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	381	12.260	1.681	0.54
	หญิง	272	12.331	1.607	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	381	10.661	1.838	2.65**
	หญิง	272	11.040	1.751	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	381	13.480	1.454	-3.33***
	หญิง	272	13.059	1.770	
ด้านบริการสังคม	ชาย	381	10.992	1.801	-1.13
	หญิง	272	10.831	1.804	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	381	10.640	1.812	0.15
	หญิง	272	10.662	1.730	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	381	12.276	2.481	0.45
	หญิง	272	12.364	2.412	

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 27 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตาราง 28 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	T
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	334	11.503	1.842	0.76
	หญิง	389	11.604	1.721	
ด้านการบริหาร	ชาย	334	10.332	1.852	0.81
	หญิง	389	10.450	2.007	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	334	12.272	1.590	2.41*
	หญิง	389	12.553	1.532	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	334	10.320	1.973	5.47***
	หญิง	389	11.118	1.940	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	334	12.395	1.646	0.50
	หญิง	389	12.455	1.578	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	334	11.979	1.754	3.02**
	หญิง	389	12.365	1.678	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	334	12.781	1.510	1.66
	หญิง	389	12.967	1.489	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	334	11.892	1.586	3.75***
	หญิง	389	12.334	1.573	

ตาราง 28 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสุนมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านสุนทรีย์	ชาย	334	10.377	1.737	2.05*
	หญิง	389	10.658	1.917	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	334	11.192	2.041	4.52***
	หญิง	389	11.843	1.833	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	334	12.317	1.704	1.75
	หญิง	389	12.530	1.562	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	334	10.590	1.901	4.81***
	หญิง	389	11.234	1.702	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	334	13.341	1.623	-2.44*
	หญิง	389	13.023	1.851	
ด้านบริการสังคม	ชาย	334	11.132	1.911	-0.26
	หญิง	389	11.095	1.869	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	334	10.611	1.890	2.19*
	หญิง	389	10.900	1.654	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	334	12.162	2.736	0.52
	หญิง	389	12.262	2.499	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 28 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความมีอิสระ ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	423	11.676	1.749	-1.24
	หญิง	354	11.517	1.836	
ด้านการบริหาร	ชาย	423	10.239	1.915	0.71
	หญิง	354	10.336	1.870	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	423	12.321	1.549	1.72
	หญิง	354	12.519	1.655	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	423	10.312	1.854	6.45***
	หญิง	354	11.186	1.916	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	423	12.307	1.811	1.59
	หญิง	354	12.503	1.581	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	423	11.827	1.851	4.02***
	หญิง	354	12.347	1.723	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	423	12.771	1.708	0.79
	หญิง	354	12.864	1.557	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	423	11.806	1.610	5.12***
	หญิง	354	12.356	1.337	

ตาราง 29 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านสุนทรีย์	ชาย	423	10.402	1.780	1.73
	หญิง	354	10.630	1.878	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	423	11.262	2.080	2.94**
	หญิง	354	11.686	1.904	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	423	12.123	1.679	2.81**
	หญิง	354	12.455	1.588	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	423	10.730	1.845	2.76**
	หญิง	354	11.090	1.761	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	423	13.355	1.560	-2.19*
	หญิง	354	13.096	1.724	
ด้านบริการสังคม	ชาย	423	10.976	1.843	-0.39
	หญิง	354	10.924	1.930	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	423	10.657	1.725	1.00
	หญิง	354	10.782	1.764	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	423	12.106	2.544	0.49
	หญิง	354	12.195	2.397	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 29 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต และด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต และด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	344	11.724	1.840	-1.18
	หญิง	460	11.570	1.829	
ด้านการบริหาร	ชาย	344	10.273	1.929	1.15
	หญิง	460	10.433	1.963	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	344	12.378	1.532	2.39*
	หญิง	460	12.646	1.596	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	344	10.491	1.971	5.65***
	หญิง	460	11.274	1.920	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	344	12.456	1.653	1.48
	หญิง	460	12.626	1.576	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	344	11.834	1.847	4.56***
	หญิง	460	12.406	1.695	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	344	12.767	1.576	1.72
	หญิง	460	12.954	1.491	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	344	11.919	1.609	5.51***
	หญิง	460	12.517	1.459	

ตาราง 30 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านสุนทรีย์	ชาย	344	10.494	1.719	1.58
	หญิง	460	10.700	1.895	
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	344	11.270	2.109	4.07***
	หญิง	460	11.850	1.907	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	344	12.122	1.725	3.57***
	หญิง	460	12.533	1.520	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	344	10.605	1.801	4.73***
	หญิง	460	11.209	1.782	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	344	13.218	1.620	-0.68
	หญิง	460	13.135	1.789	
ด้านบริการสังคม	ชาย	344	11.073	1.898	0.18
	หญิง	460	11.098	1.926	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	344	10.762	1.776	0.89
	หญิง	460	10.874	1.763	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	344	11.921	2.832	0.92
	หญิง	460	12.098	2.562	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 30 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

และ (2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	413	11.496	1.745	0.41
	หญิง	283	11.551	1.691	
ด้านการบริหาร	ชาย	413	10.286	1.853	0.35
	หญิง	283	10.336	1.910	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	413	12.235	1.594	1.03
	หญิง	283	12.360	1.568	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	413	10.169	1.841	5.39***
	หญิง	283	10.950	1.927	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	413	12.254	1.805	-0.13
	หญิง	283	12.237	1.556	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	413	11.944	1.779	2.46*
	หญิง	283	12.276	1.704	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	413	12.782	1.662	0.61
	หญิง	283	12.859	1.571	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	413	11.782	1.591	2.39*
	หญิง	283	12.064	1.433	
ด้านสุนทรีย์	ชาย	413	10.305	1.791	1.76
	หญิง	283	10.555	1.900	

ตาราง 31 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	413	11.198	2.024	2.93**
	หญิง	283	11.636	1.798	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	413	12.281	1.662	1.17
	หญิง	283	12.431	1.658	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	413	10.721	1.926	2.67**
	หญิง	283	11.095	1.644	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	413	13.458	1.552	-4.12***
	หญิง	283	12.933	1.788	
ด้านบริการสังคม	ชาย	413	11.022	1.856	-1.02
	หญิง	283	10.876	1.850	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	413	10.533	1.812	1.96*
	หญิง	283	10.795	1.613	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	413	12.305	2.436	0.77
	หญิง	283	12.445	2.244	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 31 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 32 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	339	11.593	1.870	0.21
	หญิง	433	11.621	1.822	
ด้านการบริหาร	ชาย	339	10.262	1.812	1.40
	หญิง	433	10.457	1.988	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	339	12.292	1.599	2.54*
	หญิง	433	12.587	1.596	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	339	10.419	2.059	5.97***
	หญิง	433	11.270	1.891	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	339	12.257	1.750	2.86**
	หญิง	433	12.600	1.587	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	339	11.870	1.851	4.35***
	หญิง	433	12.425	1.686	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	339	12.732	1.641	1.23
	หญิง	433	12.873	1.540	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	339	11.838	1.584	5.33***
	หญิง	433	12.427	1.477	
ด้านสุนทรีย์	ชาย	339	10.369	1.839	2.37*
	หญิง	433	10.695	1.948	

ตาราง 32 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	339	11.251	1.976	3.77***
	หญิง	433	11.776	1.881	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	339	12.239	1.777	2.32*
	หญิง	433	12.520	1.581	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	339	10.590	1.832	4.94***
	หญิง	433	11.233	1.770	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	339	13.289	1.631	-2.10*
	หญิง	433	13.021	1.853	
ด้านบริการสังคม	ชาย	339	10.979	1.947	0.97
	หญิง	433	11.118	1.971	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	339	10.593	1.854	2.47*
	หญิง	433	10.914	1.749	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	339	11.920	2.715	0.75
	หญิง	433	12.062	2.535	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 32 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อยมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 33 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความคิดสร้างสรรค์	ชาย	418	11.605	1.727	-0.97
	หญิง	310	11.480	1.710	
ด้านการบริหาร	ชาย	418	10.294	1.947	0.11
	หญิง	310	10.310	1.877	
ด้านสัมฤทธิผล	ชาย	418	12.306	1.541	1.38
	หญิง	310	12.468	1.582	
ด้านสภาพแวดล้อม	ชาย	418	10.232	1.771	5.40***
	หญิง	310	10.984	1.968	
ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน	ชาย	418	12.419	1.730	-0.90
	หญิง	310	12.306	1.554	
ด้านวิถีชีวิต	ชาย	418	11.914	1.777	2.65**
	หญิง	310	12.261	1.714	
ด้านความมั่นคงปลอดภัย	ชาย	418	12.811	1.608	1.45
	หญิง	310	12.981	1.496	
ด้านผู้ร่วมงาน	ชาย	418	11.849	1.613	3.28***
	หญิง	310	12.229	1.442	
ด้านสุนทรีย์	ชาย	418	10.409	1.696	1.26
	หญิง	310	10.574	1.824	

ตาราง 33 (ต่อ)

ค่านิยมในการทำงาน	นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก	n	$\bar{x}$	S.D.	t
ด้านความมีศักดิ์ศรี	ชาย	418	11.215	2.132	3.59***
	หญิง	310	11.758	1.851	
ด้านความมีอิสระ	ชาย	418	12.184	1.620	2.29*
	หญิง	310	12.458	1.565	
ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน	ชาย	418	10.732	1.900	2.50*
	หญิง	310	11.071	1.673	
ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ	ชาย	418	13.397	1.550	-2.37*
	หญิง	310	13.110	1.701	
ด้านบริการสังคม	ชาย	418	11.098	1.813	-1.71
	หญิง	310	10.868	1.786	
ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา	ชาย	418	10.672	1.753	0.57
	หญิง	310	10.745	1.644	
ด้านงานอาชีพอิสระ	ชาย	418	12.302	2.547	0.88
	หญิง	310	12.464	2.307	

* มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

*** มีนัยสำคัญที่ระดับ .001

จากตาราง 33 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน และด้านความมีศักดิ์ศรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสุนทรีย์ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน และด้านความมีศักดิ์ศรี ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิตของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐาน ปรากฏว่า

1. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อจำแนกตาม ระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา

3. การอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา และค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (4.1) แบบใช้เหตุผลมาก และแบบใช้เหตุผลน้อย (4.2) แบบควบคุมน้อย และแบบควบคุมมาก และ (4.3) แบบลงโทษน้อย และแบบลงโทษมาก แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รักการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก และแบบรักสนับสนุนน้อย

5. ค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (5.1) แบบใช้เหตุผลมาก (5.2) แบบใช้เหตุผลน้อย (5.3) แบบรักสนับสนุนมาก (5.4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5.5) แบบควบคุมน้อย (5.6) แบบควบคุมมาก (5.7) แบบลงโทษน้อย และ (5.8) แบบลงโทษมาก มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 5

บทสรุป การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญ 6 ประการคือ

1. ศึกษาค่านิยมในการทำงาน และลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

2. เปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

3. เปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 จำแนกตาม

3.1 ระดับการศึกษาของบิดา

3.2 ระดับการศึกษาของมารดา

3.3 อาชีพของบิดา

3.4 อาชีพของมารดา

3.5 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา

4. ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดาและค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1

5. เปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

5.1 แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย

5.2 แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย

5.3 แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก

5.4 แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก

6. เปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู

6.1 แบบใช้เหตุผลมาก

6.2 แบบใช้เหตุผลน้อย

6.3 แบบรักสนับสนุนมาก

6.4 แบบรักสนับสนุนน้อย

6.5 แบบควบคุมน้อย

6.6 แบบควบคุมมาก

6.7 แบบลงโทษน้อย

6.8 แบบลงโทษมาก

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วยนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 ปีการศึกษา 2530 จำนวน 1,500 คน ผู้วิจัยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple random sampling) ในการสุ่มโรงเรียนในเขตการศึกษา 1 ได้จำนวนโรงเรียน 15 โรงเรียน จากนั้นผู้วิจัยได้ติดต่อกับโรงเรียนเพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ปรากฏว่าสุ่มได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,500 คน จำแนกเป็น นักเรียนชาย 757 คน และนักเรียนหญิง 743 คน ซึ่งมีอายุเฉลี่ย 15.13 ปี และนับถือพุทธศาสนา ตลอดทั้งปัจจุบันกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอาศัยอยู่กับบิดามารดา นอกจากนั้น ยังมีบิดาอายุระหว่าง 40-48 ปี (อายุเฉลี่ยเท่ากับ 45 ปี) และมารดาอายุระหว่าง 38-45 ปี (อายุเฉลี่ยเท่ากับ 42 ปี)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม 2 ฉบับดังนี้

1. แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยค่านิยมในการทำงาน 16 ด้านคือ ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร

ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ

2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ซึ่งประกอบด้วยวิธีการอบรมเลี้ยงดู 4 วิธีคือ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม และแบบลงโทษ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามค่านิยมในการทำงานและแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน และการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดาที่ปฏิบัติต่อนักเรียน เพื่อนำมาใช้ประกอบการอภิปรายผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า คะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนมีดังต่อไปนี้

1.1 ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.401 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1

1.2 ค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.282 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 2

1.3 ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.139 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3

1.4 ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.138 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4

1.5 ค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.117 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 5

1.6 ค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.057 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 6

1.7 ค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.040 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 7

1.8 ค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.031 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 8

1.9 ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.860 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 9

1.10 ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.832 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 10

1.11 ค่านิยมในการทำงานด้านบริการสังคม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.677 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 11

1.12 ค่านิยมในการทำงานด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.638 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 12

1.13 ค่านิยมในการทำงานด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.580 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 13

1.14 ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.577 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 14

1.15 ค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.505 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 15

และ 1.16 ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร มีคะแนนเฉลี่ย เท่ากับ 3.446 และมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 16

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า

นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านความมีอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสุนทรีย์ และด้านสภาพแวดล้อมสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านบริการสังคม และด้านการบริหาร ปรากฏว่า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เมื่อพิจารณาลำดับความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 ของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงปลอดภัย ตามลำดับ สำหรับคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 ของนักเรียนชาย และมีความสำคัญลำดับที่ 5 ของนักเรียนหญิงคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 ของนักเรียนหญิง และมีความสำคัญลำดับที่ 4 ของนักเรียนชาย คือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล นอกจากนี้ ยังปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีลำดับความสำคัญใกล้เคียงกัน ยกเว้น คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำ

งานด้านสภาพแวดล้อม ซึ่งมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 15 ของนักเรียนชาย และลำดับที่ 12 ของนักเรียนหญิง

3. ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของระดับการศึกษาของบิดาและมารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดาและของมารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) สรุปได้ดังนี้

3.1 ระดับการศึกษาของบิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากแล้วพบว่า บิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา คือมีจำนวน 1737 คน รองลงมาคือระดับมัธยมศึกษามีจำนวน 643 คน ระดับอุดมศึกษามีจำนวน 387 คน และลำดับสุดท้ายคือ ไม่ได้รับการศึกษามีจำนวน 233 คน รวมจำนวนบิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 3000 คน (บิดา 1500 คน และมารดา 1500 คน)

3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านดังกล่าวของนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน มาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏผลว่า นักเรียนที่บิดาไม่ได้รับการศึกษามีคะแนนเฉลี่ยค่านิยม

ในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาในระดับการศึกษาอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษาของมารดา ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน

4. ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของอาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามอาชีพของบิดาและมารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) สรุปได้ดังนี้

4.1 อาชีพของบิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากมีอาชีพรับจ้างคือ มีจำนวน 1158 คน รองลงมาคือ อาชีพค้าขายมีจำนวน 893 คน อาชีพรับราชการมีจำนวน 365 คน อาชีพเกษตรกรรมมีจำนวน 328 คน ทำงานบริษัทเอกชนมีจำนวน 144 คน และทำงานรัฐวิสาหกิจมีจำนวน 112 คน รวมจำนวนบิดาและมารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มอย่างเท่ากับ 3000 คน (บิดา 1500 คน และมารดา 1500 คน)

4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของบิดา พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ แต่ละด้านของนักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกันมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏผลดังนี้คือ

(1) นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพค้าขายมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลสูงกว่านักเรียนที่บิดาทำงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลไม่แตกต่างกัน

(2) นักเรียนที่บิดามีอาชีพรับจ้างมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดาทำงานบริษัทเอกชน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามอาชีพของมารดา พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านดังกล่าวของนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกันมาเปรียบเทียบกันเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ผลปรากฏว่า นักเรียนที่มารดารับราชการมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีสูงกว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือเป็นเกษตรกร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีไม่แตกต่างกัน

5. ผลการศึกษาจำนวน ร้อยละ และลำดับที่ ของรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว ถ้าพบความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยใช้วิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) สรุปได้ดังนี้

5.1 รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ส่วนมากแล้วบิดามารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีรายได้ต่ำ (2,001-3,500 บาท) คือมีจำนวน 565 คน รองลงมาคือ รายได้ปานกลาง (3,501-7,500 บาท) มีจำนวน 745 คน รายได้สูง (มากกว่า 7,500 บาท) มีจำนวน 300 คน และลำดับสุดท้ายคือ มีรายได้ต่ำมาก (ต่ำกว่า 2,000 บาท) มีจำนวน 160 คน

5.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนคะแนนค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามรายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

จากการที่พบว่า นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้วิจัยจึงนำคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ แต่ละด้านของนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ เพื่อดูความแตกต่างโดยวิธีทดสอบของเชฟเฟ (Scheffe) ปรากฏผลดังนี้คือ

(1) นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูงมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ปานกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ระดับอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระไม่แตกต่างกัน

(2) นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ต่ำมาก และมีรายได้ต่ำ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ระดับอื่น ๆ มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจไม่แตกต่างกัน

6. ผลการศึกษาคะแนนเฉลี่ยและลำดับความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 และผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงกลุ่มดังกล่าว ตลอดทั้งผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธีของบิดามารดาของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว สรุปได้ดังนี้

6.1 การวิจัยครั้งนี้ได้จำแนกวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาเป็น 4 วิธีคือ การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยลำดับรองลงมาคือคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม และคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ ตามลำดับ

6.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล แบบควบคุม และแบบลงโทษ ของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ส่วนคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลของบิดามารดาของนักเรียนหญิงสูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดาของนักเรียนหญิงสูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม และแบบลงโทษของบิดามารดาของนักเรียนชายสูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

ส่วนลำดับความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ทั้งของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด สำหรับคะแนนเฉลี่ยลำดับรองลงมาคือ คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุม และคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ ตามลำดับ

6.3 ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตร 4 วิธี (การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม และแบบลงโทษ) ของบิดามารดา ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.517$) นอกจากนั้น การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมและแบบลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.177$ และ $r = -0.411$ ตามลำดับ) สำหรับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน นอกจากจะมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลแล้ว ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = -0.293$) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมนั้นมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 ($r = 0.422$) แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนและแบบควบคุม ($r = -0.033$)

7. ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดากับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 1 พบว่า

7.1 การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลของบิดามารดา มีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลและด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงานและด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนี้ยังมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

7.2 การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดามีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านการบริหารของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้นยังมีความสัมพันธ์กับค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านความมีอิสระ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

7.3 การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม และด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร และด้านสุนทรีย์ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าว

7.4 การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านงานอาชีพอิสระ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านสุนทรีย์ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความสัมพันธ์ทางลบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกับค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของนักเรียนกลุ่มดังกล่าวด้วย

8. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมากและใช้เหตุผลน้อย (2) แบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย (3) แบบควบคุมน้อยและควบคุมมาก และ (4) แบบลงโทษน้อยและลงโทษมาก สรุปได้ดังนี้

8.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีและผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อีกด้วย แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานทุกด้าน ซึ่งได้แก่ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและรักสนับสนุนน้อย

8.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน และด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลและด้านงานอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการกระตุ้นให้ใช้

ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน และด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

8.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และแบบลงโทษมาก พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย และแบบลงโทษมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงานของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9. ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้าน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมาก (2) แบบใช้เหตุผลน้อย (3) แบบรักสนับสนุนมาก (4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5) แบบควบคุมน้อย (6) แบบควบคุมมาก (7) แบบลงโทษน้อย และ (8) แบบลงโทษมาก สรุปได้ดังนี้

9.1 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก ปรากฏว่านักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงาน

ด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านสุนทรีย์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านสุนทรีย์ ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.2 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 นอกจากนี้ ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม

ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

9.3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการสนับสนุนมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.4 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต และด้านผู้ร่วมงาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต และด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.5 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

และ (2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.6 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.7 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.8 ผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก ปรากฏว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน และด้านความมีศักดิ์ศรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 นอกจากนั้น ยังมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ

นอกจากนี้ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล แสดงให้เห็นว่า

(1) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม

ด้านผู้ร่วมงาน และด้านความมีศักดิ์ศรี ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001

(2) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิตของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

(3) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระและด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

และ (4) คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

<u>การอภิปรายผลการวิจัย</u>

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 1 สำหรับค่านิยมในการทำงานที่ศึกษามี 16 ด้านคือ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านวิถีชีวิต ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา และด้านงานอาชีพอิสระ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า

1. ค่านิยมในการทำงานที่นักเรียนเชื่อว่า มีความสำคัญมากที่สุดในการทำงานและเป็นสิ่งที่นักเรียนจะแสวงหาจากงานคือ ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สำหรับค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญลำดับรองลงมาคือ ค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ส่วนค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่สามคือ ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล นอกจากนี้ ค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 4-16 ได้แก่

ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีอิสระ ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านบริการสังคม ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุนทรีย์ และด้านการบริหาร ตามลำดับ (ตาราง 2) ข้อค้นพบนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนถึงความสำคัญของค่านิยมที่นักเรียนเชื่อว่า มีค่าและมีความสำคัญในการทำงาน อันจะส่งผลต่อไปยังตัวนักเรียน โดยเฉพาะในการเลือกงานหรือการประกอบอาชีพ

สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ ยังพบว่า สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ฮิวซ์ และทอมพ์ซัน (Hughes and Thompson, 1954)และผลการวิจัยของกริบบอนส์ และโลเนส (Gribbon and Lohnes, 1965) ที่พบว่า กลุ่มตัวอย่าง ให้ความสำคัญของค่านิยมทางเศรษฐกิจ การเงิน และค่าจ้างทำงานสูง อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของเพอร์โรน (Perrones, 1965) ที่พบว่า ค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น คือ การมีรายได้สูง และความมั่นคงถาวรในอาชีพนั้น ๆ

ส่วนลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานของผลการวิจัยในครั้งนี้นั้น พบว่า ลำดับความสำคัญของค่านิยมในการทำงานของผลการวิจัยครั้งนี้ แตกต่างจากผลการวิจัยของจิตรอารี เนตรหิน (จิตรอารี เนตรหิน, 2513) ที่พบว่า แนวโน้มทั่วไปของค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลำดับความสำคัญเป็นลำดับแรก และลำดับรองลงไป ดังนี้ ค่านิยมทางด้านเกียรติยศชื่อเสียง ด้านความก้าวหน้า ด้านบริการสังคม ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นอิสระ ด้านความมั่นคง ด้านรายได้ และด้านความพอใจกับธรรมชาติ ตามลำดับ ส่วนผลการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลำดับความสำคัญเป็นลำดับแรก และลำดับรองลงไป ดังนี้คือ ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านความมั่นคงปลอดภัย ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีอิสระ ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านบริการสังคม ด้านการทำงานหลายๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสุนทรีย์ และด้านการบริหาร (ตาราง 2) ข้อค้นพบของการวิจัยในครั้งนี้สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อของนักเรียนซึ่งแตกต่างไปจากผลการวิจัยของ

จิตรอารี เนตรหิน เมื่อพุทธศักราช 2513 ทั้งนี้อาจเกิดจากเหตุที่ว่า สภาพของสังคมไทยในปัจจุบัน ยังมีความไม่แน่นอน โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของประเทศ ตลอดทั้งสภาวะที่เกี่ยวข้องกับการมีงานทำ ซึ่งในปัจจุบันภาวะการจ้างงานของประเทศมีแนวโน้มลดลง จากปรากฏการณ์นี้ อาจทำให้นักเรียนวิตกวิจารณ์ถึงความไม่แน่นอนของเรื่องดังกล่าว ทั้ง ๆ ที่ตัวนักเรียนเองนั้นมุ่งหวังที่จะเห็นการทำงานเป็นสาระแห่งชีวิต มุ่งหวังที่จะประกอบอาชีพหรือทำงานที่มั่นคง ที่ถูกต้องตามกฎหมาย และประสบความสำเร็จจากการทำงานนั้น ๆ ตลอดทั้งมุ่งหวังว่า ผลที่จะได้รับตามมานั้นนอกจากจะได้รับผลตอบแทนทางเศรษฐกิจและผลประโยชน์จากการทำงานนั้น ๆ อย่างสุจริตแล้ว ยังจะทำประโยชน์ให้แก่ประเทศชาติได้ด้วย

ในการวิจัยครั้งนี้ นอกจากผู้วิจัยจะขอให้นักเรียนตอบแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงานแล้ว ผู้วิจัยยังได้สัมภาษณ์นักเรียนเพิ่มเติมเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงาน ซึ่งนักเรียนส่วนมากได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่มีรายได้ดี หรือรายได้สูงเพียงพอที่จะเลี้ยงชีพหรือซื้อสิ่งของเพื่อสนองความต้องการได้ ซึ่งนักเรียนเชื่อว่า มีความสำคัญมากที่สุดในการทำงาน และเป็นสิ่งที่นักเรียนจะแสวงหาจากงานที่ทำ อีกทั้งนักเรียนส่วนมาก มีความคิดเห็นว่า ในสภาวะปัจจุบัน ปัญหาการว่างงานปรากฏอย่างเด่นชัด ภาวะการจ้างงานของประเทศมีแนวโน้มลดลง การจ้างงานไม่ว่าในภาคเกษตรกรรมหรืออุตสาหกรรมมีขีดจำกัด และโอกาสที่จะได้งานทำลดน้อยลง ดังนั้น เมื่อนักเรียนมีโอกาสที่จะได้งานทำ นักเรียนก็ไม่ควรจะเลือกงาน เพราะการทำงานหรือการประกอบอาชีพใดก็ตาม ล้วนแล้วแต่จะได้รับค่าตอบแทน ค่าจ้าง หรือเงินเดือน หรือผลตอบแทนทางเศรษฐกิจทั้งสิ้น และแม้ว่า ผลการวิจัยจะปรากฏว่า นักเรียนให้ความสำคัญแก่ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงสุด ก็มิได้หมายความว่า นักเรียนจะเลือกทำงานเฉพาะงานที่ให้ค่าจ้างหรือค่าตอบแทนสูง แต่งานที่นักเรียนจะเลือก จะต้องเป็นงานที่ควรจะมีผลตอบแทนทางเศรษฐกิจเพียงพอและเป็นธรรม ทั้งนี้เพราะว่า เงินเป็นปัจจัยพื้นฐานสำคัญที่จะช่วยในการดำรงชีวิต และเมื่อคนเราสามารถสนองความต้องการพื้นฐานได้แล้ว โอกาสที่จะคิด หรือสร้างสรรค์ผลงาน ตลอดทั้งเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานก็จะ

เกิดขึ้นตาม นอกจากนี้ ข้อที่นักเรียนควรคำนึงถึงอีกประการหนึ่งคือ ควรจะมีการวางแผนการใช้เงินที่ได้มาจากน้ำพักน้ำแรงอย่างมีเป้าหมาย เพื่อให้เกิดประโยชน์ และคุ้มค่ามากที่สุด อันจะทำให้ชีวิตมีความสุขและไม่ขัดสน

- สำหรับค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัยนั้น เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ทำให้ผู้ปฏิบัติงานมั่นใจว่า จะมีงานให้ทำตลอดไป ซึ่งนักเรียนเชื่อว่า มีความสำคัญมากในการทำงาน พร้อมทั้งได้ให้ความคิดเห็นไว้ด้วยว่า งานที่มั่นคงปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง เพราะทุกคนต่างปรารถนาที่จะมีงานทำตลอดไป ไม่มีผู้ใดอยากจะถูกเลิกจ้างหรือให้ออกจากงาน และนอกเหนือจากความมั่นคงของงานแล้ว องค์ประกอบประการสำคัญที่จะช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานได้ทำงานอย่างมั่นคงตลอดไปคือ ผู้ปฏิบัติงานจะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ ความถนัด และความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ซึ่งจะก่อให้เกิดการรักงานและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดทั้งจะต้องประพฤติปฏิบัติตามระเบียบหรือข้อบังคับของหน่วยงานนั้น ๆ อันจะเป็นวิถีทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาในการทำงาน รวมทั้งปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอื่น ๆ อีกด้วย

- สำหรับค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ส่งเสริมให้บุคคลประสบผลสำเร็จจากการทำงาน และก่อให้เกิดความพึงพอใจในการทำงาน อีกทั้งยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้บุคคลมุ่งทำงานเพื่องานด้วย ซึ่งนักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับที่สามในการทำงาน และนักเรียนได้ให้ความคิดเห็นอีกด้วยว่า การจะทำงานให้ประสบผลสำเร็จและมีความสุขที่ได้ทำงานนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องปฏิบัติงานหรือทำงานอย่างเป็นระบบ มีหลักการชัดเจน มีการวางแผนในการดำเนินงาน มีความพยายาม ทุ่มเทความรู้ ความสามารถ พลังกายและพลังใจเพื่องานนั้น ๆ ต้องปฏิบัติงานเพื่องาน และพยายามพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป นอกจากนี้ สัมฤทธิผลของงาน มิใช่เพียงแต่ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ความสามารถเท่านั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีคุณธรรม มีน้ำใจ และมีความมุ่งมั่นที่จะฟันฝ่าอุปสรรคต่าง ๆ ของชีวิตด้วยตนเอง และด้วยการพึ่งตนเองให้มากที่สุด

ส่วนค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ นั้น นักเรียนได้ให้ความสำคัญเป็นลำดับที่ 4-16 พร้อมทั้งได้เสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ไว้ดังนี้

- ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ผู้ปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน ซึ่งนักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานด้านนี้ว่า ในการทำงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติงานปรารถนาที่จะมีหัวหน้างานที่มีเหตุผล แบ่งงานให้แต่ละคนทำตามความสามารถและความเหมาะสม เอาใจใส่ และมีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งนอกจากจะทำให้ทั้งสองฝ่ายมีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและกันแล้ว ยังก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงานอีกด้วย นอกจากนี้ ผู้ปฏิบัติงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาก็มีความสุขในการปฏิบัติงาน และเกิดความพยายามที่จะพัฒนางาน พัฒนาตน ตลอดทั้งปฏิบัติตนโดยไม่ให้เป็นภาระของผู้บังคับบัญชาหรือหัวหน้างาน

- ค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่บุคคลที่ทำงานนั้นมีอิสระในการทำงานตามที่ตนเองปรารถนา ซึ่งนักเรียนได้ให้ความเห็นว่า โดยทั่วไป คนเราแทบทุกคนปรารถนาจะมีอิสระในการทำงาน ปรารถนาจะทำงานที่สามารถตัดสินใจด้วยตนเอง หรือแม้กระทั่งบริหารงานด้วยตนเอง แต่ความปรารถนานี้จะเป็นจริงมากน้อยเพียงใดนั้น ย่อมขึ้นอยู่กับความรู้ ความสามารถ และโอกาสของบุคคลนั้น สำหรับบุคคลที่ประกอบอาชีพอิสระ จะมีอิสระในการทำงานตามที่ตนปรารถนา มากกว่าบุคคลที่ปฏิบัติงานให้กับหน่วยงานของทางราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือบริษัทเอกชน อย่างไรก็ตาม ความมีอิสระในการทำงานนั้น มีโอกาสจะเป็นไปได้ ถ้าผู้ปฏิบัติงานได้ทราบถึงขอบข่ายของความมีอิสระในงานที่ต้องรับผิดชอบนั้น ๆ

- ค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่บุคคลสามารถหารายได้ได้เอง โดยไม่ต้องมีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง สามารถเป็นเจ้าของกิจการ และสามารถพึ่งตนเองได้ ซึ่งนักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ปัจจุบัน นักเรียนทุกคนปรารถนาจะมีงานทำ มีอาชีพ และมีรายได้ ทั้งนี้เพราะว่า การมีงานทำนั้นเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต อีกทั้งนักเรียนก็เริ่มมีความเชื่อว่า การประกอบอาชีพอิสระนั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้อย่างยิ่งในปัจจุบัน ดังนั้นนักเรียนจำนวนไม่น้อยได้เลือกเรียนต่อทางสายอาชีพ ตลอดทั้งได้เข้ารับการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้น แต่หลังจากสำเร็จการศึกษาหรือการฝึกอบรมอาชีพระยะสั้นแล้ว เมื่อนักเรียนประสงค์จะประกอบอาชีพอิสระนั้น ๆ นักเรียนก็จะประสบปัญหาเกี่ยวกับทุนทรัพย์ในการลงทุน สำหรับการจะไปกู้ยืมทุนทรัพย์จากธนาคาร

หรือแหล่งเงินทุนต่าง ๆ ก็เป็นไปได้ยากมาก ทั้งนี้เพราะไม่มีหลักทรัพย์ที่จะนำไปค้ำประกัน ด้วยเหตุนี้ นักเรียนจึงมุ่งหวังว่า จะมีหน่วยงานหรือมูลนิธิที่จะให้นักเรียนได้กู้ยืมเงินเพื่อไปลงทุนประกอบอาชีพอิสระ โดยนักเรียนจะผ่อนเงินคืนให้ในภายหลัง อย่างไรก็ตาม หากมีหน่วยงานใดหรือมูลนิธิใด สามารถดำเนินการให้ความช่วยเหลือในเรื่องทุนทรัพย์แก่นักเรียนได้แล้ว โอกาสที่นักเรียนจะประกอบอาชีพอิสระก็จะมีมากขึ้น และเพื่อให้การประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนประสบผลสำเร็จ สมควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีหน่วยงานหรือองค์กรที่จะให้ข้อมูลเกี่ยวกับข่าวสารอาชีพ ข่าวสารตลาดแรงงาน ตลอดทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการตลาดที่เป็นระบบแก่นักเรียนด้วย

- ค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ชีวิตตามที่ตนเองชอบหรือต้องการ สำหรับในเรื่องนี้ นักเรียนมีความเห็นว่า งานที่มีลักษณะดังกล่าว ในปัจจุบันมีน้อยมาก แต่ก็ยังมีงานอาชีพอิสระที่เปิดโอกาสให้บุคคลสามารถจัดการ หรือบริหารงานนั้น ๆ ตลอดจนสามารถใช้ชีวิตตามที่ต้องการได้ ส่วนบุคคลที่ปฏิบัติงานให้แก่หน่วยงานอื่น ๆ นั้น การจะใช้ชีวิตตามที่ตนเองประสงค์นั้น ควรจะคำนึงถึง ลักษณะของงาน และความรับผิดชอบของตนที่มีต่องานนั้น ๆ ด้วย มิฉะนั้นอาจจะก่อให้เกิดปัญหาหรือเกิดอุปสรรคต่องานที่กำลังปฏิบัติอยู่ได้

- ค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลที่ปฏิบัติงานได้ติดต่อกับผู้ร่วมงานที่ตนเองพอใจ โดยเฉพาะผู้ร่วมงานในระดับเดียวกันหรือต่ำกว่า ซึ่งนักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า สำหรับผู้ปฏิบัติงานนั้นทุกคนปรารถนาจะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ตลอดทั้งมีสัมพันธภาพอันดีกับผู้ร่วมงาน และหากเป็นไปตามที่เขาปรารถนาแล้ว เขาก็จะมีความสุขในการทำงาน ซึ่งจะเป็นพลังที่สำคัญในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไป สำหรับการพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างผู้ร่วมงานนี้ สามารถจะพัฒนาได้โดยการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เช่น กลุ่มสัมพันธ์ การให้คำปรึกษาเป็นกลุ่ม ทั้งในด้านวิชาการ และการรื่นเริงบันเทิง

- ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เกี่ยวกับการประดิษฐ์ คิดค้น ออกแบบ และพัฒนาแนวคิดใหม่ ๆ ซึ่งนักเรียน มีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า การได้ปฏิบัติงานที่มีโอกาสเสนอความคิดใหม่ ๆ หรือได้สร้างสรรค์หรือพัฒนา

สิ่งใหม่ ๆ นั้น มีความสำคัญมาก แต่ปัจจุบัน การปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ มักจะเป็นไปตามลำดับขั้นของการบังคับบัญชา โอกาสที่จะเสนอความคิดเห็นหรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ มีน้อยมาก ส่วนงานที่เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้คิดค้นและสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ คือ งานอาชีพอิสระ อย่างไรก็ตาม นักเรียนต่างก็มีความเห็นว่า ภายหลังสำเร็จการศึกษา ก็มุ่งหวังจะได้งานทำเป็นประการแรก โดยไม่คำนึงถึงว่า งานนั้นจะเปิดโอกาสให้ประดิษฐ์ คิดค้น ทดลอง หรือสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ หรือไม่ แต่หลังจากได้ปฏิบัติงานสักระยะหนึ่ง หากมีโอกาสที่จะสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ แล้ว นักเรียนก็หวังไว้ว่า คงจะมีโอกาสบ้างไม่มากก็น้อย

- ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งให้เกียรติกับบุคคลที่ทำงานนั้น สำหรับในเรื่องนี้ นักเรียนมีความเห็นว่า การได้ปฏิบัติงานที่ได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นว่าเป็นงานที่มีเกียรติ และมีความสำคัญยิ่งนั้น เป็นสิ่งที่ทุกคนปรารถนา แต่ปัจจุบัน โอกาสที่จะเลือกงานหรืออาชีพที่มีเกียรติหรือมีชื่อเสียงนั้นมีน้อยมาก เพราะฉะนั้น หากเริ่มต้นชีวิตการทำงานด้วยการประกอบอาชีพที่สุจริต มีคุณธรรมประจำใจ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่เพื่อนมนุษย์ ไม่ทำตัวให้เป็นภาระแก่สังคม และพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพในที่สุด โอกาสที่จะมีชื่อเสียง และได้รับเกียรติจากการประกอบอาชีพนั้น ๆ ก็จะเกิดขึ้นตามมา

- ค่านิยมในการทำงานด้านบริการสังคม เป็นค่านิยมซึ่งสัมพันธ์กับงานที่สามารถให้สวัสดิการ ให้ความช่วยเหลือ สงเคราะห์บุคคลอื่น และก่อประโยชน์แก่ผู้อื่น ซึ่งนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานนี้ว่า ถึงแม้ว่าจะเป็นที่ยอมรับว่า การบริการสังคมมีความสำคัญ แต่ตราบใดที่นักเรียนยังไม่มีงานทำ นักเรียนก็ไม่ควรจะทำตัวให้เป็นภาระแก่สังคม แต่หากมีโอกาสที่จะได้ช่วยเหลือสังคม นักเรียนก็ยินดีจะให้ความร่วมมือ

- ค่านิยมในการทำงานด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลทำงานหลาย ๆ ด้าน ในขณะเดียวกัน งานที่ทำก็ต้องไม่ซ้ำซากหรือจำเจ สำหรับในเรื่องนี้ นักเรียนมีความเห็นว่า ถ้าสามารถเลือกงานที่เปิดโอกาสให้ทำงานได้หลาย ๆ สิ่งหลาย ๆ อย่าง ไม่ซ้ำซาก จำเจ ก็คงจะดียิ่ง แต่ปัจจุบัน การจะเลือกงานให้มีลักษณะดังกล่าวนี้ อาจจะลำบากมาก เพราะฉะนั้น ไม่ว่าจะเป็นงานลักษณะใด หากสามารถปฏิบัติงานนั้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ปฏิบัติงานก็มีความสุขในการปฏิบัติงาน งานนั้น ๆ ก็นับได้ว่า มีคุณค่า และมีความสำคัญมากกว่าสิ่งอื่นใด

- ค่านิยมในการทำงานด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่เปิดโอกาสให้บุคคลได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ ประเมินผลการทำงานของตนจากการเรียนรู้ และสามารถค้นคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้ ซึ่งนักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานนี้ว่า สำหรับงานที่ท้าทายเชาวน์ปัญญาและต้องใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา ตลอดทั้งต้องแก้ปัญหาใหม่ ๆ อยู่เสมอนั้น ผู้ปฏิบัติงานจะต้องมีความรู้ ความสามารถ มีความกระตือรือร้น ศึกษา และค้นคว้าอยู่เสมอ จึงจะสามารถมีโอกาสได้ทำงานที่ท้าทายเชาวน์ปัญญาได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ปัจจุบัน การจะได้ทำงานที่มีลักษณะดังกล่าวนั้น มีโอกาสน้อยมาก เพราะฉะนั้น จึงขอเพียงแต่ให้ได้ทำงานที่สุจริต ไม่ว่าจะเป็นงานลักษณะใดก็เพียงพอแล้ว

- ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่มีบรรยากาศที่สุขสบาย ตลอดทั้งมีสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ที่ช่วยให้บุคคลที่ทำงานในสถานที่นั้นมีความสุข ซึ่งนักเรียนมีความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ปัจจุบัน การเลือกงานโดยคำนึงถึงเฉพาะสถานที่ทำงานที่มีบรรยากาศที่สุขสบาย มีห้องพักผ่อน ห้องน้ำ ห้องส้วม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่ทันสมัยนั้น เป็นไปได้ยากมาก ฉะนั้น จึงขอเพียงแต่ให้ได้ทำงานในสถานที่ทำงานที่สะอาด และมีสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ ที่จำเป็น ก็เพียงพอแล้ว

- ค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ เป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ช่วยให้บุคคลได้สร้างสิ่งสวยงาม และเพิ่มความงดงามให้แก่โลก สำหรับในเรื่องนี้ นักเรียนมีความเห็นว่า ปัจจุบัน การจะเลือกทำงานด้านใดด้านหนึ่งโดยเฉพาะนั้น มีโอกาสน้อยมาก ยกเว้น งานอาชีพอิสระซึ่งบุคคลสามารถสร้างงานตามที่ตนประสงค์ให้แก่ตนเองได้ อย่างไรก็ตาม หากมีโอกาสได้ทำงานทางศิลป์ ก็คาดว่า จะช่วยเสริมสร้างความงดงามให้เกิดขึ้นแก่โลกได้

- ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร เป็นค่านิยมที่นักเรียนให้ความสำคัญเป็นลำดับสุดท้าย ซึ่งเป็นค่านิยมที่สัมพันธ์กับงานที่ต้องมีการวางแผน และจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำ ซึ่งนักเรียนได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานนี้ว่า ภายหลังที่สำเร็จการศึกษา หากได้งานทำ ก็นับได้ว่า ประสบความสำเร็จอย่างใหญ่หลวง ส่วนการที่จะทำ

งานที่เกี่ยวกับการวางแผนงาน การจัดระบบงาน และการจัดสรรงานให้ผู้อื่นทำนั้น ผู้ปฏิบัติงานควรจะได้มีประสบการณ์ในการทำงานสักระยะหนึ่งเสียก่อน

2. สำหรับผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชาย และนักเรียนหญิง ปรากฏว่า มีแตกต่างกันหลายด้าน และพบต่อไปว่า นักเรียนชายมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สูงกว่านักเรียนหญิง และนักเรียนหญิงมีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านความมีอิสระ ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านสุนทรีย์ และด้านสภาพแวดล้อม สูงกว่านักเรียนชาย (ตาราง 3) ข้อค้นพบนี้ ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของเพศว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนแตกต่างกันได้

อย่างไรก็ตาม ลำดับความสำคัญของคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานของนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ปรากฏว่า มีลำดับความสำคัญใกล้เคียงกัน คือคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานที่มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 และลำดับที่ 2 ของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงคือ ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ และด้านความมั่นคงปลอดภัย ตามลำดับ สำหรับคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ของนักเรียนชายและเป็นลำดับที่ 5 ของนักเรียนหญิง ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล มีความสำคัญเป็นลำดับที่ 3 ของนักเรียนหญิง และเป็นลำดับที่ 4 ของนักเรียนชาย นอกจากนี้ ปรากฏว่า คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านอื่น ๆ ของทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีลำดับความสำคัญใกล้เคียงกัน

จากผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่า ทั้งนักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความเชื่อว่า ผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ความมั่นคงปลอดภัย ความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน และสัมฤทธิผล มีความสำคัญมากในการทำงานหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งผลการวิจัยนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเพอร์โรน (Perrone, 1965) ที่พบว่า ค่านิยมทางอาชีพที่สำคัญที่สุดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นคือ การมีรายได้สูง และความมั่นคงถาวรในอาชีพนั้น ๆ นอกจากนั้น ผลการวิจัยนี้ ยังสอดคล้องกับผลการศึกษาของเชฟเฟอร์ (Schaffor, 1953 อ้างถึงใน Hoppock, 1969) ที่พบว่า แนวโน้มในการเลือกงานหรืออาชีพในอนาคต

ของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้นั้น นักเรียนจะเลือกงานหรืออาชีพที่จะสนองความต้องการต่าง ๆ ของตน ซึ่งได้แก่ ความต้องการความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ความต้องการความมั่นคงในการทำงาน ความต้องการประสบความสำเร็จในการทำงาน ความต้องการสัมพันธภาพระหว่างบุคคล และความต้องการเป็นอิสระโดยต้องการเป็นตัวของตัวเองและทำงานอิสระ

3. สำหรับผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่บิดามีระดับการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า มีแตกต่างกัน และพบต่อไปว่า นักเรียนที่บิดาไม่ได้รับการศึกษา มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจสูงกว่านักเรียนที่บิดาได้รับการศึกษาระดับอุดมศึกษา (ตาราง 6) ข้อค้นพบนี้ อาจสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการศึกษาของบิดาว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนแตกต่างกันได้ โดยเฉพาะการศึกษาของบิดาที่อยู่ในระดับอุดมศึกษาและบิดาที่ไม่ได้รับการศึกษา

ส่วนผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่มารดามีระดับการศึกษาต่างกัน ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน (ตาราง 7) ข้อค้นพบนี้ อาจอธิบายต่อไปได้ว่า การศึกษาของมารดาไม่ได้เป็นตัวแปรที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนแตกต่างกัน

4. จากผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่บิดามีอาชีพต่างกัน ปรากฏว่า มีแตกต่างกันหลายด้าน และพบต่อไปว่า (1) นักเรียนที่บิดาประกอบอาชีพค้าขาย (เช่น ขายผลไม้ ขายกล้าไม้ ขายขนม ขายอาหาร ขายเนื้อสัตว์ ขายสัตว์น้ำ ขายวัสดุก่อสร้าง ขายเกลือ และขายของชำ) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผลสูงกว่านักเรียนที่บิดาทำงานบริษัทเอกชน (เช่น เป็นพนักงานประชาสัมพันธ์ พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานบัญชี พนักงานเก็บเงิน พนักงานคุมเครื่องเหล็ก พนักงานฝ่ายบริการทั่วไป ช่างเทคนิค หัวหน้าคนงาน และพนักงานขับรถ) และ (2) นักเรียนที่บิดามีอาชีพรับจ้าง (เช่น รับจ้างถมดิน รับจ้างขนผลไม้ รับจ้างบรรจุหีบห่อ รับจ้างเย็บหนัง รับจ้างแบกหามทั่วไป รับจ้างฉาบปูน รับจ้างซ่อมเครื่องไฟฟ้าตามบ้าน และรับจ้างขัดพื้น) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สูงกว่านักเรียนที่บิดาทำงานบริษัทเอกชน

(ตาราง 10-11) ข้อค้นพบนี้ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของอาชีพของบิดาว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนแตกต่างกันได้ โดยเฉพาะอาชีพค้าขาย อาชีพรับจ้าง และทำงานบริษัทเอกชน

ส่วนผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่มารดามีอาชีพต่างกัน ปรากฏว่า มีแตกต่างกัน และพบต่อไปว่า นักเรียนที่มารดารับราชการ (เช่น ครู พยาบาล เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ และเจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีสูงกว่านักเรียนที่มารดาประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือเป็นเกษตรกร (เช่น ทำสวนดอกไม้ ทำสวนส้มโอ ทำสวนส้มเขียวหวาน ทำสวนฝรั่ง ทำสวนองุ่น ทำสวนมะม่วง และทำนา) (ตาราง 13) ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของอาชีพของมารดาว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่งที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรีของนักเรียนแตกต่างกันได้ โดยเฉพาะอาชีพรับราชการและอาชีพเกษตรกรรม

5. สำหรับผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนที่บิดามารดามีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน ปรากฏว่า มีแตกต่างกัน และพบต่อไปว่า (1) นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง (คือ มากกว่า 7,500 บาท) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ปานกลาง (คือ 3,501-7,500 บาท) และ (2) นักเรียนที่บิดามารดามีรายได้ต่ำมาก (คือ น้อยกว่า 2,000 บาท) และรายได้ต่ำ (คือ 2,001-3,500 บาท) มีคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ สูงกว่านักเรียนที่บิดามารดามีรายได้สูง (ตาราง 16-17) ข้อค้นพบนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของรายได้ของบิดามารดาว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนแตกต่างกันได้ โดยเฉพาะรายได้ที่อยู่ในระดับต่ำมาก ระดับต่ำ ระดับปานกลาง และระดับสูง

6. ในการวิจัยนี้ ได้จำแนกวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาเป็น 4 วิธีคือ การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผล แบบรักสนับสนุน แบบควบคุม และแบบลงโทษ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คะแนนเฉลี่ยลำดับรองลงมาคือ คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุน แบบควบคุม

และแบบลงโทษ ตามลำดับ ข้อค้นพบนี้สะท้อนให้เห็นถึงวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ซึ่งบิดามารดาจะปฏิบัติต่อบุตรทั้งทางด้านคำพูดและการกระทำโดยการใช้เหตุผลและการให้ความรักสนับสนุนในปริมาณใกล้เคียงกันและมีปริมาณมากกว่าการควบคุมและการลงโทษ (ตาราง 18) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ, 2528) ที่พบว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลมีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็ก บิดามารดาควรจะให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลตั้งแต่เด็กยังเล็กอย่างสม่ำเสมอจนเติบใหญ่ อีกทั้ง การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนนั้น นับได้ว่า เป็นวิธีการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมกับเยาวชนทุกเพศทุกวัย ส่วนการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษและควบคุมนั้น บิดามารดาจะใช้ในปริมาณเท่าที่จำเป็น ทั้งนี้เพราะว่า การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษ และควบคุมน้อยนั้นเหมาะสมในระยะวัยรุ่นเป็นต้นไป

สำหรับผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ปรากฏว่า มีแตกต่างกัน และพบต่อไปอีกด้วยว่า คะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลและแบบรักสนับสนุนของบิดามารดาของนักเรียนหญิง สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยการอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมและแบบลงโทษของบิดามารดาของนักเรียนชายสูงกว่าของนักเรียนหญิง (ตาราง 19) ข้อค้นพบนี้ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของเพศของนักเรียนว่า เป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลให้การปฏิบัติของบิดามารดาที่มีต่อนักเรียนแตกต่างกันได้ในเรื่องการอบรมเลี้ยงดู

7. ส่วนผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดากับค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนนั้น ปรากฏว่า มีความสัมพันธ์กันหลายด้าน และพบต่อไปว่า (1) การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบใช้เหตุผลของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียน ซึ่งได้แก่ ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านงานอาชีพอิสระ (2) การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบรักสนับสนุนของบิดามารดามีความสัมพันธ์ทางบวกกับค่านิยมในการทำงานของนักเรียนหลายด้าน ซึ่งได้แก่ ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร ด้านวิถีชีวิต ด้านความมีอิสระ ด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ด้านบริการสังคม และด้านงานอาชีพอิสระ (3) การ

อบรมเลี้ยงดูแบบบุตรแบบควบคุมของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านการบริหาร และด้านสุนทรีย์ ของนักเรียน และ (4) การอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบลงโทษของบิดามารดา มีความสัมพันธ์ทางลบกับค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน ด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านงานอาชีพอิสระ ด้านความคิดสร้างสรรค์ ด้านการบริหาร ด้านสัมฤทธิผล ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านสุนทรีย์ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียน (ตาราง 21) ข้อค้นพบนี้ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของตัวแปรทางด้านการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา อันจะส่งผลต่อไปยังตัวนักเรียน โดยเฉพาะทางด้านค่านิยมในการทำงาน ซึ่งจัดเป็นฐานสำคัญของการเลือกงานหรือการประกอบอาชีพของนักเรียนต่อไปด้วย อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบจากการวิจัยนี้ ยังอาจอธิบายหรือตีความต่อไปได้ว่า ถ้าบิดามารดาใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและหรือแบบรักสนับสนุนในปริมาณที่เหมาะสม ก็จะช่วยสร้างเสริมหรือพัฒนาค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนให้สูงขึ้นในปริมาณที่สอดคล้องกันได้ แต่ถ้าบิดามารดาใช้วิธีอบรมเลี้ยงดูบุตรแบบควบคุมหรือแบบลงโทษแล้ว ก็ไม่อาจช่วยสร้างเสริมค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมแก่นักเรียนได้

8. สำหรับผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียนระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมากและแบบใช้เหตุผลน้อย (2) แบบควบคุมน้อยและแบบควบคุมมาก (3) แบบลงโทษน้อยและแบบลงโทษมาก ปรากฏว่า มีแตกต่างกัน และพบต่อไปว่า <u>ประการแรกคือ</u> คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านสัมฤทธิผล ด้านผู้ร่วมงาน และด้านความมีศักดิ์ศรี ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก <u>ประการที่สองคือ</u> คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านผู้ร่วมงาน ด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพ

อิสระของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ประการที่สามคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อมและด้านผู้ร่วมงาน ของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย (ตาราง 22, 24 และ 25) ข้อค้นพบนี้ อาจสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนแตกต่างกันได้

ส่วนผลการเปรียบเทียบค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและแบบรักสนับสนุนน้อย ปรากฏว่า ไม่แตกต่างกัน (ตาราง 23) ข้อค้นพบนี้ อาจอธิบายต่อไปได้ว่า ปริมาณความรักสนับสนุนในการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ไม่ได้เป็นตัวแปรที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนแตกต่างกัน

9. สำหรับผลการเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านของนักเรียน ระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู (1) แบบใช้เหตุผลมาก (2) แบบใช้เหตุผลน้อย (3) แบบรักสนับสนุนมาก (4) แบบรักสนับสนุนน้อย (5) แบบควบคุมน้อย (6) แบบควบคุมมาก (7) แบบลงโทษน้อย (8) แบบลงโทษมาก ปรากฏว่า มีแตกต่างกัน และพบต่อไปว่า ประการแรกคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านสัมฤทธิผล ด้านกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ด้านความมั่นคงปลอดภัย และด้านสุนทรีย์ ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย ประการที่สองคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง ประการที่สามคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงาน

ด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านวิถีชีวิต ด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง ประการที่สี่คือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง ประการที่ห้าคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านความมีอิสระ ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน และด้านสัมฤทธิผล ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย ประการที่หกคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญาของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง ประการที่เจ็ดคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านวิถีชีวิต ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ด้านสัมฤทธิผล ด้านสุนทรีย์ ด้านความมีอิสระ และด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษน้อย สูงกว่าของนักเรียนหญิง ประการสุดท้ายคือ คะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ด้านผู้ร่วมงาน ด้านความมีศักดิ์ศรี ด้านวิถีชีวิต ด้านความมีอิสระ และด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ของนักเรียนหญิงที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนชาย ส่วนคะแนนเฉลี่ยค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจของนักเรียนชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษมาก สูงกว่าของนักเรียนหญิง (ตาราง 26-33) ข้อค้นพบนี้ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของตัวแปรทางด้านการ

อบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา อันจะส่งผลต่อไปยังตัวนักเรียน โดยเฉพาะทางด้านค่านิยมในการทำงาน นอกจากนี้ อาจสะท้อนให้เห็นว่า วิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีของบิดามารดา เป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนแตกต่างกันได้

สรุปการอภิปรายผลการวิจัย

ข้อค้นพบของการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นชัดเจนถึง ความสำคัญของค่านิยมที่นักเรียนเชื่อว่ามีค่าและมีความสำคัญในการทำงาน อันจะส่งผลต่อไปยังตัวนักเรียน โดยเฉพาะในการเลือกงานหรือการประกอบอาชีพ อีกทั้งข้อค้นพบนี้ได้ชี้ให้เห็นถึง ความแตกต่างของค่านิยมในการทำงานระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิง นอกจากนี้ ข้อค้นพบของการวิจัยนี้ อาจสะท้อนให้เห็นถึง ความสำคัญของระดับการศึกษาของบิดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้เฉลี่ยต่อเดือนของบิดามารดา ตลอดทั้งวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญยิ่งที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานหลายด้านของนักเรียนแตกต่างกันได้ อย่างไรก็ตาม ข้อค้นพบในการวิจัยครั้งนี้ ก็พบว่า ระดับการศึกษาของมารดาไม่ได้เป็นตัวแปรที่ส่งผลให้ค่านิยมในการทำงานของนักเรียนแตกต่างกัน

สำหรับข้อค้นพบจากการวิจัยในครั้งนี้ อาจอธิบายต่อไปได้ว่า ถ้าบิดามารดาใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและหรือแบบรักสนับสนุนในปริมาณที่เหมาะสม ก็จะช่วยสร้างเสริมหรือพัฒนาค่านิยมในการทำงานด้านต่าง ๆ ของนักเรียนได้ แต่ถ้าบิดามารดาใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมหรือแบบลงโทษ ก็ไม่อาจปลูกฝังหรือสร้างเสริมค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมแก่นักเรียนได้ ซึ่งข้อค้นพบนี้อาจชี้ให้เห็นถึง ความสำคัญของวิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลและแบบรักสนับสนุนว่า เป็นพื้นฐานสำคัญในการปลูกฝังค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมแก่นักเรียน

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ได้สำรวจพบว่า บิดามารดาของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 43.5 ปี (บิดามีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 45 ปี และมารดามีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 42 ปี) และบุตรชายหญิงหรือนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีอายุเฉลี่ย 15.13 ปี ซึ่งช่องว่างระหว่างช่วงคน (Generation Gap) คือระหว่างบิดามารดาและบุตรของการวิจัยนี้ห่างกัน

มากกว่า 15 ปี สำหรับในเรื่องค่านิยมและช่องว่างระหว่างช่วงคนนี้ โรคีช (Rokeach, 1969) ได้กล่าวไว้ว่า ค่านิยมเป็นสิ่งที่เรียนรู้ตั้งแต่เด็กสะสมกันขึ้นมา ส่งผลให้การเรียนรู้ค่านิยมของบิดามารดาและของบุตรนั้น เกิดในเวลาห่างกันมากกว่า 15 ปี จึงอาจแตกต่างกันได้มาก ส่วนทัศนคตินั้นเป็นความรู้สึกเชิงประเมินค่าสิ่งแวดล้อมรอบตัวของบุคคลในปัจจุบันและเปลี่ยนแปลงไปตามเหตุการณ์แวดล้อมอยู่เสมอ บิดามารดาและบุตรจึงควรมีทัศนคติต่อสิ่งต่าง ๆ คล้ายคลึงกัน ฉะนั้น ช่องว่างระหว่างช่วงคนจึงควรเกิดมากเมื่อเกี่ยวกับค่านิยมและมีน้อยเมื่อเกี่ยวกับทัศนคติ และเนื่องจากค่านิยมเป็นสิ่งที่เรียนรู้ตั้งแต่เด็กสะสมกันขึ้นมา ดังนั้น บิดามารดาย่อมมีโอกาสปลูกฝังความคิดเห็น ค่านิยม และทัศนคติต่าง ๆ ให้แก่บุตรได้ และจากการศึกษาพบว่า บุตรจะมีความคล้ายคลึงกับบิดามารดามากกว่าที่จะแตกต่างจากบิดามารดาในเรื่องเหล่านี้โดยเฉพาะเมื่อบุตรยังเล็ก แต่ความสอดคล้องในเรื่องดังกล่าวจะน้อยลงเมื่อบุตรโตขึ้นโดยเฉพาะเมื่อบุตรอยู่ในวัยรุ่น ทั้งนี้เพราะว่า เมื่อเด็กโตขึ้น ครอบครัวจะมีอิทธิพลน้อยกว่าโรงเรียน เพื่อนและสื่อมวลชน อิทธิพลภายนอกเหล่านี้จะแผ่ไปยังเด็กได้อย่างเต็มที่เมื่อเด็กโตมากกว่าเมื่อเด็กเล็ก อย่างไรก็ตาม ความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างระหว่างค่านิยมของบิดามารดาและบุตรนี้ นอกจากจะขึ้นกับช่องว่างระหว่างช่วงคนแล้ว ยังอาจจะขึ้นกับตัวแปรหรือสิ่งที่จะปลูกฝังแก่เด็กอีกด้วย

จากผลการศึกษาของโรคีช (Rokeach, 1969) ดังกล่าวข้างต้นนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา ตลอดทั้งโอกาสและความเป็นไปได้ที่บิดามารดาจะศึกษาหาวิธีและใช้ความพยายามที่จะปลูกฝังค่านิยมในการทำงานที่เหมาะสมแก่บุตรธิดาของตนตั้งแต่บุตรธิดายังเล็ก เพื่อเป็นพื้นฐานในการเลือกงานหรืออาชีพต่อไปในอนาคต อย่างไรก็ตาม บิดามารดาพึงตระหนักไว้ด้วยว่า เมื่อบุตรธิดาเจริญเติบโตขึ้น ค่านิยมในการทำงานที่ท่านได้ปลูกฝังให้แก่บุตรธิดาไว้นั้น อาจจะแตกต่างไปบ้าง ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะอิทธิพลภายนอกซึ่งอาจได้แก่ เพื่อนโรงเรียน และสื่อมวลชน แต่กระนั้นก็ตาม สิ่งที่บิดามารดาได้ปลูกฝังแก่เด็กอย่างเหมาะสมก็จะเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่จะเอื้อต่อการพัฒนาค่านิยมในการทำงานของเด็กต่อไปในอนาคต

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ ทำให้ผู้วิจัยเห็นประเด็นที่จะเสนอแนะในแง่การนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์ และในแง่วิจัยต่อไปดังนี้

ผลการวิจัยนี้ ช่วยให้ทราบถึง ค่านิยมในการทำงานของนักเรียน ด้วยเหตุนี้ ครู อาจารย์ ที่ทำหน้าที่แนะแนวและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ตลอดทั้งบิดามารดา ควรจะ

1. พิจารณาหาแนวทางและวิธีการในการสร้างเสริมค่านิยมในการทำงานที่ถูกต้องเหมาะสมให้กับนักเรียน

2. เร่งรัดพัฒนาการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ และการศึกษาเพื่อการมีงานทำ ทั้งด้านหลักสูตร วิธีการ ทักษะ ความสามารถ ค่านิยม เจตคติ และคุณธรรมในการประกอบอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งอาชีพอิสระ พร้อมกับส่งเสริม สนับสนุนนักเรียน ให้มีความพร้อมและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพอิสระ

3. ติดตามผลเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานของนักเรียนว่าเปลี่ยนแปลงหรือไม่ภายหลังที่นักเรียนสำเร็จการศึกษา และได้ออกไปประกอบอาชีพหรือออกไปทำงานแล้วประมาณ 1-2 ปี

4. ทำการวิจัยเชิงทดลอง โดยใช้วิธีการต่าง ๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม สถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ แม่แบบ หรือการใช้ชุดการสอน เพื่อพัฒนาค่านิยมในการทำงานให้กับนักเรียน

5. ศึกษาความสอดคล้องและความแตกต่างระหว่างค่านิยมในการทำงานของวัยรุ่นกับบิดามารดา ซึ่งผลของการศึกษาที่ได้รับ นอกจากจะได้ทราบถึง ค่านิยมในการทำงานที่สอดคล้องหรือแตกต่างกันระหว่างวัยรุ่นและบิดามารดาแล้ว ยังอาจจะมีประโยชน์ต่อการพิจารณาหาแนวทางในการปลูกฝังค่านิยมในการทำงานแก่วัยรุ่น ตลอดทั้งการปรับวิธีการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดาให้เอื้อต่อการพัฒนาค่านิยมในการทำงานของบุตรธิดาต่อไป

บรรณานุกรม

ก่อ สวัสดิพานิช, "วัยรุ่นกับค่านิยมและระบบศีลธรรม." เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, 2518.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการสัมมนาเรื่อง "ระบบค่านิยมไทย." กรุงเทพมหานคร : โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา, 2523.

จรรจา สุวรรณทัต. แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้น้อยที่อยู่ในตัวเมือง. รายงานการวิจัยฉบับที่ 24 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

จรรจา สุวรรณทัต, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร, วิลาสลักษณ์ สีดลรัศมี, และสุภาพร ลอยค์. ทัศนคติของปู่ย่าตายายและบิดามารดาที่มีต่อกันในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูเด็กและผลที่มีต่อลักษณะพฤติกรรมบางประการของเด็ก. รายงานการวิจัยฉบับที่ 33 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529.

จิตรอารี เนตรหิน. การศึกษาเปรียบเทียบค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมแบบประสม ภาคศึกษา 11 ปีการศึกษา 2513. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2513.

เจ้าคณะภาคมหานิกาย. แนะแนวการปฏิบัติตามคุณธรรม 4 ประการ และการปฏิบัติตามค่านิยมพื้นฐาน 5 ประการ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2525.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. ปัจจัยทางจิตสังคมกับความสันทัดภาษาไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 23 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 21 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2520.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจนปัจจนึก. ความสัมพันธ์ภายในครอบครัวกับสุขภาพจิตและจริยธรรมของนักเรียนวัยรุ่นไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 26 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน, อรพินทร์ ชูชม และงามตา วนินทานนท์. ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 32 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ธวัชชัย ชัยจิรฉายากุล. การศึกษาองค์ประกอบที่เป็นแรงจูงใจในการเลือกเรียนวิชาสายสามัญและสายอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษาแบบประสม ปีการศึกษา 2512. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2512.

ประสาร มาลากุล ณ อยุธยา, "การเรียนการสอนทัศนคติและค่านิยม." จิตวิทยาสำหรับครู (เล่ม 1). กรุงเทพมหานคร : คณะครุศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2522.

พจนีย์ มณีสุวรรณ. ค่านิยมของนักเรียนวิทยาลัยครูในจังหวัดพระนครและธนบุรี. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, 2514.

พนัส หันนาคินทร์. การสอนค่านิยม. พิษณุโลก : โครงการตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ วิทยาเขตพิษณุโลก, 2520.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). เพื่ออนาคตของการศึกษาไทย. กรุงเทพมหานคร : พิมพ์ที่บริษัทอมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ฟ, 2531.

พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต). ค่านิยมแบบพุทธ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เทียนวรรณ, 2526.

พระศิริรัตนสุธี สัมภาษณ์โดย ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การปลูกฝังค่านิยม. 17 ตุลาคม 2531.

พัทยา สายหู. โลกสมมติ. กรุงเทพมหานคร : ศึกษิตสยาม, 2516.

ไพฑูรย์ เครือแก้ว. ลักษณะสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงเพิมพ์เลี่ยงเชี่ยงจงเจริญ, 2513.

ยุพรรณี ศุขสมิติ. ค่านิยมทางอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในจังหวัดพระนครธนบุรี. วิทยานิพนธ์. ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

ลัดดา สุวรรณรัตน์. แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพประเภทช่างอุตสาหกรรม. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร, 2512.

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาสลักษณ์ ชัววัลลี. ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 25 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมกับความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม. ปริญญานิพนธ์. กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2517.

ศาสนา, กรม. กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือครูจริยศึกษา. กรุงเทพมหานคร : กรมการศาสนา, กระทรวงศึกษาธิการ, 2522.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. แผนพัฒนาการศึกษา ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ระยะที่ 6 (พ.ศ. 2530-2534). กรุงเทพมหานคร, 2530.

สงวนศรี วิรัชชัย. จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพมหานคร : ศึกษาพรการพิมพ์, 2527.

สถาบันระหว่างชาติสำหรับการค้นคว้าเรื่องเด็ก. อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็กที่ตำบลนาป่า อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี. รายงานการวิจัยฉบับที่ 7, 2509.

สถิติแห่งชาติ, สำนักงาน, ประมวลข้อมูลสถิติที่สำคัญของประเทศไทย พ.ศ. 2530 (ฉบับพิเศษ). กรุงเทพมหานคร : คุรุสภาลาดพร้าว, 2530.

สมเด็จพระญาณสังวร สัมภาษณ์โดย ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. การเกิดค่านิยม. 17 ตุลาคม 2531.

สาโรช บัวศรี. "จริยธรรมศึกษา." เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2525.

สายสุรี จุติกุล. "การเลือกอาชีพ" เอกสารประกอบการบรรยายเรื่องการเลือกอาชีพ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2510.

สายสุรี จุติกุล. สัมภาษณ์โดย รัตนา ปวะบุตร. การแนะแนวอาชีพในทัศนะของนักการศึกษา ผู้พัฒนาเยาวชน และผู้พัฒนาแรงงาน. 18 มีนาคม 2529.

สุธีรพันธุ์ กรลักษณ์. "การพัฒนาค่านิยม." เอกสารประกอบการสัมมนาเรื่องกลวิธีเพื่อบรรลุผลในการพัฒนาบุคลิกภาพและจริยธรรมของนิสิตนักศึกษา, 2525.

สุนทรี โคมิน และ สนิท สมัครการ. รายงานการวิจัยเรื่อง ค่านิยมและระบบค่านิยมไทย : เครื่องมือในการสำรวจวัด. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2522.

อาบ นคะจัด. "ค่านิยมไทย." เอกสารประกอบการประชุมสัมมนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2525.

เอกวิทย์ ณ ถลาง. "The Role of the Thai Elementary School in Helping Children Learn Values in A Period of Rapid Cultural Change," 2503 อ้างถึงใน รายงานการสัมมนาเรื่อง ระบบค่านิยมไทย. โครงการพัฒนาสังคมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา, สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักนายกรัฐมนตรี, 2523.

Allport, G.W., P.E. Vernon and G. Lindzey. Study of Values. Boston : Houghton-Mifflin, 1951.

Becker, W.C. Consequences of Different Kinds of Parental Discipline. in Hoffman, M.L. and Hoffman, L.W. (eds.) Review of Child Development Research. New York : Connecticut Printers, Inc., 1964.

Bengston, V. and Kuypers, J.A. Generational Differences and the Development Stake. Aging and Human Development. 1971, 2, 246-260.

Bronfenbrenner, U. Socialization and Social Class through Time and Space. in Maccoby, E.E., Newcomb, T.M., and Hartley, E.L. (eds.) Readings in Social Psychology. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1958.

Brubaker, T.H. Family Relationships in Later Life. Beverly Hill : Sage Publications, 1983.

Channay, Reece. "Vocational Values of Children as They Relate to Economic Community, Grade Level, Sex and Parental Occupational Level." Dissertation Abstracts. A-69 : 2957-2959, March-April. 1969.

Cook, Walter Roy. "Factor Associated With the Occupational Choice of Young Men." Dissertation Abstracts. 28(2) : 799, August, 1967.

Dowd, Donald Jerome. "A Comparative Study of Values Between Negro American Students, White American Students, and Cuban Refugee Groups in A Large Southern City." Dissertation Abstracts, 10(27) : 3306-3307, April, 1967.

Eaddy, Vanik Silas. "The Influence of Selected Factors on the Vocational Choices of High School Senior Boys in Five Louisiana Parishes." Dissertation Abstracts, 29(9) : 2958, March, 1969.

Erikson, E.H. Identity, Youth and Crisis. New York : Norton, 1968.

Flanders, J.P. A Review of Research on Imitative Behavior. Psychological Bulletin, 1968, 69, 316-337.

Feather, N.T. Values in Education and Society. New York : The Free Press, 1975.

Ginzberg, Eli. The Development of Human Resources. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1951.

Ginzberg, Eli. The Development of Human Resources. Second Edition. New York : McGraw-Hill Book Company, Inc., 1966.

Ginzberg, E., S.W. Ginsburg, S. Axelrad, and J.L. Herma. Occupational Choice : An Approach to A General Theory. New York : Columbia University Press, 1967.

Gribbons, Warren D. and Paul R. Lohnes. "Shift in Adolescents' Vocational Values." The Personnel and Guidance Journal, 44 : 248-252, November, 1965.

Hoffman, M.L. Moral Development. in Mussen, P.H. (ed.) Carmichael's Manual of Child Psychology, 3rd edition, New York : John Wiley and Sons, Inc., Vol. 2, 1970.

Holland, J.L. The Psychology of Vocational Choice. Mass. : Blaisdell, 1966.

Hoppock, R. Occupational Information. New York : McGraw-Hill Book Company, 1957.

Hoppock, R. Occupational Information. Third Edition. New York : McGraw-Hill Book Company, 1967.

Hower, J.T. Parent Behavior and Moral Education. in Cochrane, D.B. and Manley-Casimir, M. (eds.) Development of Moral Reasoning. New York : Praeger, 1980.

Hughes, Julius H. and George G. Thompson. "A Comparison of the Value System of Southern Negro and Northern White Youth." The Journal of Educational Psychology, 5(45) : 300-309, May, 1954.

Katz, M.R. Decisions and Values. New York : College Entrance Examination Board, 1963.

Katzell, R.A. "Personal Values, Job Satisfaction, and Job Behavior." In H. Borow (Ed.), Man in a World of Work. Boston : Houghton-Mifflin, 1964.

Keenan, Dorothy Maie. "An Exploration of Value Patterns." Dissertation Abstracts, 2(23) : 546, August, 1962.

Kilpatrick, William Heard. Philosophy of Education. New York : The Macmillan Company, 1954.

Leahy, R.L. Parental Practices and the Development of Moral Judgment and Self-image Disparity during Adolescence. Developmental Psychology, 1981, 17(5), 580-584.

Lewis, C.C. The Effect of Parental Firm Control : A Reinterpretation of Findings. Psychological Bulletin, 1981, 547-563.

Margenau, Henry. New Knowledge in Human Values. New York : Abraham H. Maslow, Harper and Brother Publishers, 1958.

Perrone, Phillip A. "Values and Occupational Preferences of Junior High School Girls." The Personnel and Guidance Journal, 44 : 254-257, 1965.

Peters, Herman J. and Bruce Shertzer. Guidance Program Development and Management. Ohio : Charles E. Merrill, 1974.

Raths, Louis E., Merrill Harmin and Sidney B. Simon. Values and Teaching : Working with Values in the Classroom. Ohio : Charles E. Merrill Books, Inc., 1966.

Rokeach, Milton. Belief, Attitudes and Values. San Francisco, California : Jossey Boss, 1969.

Rokeach, Milton. The Nature of Human Values. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1977.

Rosenburg, M. "Occupation and Values" in "Value and Occupation Preferences of Junior High School Girls," by P.E. Perrone, The Personnel and Guidance Journal, 44 : 3, 253-257, November, 1965.

Ruch, Floyd Leon. Psychology and Life. New York : Scott Foreman Company, 1948.

Schaefer, E.S. "A Circumplex Model for Maternal Behavior." Journal of Abnormal and Social Psychology, 1959, 59, 226-235.

Schaffor, R.H. "Job Satisfaction as Related to Need Satisfaction in Work," Psychological Monographs, no. 364, 1953.

Sears, R.R., Maccoby, E.E., and Levin H. Patterns of Child Rearing. Illinois : Row, Peterson, Inc., 1957.

Singer, S.L. and B. Stefflre. "Sex Differences in Job Values and Desires." Personnel and Guidance Journal, 1954, 32, 483-484.

Super, D.E. "A Theory of Vocational Development," American Psychologist, May, 1953.

Super, D.E. The Psychology of Careers. New York : Harper and Row, 1957.

Super, D.E. The Work Values Inventory. Boston : Houghton-Mifflin, 1970.

Super, D.E. Manual : Work Values Inventory. Boston : Houghton-Mifflin, 1970.

Super, D.E. and J.C. Crites. Appraising Vocational Fitness. Delhi : Universal Book, 1968.

Super, D.E. and M.J. Bohn. Occupational Psychology. California : Wadsworth, 1970.

Vaughan, Lawrence E. "Relationship of Values to Leadership, Scholarship, and Vocational Choice." Dissertation Abstracts, 1(20) : 209-210, July, 1959.

Williamson, E.G. Students and Occupations. New York : Holt, Rinehart and Winston, 1937.

Woodruff, Asshill D. "The Role of Value in Human Behavior." Journal of Social Psychology, 36-37, 1952.

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1

แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ มีความมุ่งหมายที่จะสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับค่านิยมในการทำงานของนักเรียน อนึ่งสำหรับคำว่า "ท่าน" ในแบบสอบถามนี้ จะหมายถึง "นักเรียน"

สำหรับ "ค่านิยมในการทำงาน" นั้น หมายถึง "สิ่งที่บุคคลเชื่อว่ามีความสำคัญในการทำงานของเขา และสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้เป็นความรู้สึกพึงพอใจที่แต่ละบุคคลจะแสวงหาจากงานที่เขาทำ ซึ่งสิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ อาจจะมีความสำคัญต่อคนบางคน แต่อาจไม่มีความสำคัญสำหรับบุคคลอื่น"

วิธีตอบ

ขอให้นักเรียนอ่านข้อความต่อไปนี้ พร้อมทั้งระบุความสำคัญของข้อความนั้น ๆ ที่มีต่อตัวนักเรียน โดยทำเครื่องหมายกากบาท (×) ทับหมายเลขท้ายข้อความที่แสดงถึงระดับความสำคัญ ซึ่งแต่ละหมายเลขมีความหมายดังต่อไปนี้

หมายเลข 5 หมายถึง "สำคัญมากที่สุด"
หมายเลข 4 หมายถึง "สำคัญมาก"
หมายเลข 3 หมายถึง "สำคัญปานกลาง"
หมายเลข 2 หมายถึง "สำคัญเพียงเล็กน้อย"
หมายเลข 1 หมายถึง "ไม่สำคัญเลย"

"โปรดตอบทุกข้อ"

ข้อความ / ระดับความสำคัญ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญเพียงเล็กน้อย	ไม่สำคัญเลย
1. งานที่ท่านต้องแก้ปัญหาใหม่ ๆ อยู่เสมอ	5	4	3	2	1
2. งานที่ท่านได้ช่วยเหลือผู้อื่น	5	4	3	2	1
3. งานที่ท่านสามารถจะมีรายได้หรือเงินเดือนเพิ่มขึ้น	5	4	3	2	1
4. งานที่ท่านสามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงในงานของท่านได้	5	4	3	2	1
5. งานที่ท่านมีอิสระในการทำงานนั้น ๆ	5	4	3	2	1
6. งานที่ท่านได้รับเกียรติ ชื่อเสียงในสายอาชีพของท่าน	5	4	3	2	1
7. งานที่ท่านต้องใช้ความสามารถทางศิลป์	5	4	3	2	1
8. งานที่ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ร่วมงาน	5	4	3	2	1
9. งานที่ท่านทราบว่าเป็นงานที่มีความมั่นคง	5	4	3	2	1
10. งานที่ท่านสามารถจะเป็นตัวของตัวเองได้ตามที่ท่านต้องการ	5	4	3	2	1
11. งานที่ท่านมีหัวหน้างานซึ่งแบ่งงานให้แต่ละคนทำตามความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละคน	5	4	3	2	1
12. งานที่ท่านชอบสถานที่ทำงาน	5	4	3	2	1
13. งานที่ท่านมีความรู้สึกสบายใจที่สามารถทำงานของแต่ละวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ	5	4	3	2	1
14. งานที่ท่านมีอำนาจเหนือผู้อื่น	5	4	3	2	1
15. งานที่เปิดโอกาสให้ท่านทดลองเกี่ยวกับความคิดและข้อเสนอแนะใหม่ ๆ	5	4	3	2	1
16. งานที่ท่านสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ บางอย่างให้เกิดขึ้นได้	5	4	3	2	1

ข้อความ / ระดับความสำคัญ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญเพียงเล็กน้อย	ไม่สำคัญเลย
17. งานที่ท่านสามารถจะทราบได้จากผลงานที่ท่านทำว่าท่านสามารถทำงานนั้น ๆ ได้ผลดี	5	4	3	2	1
18. งานที่ท่านมีหัวหน้างานที่เป็นคนมีเหตุผล	5	4	3	2	1
19. งานที่ท่านแน่ใจว่า จะมีงานให้ท่านทำตลอดไป	5	4	3	2	1
20. งานที่ท่านสามารถเสริมสร้างความสวยงามให้เกิดขึ้นในโลกได้	5	4	3	2	1
21. งานที่ท่านสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง	5	4	3	2	1
22. งานที่ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นพอเพียงแก่ค่าครองชีพ	5	4	3	2	1
23. งานที่ท่านเห็นว่า เป็นงานที่ท้าทายเชาวน์ปัญญาของท่าน	5	4	3	2	1
24. งานที่ท่านได้ใช้ความสามารถในการเป็นผู้นำของท่าน	5	4	3	2	1
25. งานที่ท่านได้รับความสะดวกเพียงพอในด้านห้องพักผ่อน ห้องน้ำ ห้องส้วม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ	5	4	3	2	1
26. งานที่ท่านสามารถใช้ชีวิตของท่านตามวิถีทางที่ท่านชอบ ภายหลังสิ้นสุดภารกิจการทำงานในหน้าที่ของแต่ละวันแล้ว	5	4	3	2	1
27. งานที่ท่านสามารถสร้างมิตรภาพกับผู้ร่วมงานของท่าน	5	4	3	2	1
28. งานที่คนอื่น ๆ เห็นว่า งานของท่านมีความสำคัญ	5	4	3	2	1
29. งานที่ท่านไม่ต้องทำซ้ำซากจำเจตลอดเวลา	5	4	3	2	1

ข้อความ / ระดับความสำคัญ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญเพียงเล็กน้อย	ไม่สำคัญเลย
30. งานที่ท่านมีความรู้สึกว่า ท่านได้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น	5	4	3	2	1
31. งานที่ท่านได้ช่วยส่งเสริมการกินดีอยู่ดีให้แก่บุคคลอื่น	5	4	3	2	1
32. งานที่ท่านมีโอกาสจะทำอะไรได้หลาย ๆ สิ่งหลาย ๆ อย่าง	5	4	3	2	1
33. งานที่ทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น	5	4	3	2	1
34. งานที่ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนร่วมงาน	5	4	3	2	1
35. งานที่ท่านสามารถมีวิถีชีวิตตามที่ท่านชอบมากที่สุด	5	4	3	2	1
36. งานที่มีสถานที่ทำงานที่ดี เช่น มีแสงสว่างเหมาะสม เงียบ สะอาด และกว้างขวางเพียงพอ ฯลฯ	5	4	3	2	1
37. งานที่ท่านต้องวางแผนงานและจัดระบบงานของบุคลากรในหน่วยงาน	5	4	3	2	1
38. งานที่ท่านจำเป็นต้องใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา	5	4	3	2	1
39. งานที่ท่านมีค่าจ้างหรือเงินเดือนหรือรายได้สูงพอเพียงที่จะเลี้ยงชีพตามที่ท่านต้องการได้อย่างสบาย	5	4	3	2	1
40. งานที่เป็นงานส่วนตัวของท่านเอง โดยท่านบริหารงานนั้นด้วยตัวของท่านเอง	5	4	3	2	1
41. งานที่ท่านสามารถสร้างผลิตผลที่สามารถดึงดูดใจผู้อื่น	5	4	3	2	1

ข้อความ / ระดับความสำคัญ	สำคัญมากที่สุด	สำคัญมาก	สำคัญปานกลาง	สำคัญเพียงเล็กน้อย	ไม่สำคัญเลย
42. งานที่ท่านมีความมั่นใจว่า หน่วยงานที่ท่านทำงานอยู่นั้น ยังมีงานอื่นให้ท่านทำต่อไปแม้ว่างานที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบันสิ้นสุดลงแล้ว	5	4	3	2	1
43. งานที่ท่านมีผู้บังคับบัญชาที่เอาใจใส่ มีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา	5	4	3	2	1
44. งานที่ท่านได้เห็นผลของความพยายามของท่าน	5	4	3	2	1
45. งานที่ท่านมีส่วนในการเสนอความคิดใหม่ ๆ	5	4	3	2	1
46. งานที่ท่านสามารถหารายได้ได้เองโดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง	5	4	3	2	1
47. งานที่ท่านสามารถพึ่งตนเองได้	5	4	3	2	1
48. งานอะไรก็ได้ที่ท่านสามารถเป็นเจ้าของกิจการงานนั้น	5	4	3	2	1

รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน

แบบสอบถามวัดค่านิยมในการทำงาน จำแนกค่านิยมในการทำงานเป็น 16 ด้าน ซึ่งค่านิยมในการทำงานแต่ละด้านครอบคลุมข้อความต่าง ๆ ของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. ค่านิยมในการทำงานด้านความคิดสร้างสรรค์ ประกอบด้วยข้อความข้อ 15, 16 และ 45 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 15 งานที่เปิดโอกาสให้ท่านทดลองเกี่ยวกับความคิดและข้อเสนอแนะใหม่ ๆ

ข้อ 16 งานที่ท่านสามารถสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ๆ บางอย่างให้เกิดขึ้นได้

ข้อ 45 งานที่ท่านมีส่วนในการเสนอความคิดใหม่ ๆ

2. ค่านิยมในการทำงานด้านการบริหาร ประกอบด้วยข้อความข้อ 14, 24 และ 37 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 14 งานที่ท่านมีอำนาจเหนือผู้อื่น

ข้อ 24 งานที่ท่านได้ใช้ความสามารถในการเป็นผู้นำของท่าน

ข้อ 37 งานที่ท่านต้องวางแผนงานและจัดระบบงานของบุคลากรในหน่วยงาน

3. ค่านิยมในการทำงานด้านสัมฤทธิผล ประกอบด้วยข้อความข้อ 13, 17 และ 44 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 13 งานที่ท่านมีความรู้สึกสบายใจที่สามารถทำงานของแต่ละวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อ 17 งานที่ท่านสามารถจะทราบได้จากผลงานที่ท่านทำว่า ท่านสามารถทำงานนั้น ๆ ได้ผลดี

ข้อ 44 งานที่ท่านได้เห็นผลของความพยายามของท่าน

4. ค่านิยมในการทำงานด้านสภาพแวดล้อม ประกอบด้วยข้อความข้อ 12, 25 และ 36 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 12 งานที่ท่านชอบสถานที่ทำงาน

ข้อ 25 งานที่ท่านได้รับความสะดวกเพียงพอในด้านห้องพักผ่อน ห้องน้ำ ห้องส้วม และสิ่งอำนวยความสะดวกอื่น ๆ

ข้อ 36 งานที่มีสถานที่ทำงานที่ดี เช่น มีแสงสว่างเหมาะสม เงียบ สะอาด และกว้างขวางเพียงพอ ฯลฯ

5. ค่านิยมในการทำงานด้านความสัมพันธ์กับหัวหน้างาน ประกอบด้วยข้อความข้อ 11, 18 และ 43 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 11 งานที่ท่านมีหัวหน้างานซึ่งแบ่งงานให้แต่ละคนทำตามความสามารถและความเหมาะสมของแต่ละคน

ข้อ 18 งานที่ท่านมีหัวหน้างานที่เป็นคนมีเหตุผล

ข้อ 43 งานที่ท่านมีผู้บังคับบัญชาที่เอาใจใส่ มีน้ำใจต่อผู้ใต้บังคับบัญชา

6. ค่านิยมในการทำงานด้านวิถีชีวิต ประกอบด้วยข้อความข้อ 10, 26 และ 35 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 10 งานที่ท่านสามารถจะเป็นตัวของตัวเองได้ตามที่ท่านต้องการ

ข้อ 26 งานที่ท่านสามารถใช้ชีวิตของท่านตามวิถีทางที่ท่านชอบ ภายหลังสิ้นสุดภารกิจการทำงานในหน้าที่ของแต่ละวันแล้ว

ข้อ 35 งานที่ท่านสามารถมีวิถีชีวิตตามที่ท่านชอบมากที่สุด

7. ค่านิยมในการทำงานด้านความมั่นคงปลอดภัย ประกอบด้วยข้อความข้อ 9, 19 และ 42 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 9 งานที่ท่านทราบว่าเป็นงานที่มีความมั่นคง

ข้อ 19 งานที่ท่านแน่ใจว่า จะมีงานให้ท่านทำตลอดไป

ข้อ 42 งานที่ท่านมีความมั่นใจว่า หน่วยงานที่ท่านทำงานอยู่นั้น ยังมีงานอื่นให้ท่านทำต่อไป แม้ว่างานที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบันสิ้นสุดลงแล้ว

8. ค่านิยมในการทำงานด้านผู้ร่วมงาน ประกอบด้วยข้อความข้อ 8, 27 และ 34 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 8 งานที่ท่านได้เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มผู้ร่วมงาน

ข้อ 27 งานที่ท่านสามารถสร้างมิตรภาพกับผู้ร่วมงานของท่าน

ข้อ 34 งานที่ทำให้ท่านมีสัมพันธภาพอันดีกับเพื่อนร่วมงาน

9. ค่านิยมในการทำงานด้านสุนทรีย์ ประกอบด้วยข้อความข้อ 7, 20 และ 41 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 7 งานที่ท่านต้องใช้ความสามารถทางศิลป์

ข้อ 20 งานที่ท่านสามารถเสริมสร้างความสวยงามให้เกิดขึ้นในโลกได้

ข้อ 41 งานที่ท่านสามารถสร้างผลิตผลที่สามารถดึงดูดใจผู้อื่น

10. ค่านิยมในการทำงานด้านความมีศักดิ์ศรี ประกอบด้วยข้อความข้อ 6, 28 และ 33 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 6 งานที่ท่านได้รับเกียรติ ชื่อเสียงในสายอาชีพของท่าน

ข้อ 28 งานที่คนอื่น ๆ เห็นว่า งานของท่านมีความสำคัญ

ข้อ 33 งานที่ทำให้ท่านได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น

11. ค่านิยมในการทำงานด้านความมีอิสระ ประกอบด้วยข้อความข้อ 5, 21 และ 40 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 5 งานที่ท่านมีอิสระในการทำงานนั้น ๆ

ข้อ 21 งานที่ท่านสามารถตัดสินใจได้ด้วยตนเอง

ข้อ 40 งานที่เป็นงานส่วนตัวของท่านเอง โดยท่านบริหารงานนั้นด้วยตัวของท่านเอง

12. ค่านิยมในการทำงานด้านการทำงานหลาย ๆ ด้าน ประกอบด้วยข้อความข้อ 4, 29 และ 32 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 4 งานที่ท่านสามารถมองเห็นการเปลี่ยนแปลงในงานของท่านได้

ข้อ 29 งานที่ท่านไม่ต้องทำซ้ำซากจำเจตลอดเวลา

ข้อ 32 งานที่ท่านมีโอกาสจะทำอะไรได้หลาย ๆ สิ่งหลาย ๆ อย่าง

13. ค่านิยมในการทำงานด้านผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ประกอบด้วยข้อความข้อ 3, 22 และ 39 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 3 งานที่ท่านสามารถจะมีรายได้หรือเงินเดือนเพิ่มขึ้น

ข้อ 22 งานที่ท่านมีรายได้เพิ่มขึ้นพอเพียงแก่ค่าครองชีพ

ข้อ 39 งานที่ท่านมีค่าจ้างหรือเงินเดือนหรือรายได้สูงพอเพียงที่จะเลี้ยงชีพตามที่ท่านต้องการได้อย่างสบาย

14. ค่านิยมในการทำงานด้านบริการสังคม ประกอบด้วยข้อความข้อ 2, 30 และ 31 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 2 งานที่ท่านได้ช่วยเหลือผู้อื่น

ข้อ 30 งานที่ท่านมีความรู้สึกว่า ท่านได้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น

ข้อ 31 งานที่ท่านได้ช่วยส่งเสริมการกินดีอยู่ดีให้แก่บุคคลอื่น

15. ค่านิยมในการทำงานด้านการกระตุ้นให้ใช้ปัญญา ประกอบด้วยข้อความข้อ 1, 23 และ 38 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 งานที่ท่านต้องแก้ปัญหาใหม่ ๆ อยู่เสมอ

ข้อ 23 งานที่ท่านเห็นว่า เป็นงานที่ท้าทายเชาวน์ปัญญาของท่าน

ข้อ 38 งานที่ท่านจำเป็นต้องใช้ความคิดอยู่ตลอดเวลา

16. ค่านิยมในการทำงานด้านงานอาชีพอิสระ ประกอบด้วยข้อความข้อ 46, 47 และ 48 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 46 งานที่ท่านสามารถหารายได้ได้เองโดยไม่มีนายจ้าง หรือไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง

ข้อ 47 งานที่ท่านสามารถพึ่งตนเองได้

ข้อ 48 งานอะไรก็ได้ที่ท่านสามารถเป็นเจ้าของกิจการงานนั้น

ภาคผนวก 2

แบบสอบถามต่อไปนี้ แบ่งเป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา และส่วนที่ 2 เป็นคำถามทั่วไปเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ของนักเรียน และของบิดามารดาของนักเรียน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้มีความมุ่งหมายที่จะสอบถามนักเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครองต่อนักเรียน โดยให้นักเรียนนึกถึงบุคคลที่ให้การอบรมเลี้ยงดูนักเรียน

วิธีตอบ ขอให้นักเรียนอ่านข้อความในแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่า ข้อความใดใกล้เคียงความเป็นจริงเกี่ยวกับการปฏิบัติของบิดามารดาหรือของผู้ปกครองต่อนักเรียนมากที่สุด ให้นักเรียนทำเครื่องหมายกากบาท (×) ลงในช่องใดช่องหนึ่งทางขวามือ โดยมีเกณฑ์การเลือกดังนี้

"บ่อยครั้งที่สุด" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นบ่อยครั้งที่สุด
"บ่อยครั้ง" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นบ่อยครั้ง
"นาน ๆ ครั้ง" หมายถึง บิดามารดาปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นบ้าง แต่ไม่บ่อย
"ไม่เคยเลย" หมายถึง บิดามารดาไม่เคยปฏิบัติต่อนักเรียนเช่นนั้นเลย

"โปรดตอบทุกข้อ"

การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
1. บิดามารดาแสดงให้นักเรียนรู้ว่า ท่านรักและหวังดีต่อนักเรียน				
2. บิดามารดาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ				
3. บิดามารดาต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่าง				
4. บิดามารดาให้การยอมรับและให้ความสำคัญแก่นักเรียนเสมอ				
5. บิดามารดาเอาใจใส่ ดูแลทุกข์สุขของนักเรียนอยู่เสมอ				
6. บิดามารดาแสดงให้นักเรียนรู้ว่า ท่านภูมิใจในตัวนักเรียนมาก				
7. บิดามารดาเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องการจะปรึกษาเสมอ				
8. บิดามารดาพูดคุยกับนักเรียนด้วยเสียงอันไพเราะนุ่มนวลเสมอ				
9. บิดามารดาช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของนักเรียนอยู่เสมอ				
10. เมื่อบิดามารดาจะสนับสนุนให้นักเรียนทำสิ่งใด ท่านมักจะอธิบายเหตุผลประกอบด้วย				
11. บิดามารดาสนับสนุนให้นักเรียนทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล				
12. บิดามารดาจะอธิบายถึงเหตุผลในการที่ลงโทษนักเรียนทุกครั้ง				

การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
13. บิดามารดาจะลงโทษนักเรียนรุนแรงแค่ไหนนั้น ขึ้นกับอารมณ์ของท่าน				
14. บิดามารดาเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบาย ก่อนที่จะดุหรือลงโทษนักเรียนเสมอ				
15. ก่อนที่บิดามารดาจะให้สิ่งใดแก่นักเรียน ท่านมักจะบอกนักเรียนด้วยว่า ท่านให้เพราะนักเรียนทำความดีอะไรไว้				
16. บิดามารดามักจะเพิกเฉย ไม่ชมเชยนักเรียน เมื่อนักเรียนทำความดี				
17. บิดามารดาไม่เคยกล่าวคำขอโทษนักเรียน เมื่อท่านดุว่าหรือตำหนินักเรียนโดยเข้าใจผิด				
18. บิดามารดาจะลงโทษหรือให้รางวัลอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรม หรือการกระทำของนักเรียน				
19. บิดามารดามักลงโทษนักเรียนด้วยการเฆี่ยนตีนักเรียน				
20. บิดามารดามักลงโทษนักเรียนด้วยการดุว่าหรือตำหนินักเรียน				
21. เมื่อนักเรียนไม่ทำตามที่บิดามารดาสั่ง ท่านมักจะใช้วิธีขู่ แต่ไม่ได้ลงโทษนักเรียนจริง ๆ				
22. เมื่อนักเรียนทำให้บิดามารดาไม่พอใจ ท่านมักจะบ่นว่านักเรียน				
23. เมื่อนักเรียนทำให้บิดามารดาไม่พอใจ ท่านมักจะทำหน้าบึ้งและเมินเฉย				
24. บิดามารดามักจะลงโทษนักเรียน โดยการกักบริเวณ เช่น "ให้อยู่แต่ในบ้าน ไม่ให้ไปไหน"				

การปฏิบัติของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง	บ่อยครั้งที่สุด	บ่อยครั้ง	นาน ๆ ครั้ง	ไม่เคยเลย
25. บิดามารดามักจะลงโทษนักเรียน โดยงดให้สิ่งที่นักเรียนชอบ				
26. เวลานักเรียนทำผิดหรือไม่ทำตามที่บิดามารดาสั่ง ท่านจะไม่ลงโทษนักเรียน แต่ท่านจะพูดอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ				
27. นักเรียนเป็นเด็กดีเกินกว่าที่บิดามารดาจะเมี่ยนตี				
28. บิดามารดาคอยสอดส่องดูแลความประพฤติของนักเรียนอย่างใกล้ชิด				
29. บิดามารดาไม่ชอบให้นักเรียนออกจากบ้าน โดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม				
30. บิดามารดาชอบให้นักเรียนทำตามในสิ่งที่ท่านพอใจเสมอ				
31. บิดามารดาควบคุมดูแลให้นักเรียนใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร				
32. บิดามารดาต้องการให้นักเรียนเล่าให้ฟังอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวนอกบ้านทุกครั้ง				
33. เมื่อนักเรียนไม่ทำตามที่บิดามารดาบอก ท่านจะโกรธนักเรียนมาก				
34. บิดามารดาปล่อยให้นักเรียนตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัวของนักเรียน				
35. บิดามารดาปล่อยให้นักเรียนไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ โดยที่ท่านไม่ห่วงกังวลเลย				
36. บิดามารดาเชื่อว่า นักเรียนดูแลรักษาตัวเองได้ เมื่ออยู่ไกลสายตาของท่าน				

ส่วนที่ 2 ข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับนักเรียนและบิดามารดาของนักเรียน

วิธีตอบ โปรดระบุรายละเอียดต่อไปนี้

1. ชื่อและนามสกุลของนักเรียน_____
2. ขณะนี้นักเรียนอายุ____ปี เพศ_____ ศาสนา_____
3. ขณะนี้นักเรียนเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่_____
   โรงเรียน_____ จังหวัด_____
4. ขณะนี้นักเรียนอาศัยอยู่กับใคร
   _____ บิดามารดา
   _____ ญาติ พี่น้อง
   _____ อื่น ๆ (โปรดระบุ) _____
5. ปัจจุบัน บิดาของนักเรียนอายุกี่ปี_____
6. ปัจจุบัน มารดาของนักเรียนอายุกี่ปี_____
7. บิดาหรือผู้ปกครองของนักเรียนขณะนี้ประกอบอาชีพอะไร (โปรดระบุ)
   _____
8. มารดาของนักเรียนขณะนี้ประกอบอาชีพอะไร (โปรดระบุ)
   _____
9. บิดามารดาของนักเรียนมีรายได้รวมกัน ประมาณเดือนละเท่าไหร่
   _____ น้อยกว่า 2,000 บาท ต่อเดือน
   _____ 2,001 ถึง 3,500 บาท ต่อเดือน
   _____ 3,501 ถึง 7,500 บาท ต่อเดือน
   _____ มากกว่า 7,500 บาท ต่อเดือน
10. บิดาหรือผู้ปกครองของนักเรียน ได้รับการศึกษาชั้นสูงสุดระดับใด
   _____ ไม่ได้รับการศึกษา
   _____ จบประถมศึกษาปีที่ 4
   _____ จบประถมศึกษาปีที่ 7
   _____ จบมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ จบมัธยมศึกษาปีที่ 6

_____ ได้รับอนุปริญญาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

_____ ได้รับปริญญาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

11. มารดาของนักเรียน ได้รับการศึกษาขั้นสูงสุดระดับใด

_____ ไม่ได้รับการศึกษา

_____ จบประถมศึกษาปีที่ 4

_____ จบประถมศึกษาปีที่ 7

_____ จบมัธยมศึกษาปีที่ 3

_____ จบมัธยมศึกษาปีที่ 6

_____ ได้รับอนุปริญญาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

_____ ได้รับปริญญาจากวิทยาลัยหรือมหาวิทยาลัย

รายละเอียดเกี่ยวกับแบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรของบิดามารดา จำแนกการอบรมเลี้ยงดูบุตรเป็น 4 วิธี ซึ่งการอบรมเลี้ยงดูบุตรแต่ละวิธีครอบคลุมข้อความต่าง ๆ ของแบบสอบถามดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ประกอบด้วยข้อความข้อ 1-9 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 1 บิดามารดาแสดงให้นักเรียนรู้ว่า ท่านรักและหวังดีต่อนักเรียน

ข้อ 2 บิดามารดาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่าง ๆ

ข้อ 3 บิดามารดาต้องการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมแทบทุกอย่าง

ข้อ 4 บิดามารดาให้การยอมรับและให้ความสำคัญแก่นักเรียนเสมอ

ข้อ 5 บิดามารดาเอาใจใส่ดูแลทุกข์สุขของนักเรียนเสมอ

ข้อ 6 บิดามารดาแสดงให้นักเรียนรู้ว่า ท่านภูมิใจในตัวนักเรียนมาก

ข้อ 7 บิดามารดาเป็นที่ปรึกษาแก่นักเรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่นักเรียนต้องการจะปรึกษาเสมอ

ข้อ 8 บิดามารดาพูดคุยกับนักเรียนด้วยเสียงอันไพเราะนุ่มนวลเสมอ

ข้อ 9 บิดามารดาช่วยผ่อนคลายความทุกข์ ความกังวลใจของนักเรียนอยู่เสมอ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ประกอบด้วยข้อความข้อ 10-18 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 10 เมื่อบิดามารดาจะสนับสนุนให้นักเรียนทำสิ่งใด ท่านมักจะอธิบายเหตุผลประกอบด้วย

ข้อ 11 บิดามารดาสนับสนุนให้นักเรียนทำสิ่งต่าง ๆ โดยไม่อธิบายเหตุผล

ข้อ 12 บิดามารดาจะอธิบายถึงเหตุผลในการที่ลงโทษนักเรียนทุกครั้ง

ข้อ 13 บิดามารดาจะลงโทษนักเรียนรุนแรงแค่ไหนนั้น ขึ้นกับอารมณ์ของท่าน

ข้อ 14 บิดามารดาเปิดโอกาสให้นักเรียนอธิบาย ก่อนที่จะดุหรือลงโทษนักเรียนเสมอ

ข้อ 15 ก่อนที่บิดามารดาจะให้สิ่งใดแก่นักเรียน ท่านมักจะบอกนักเรียนด้วยว่า ท่านให้เพราะนักเรียนทำความดีอะไรไว้

ข้อ 16 บิดามารดามักจะเพิกเฉย ไม่ชมเชยนักเรียน เมื่อนักเรียนทำความดี

ข้อ 17 บิดามารดาไม่เคยกล่าวคำขอโทษนักเรียน เมื่อท่านดุว่าหรือตำหนินักเรียนโดยเข้าใจผิด

ข้อ 18 บิดามารดาจะลงโทษหรือให้รางวัลอย่างเหมาะสมกับพฤติกรรมหรือการกระทำของนักเรียน

3. <u>การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษ</u> ประกอบด้วยข้อความข้อ 19-27 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 19 บิดามารดามักลงโทษนักเรียนด้วยการเฆี่ยนตีนักเรียน

ข้อ 20 บิดามารดามักลงโทษนักเรียนด้วยการดุว่าหรือตำหนินักเรียน

ข้อ 21 เมื่อนักเรียนไม่ทำตามที่บิดามารดาสั่ง ท่านมักจะใช้วิธีขู่ แต่ไม่ได้ลงโทษนักเรียนตริง ๆ

ข้อ 22 เมื่อนักเรียนทำให้บิดามารดาไม่พอใจ ท่านมักจะบ่นว่านักเรียน

ข้อ 23 เมื่อนักเรียนทำให้บิดามารดาไม่พอใจ ท่านมักจะทำหน้าบึ้งและเมินเฉย

ข้อ 24 บิดามารดามักจะลงโทษนักเรียน โดยการกักบริเวณ เช่น "ให้อยู่แต่ในบ้าน ไม่ให้ไปไหน"

ข้อ 25 บิดามารดามักจะลงโทษนักเรียน โดยงดให้สิ่งที่นักเรียนชอบ

ข้อ 26 เวลานักเรียนทำผิดหรือไม่ทำตามที่บิดามารดาสั่ง ท่านจะไม่ลงโทษนักเรียน แต่ท่านจะพูดอธิบายให้นักเรียนเข้าใจ

ข้อ 27 นักเรียนเป็นเด็กดีเกินกว่าที่บิดามารดาจะเฆี่ยนตี

4. <u>การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม</u> ประกอบด้วยข้อความข้อ 28-36 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ข้อ 28 บิดามารดาคอยสอดส่องดูแลความประพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด

ข้อ 29 บิดามารดาไม่ชอบให้นักเรียนออกจากบ้าน โดยไม่มีผู้ใหญ่ควบคุม

ข้อ 30 บิดามารดาชอบให้นักเรียนทำตามในสิ่งที่ท่านพอใจเสมอ

ข้อ 31 บิดามารดาควบคุมดูแลให้นักเรียนใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร

ข้อ 32 บิดามารดาต้องการให้นักเรียนเล่าให้ฟังอย่างละเอียดถึงการไปเที่ยวนอกบ้านทุกครั้ง

ข้อ 33 เมื่อนักเรียนไม่ทำตามที่บิดามารดาบอก ท่านจะโกรธนักเรียนมาก

ข้อ 34 บิดามารดาปล่อยให้นักเรียนตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัวของนักเรียน

ข้อ 35 บิดามารดาปล่อยให้นักเรียนไปเที่ยวกับเพื่อน ๆ โดยที่ท่านไม่ห่วงกังวลเลย

ข้อ 36 บิดามารดาเชื่อว่า นักเรียนดูแลรักษาตัวเองได้ เมื่อนักเรียนอยู่ไกลสายตาของท่าน

ภาคผนวก 3

อาชีพของบิดามารดา

อาชีพรับจ้าง ได้แก่ รับจ้างถมดิน รับจ้างขนผลไม้ รับจ้างบรรจุท่อ รับจ้างเย็บหนัง รับจ้างแบกหามทั่วไป รับจ้างฉาบปูน รับจ้างซ่อมเครื่องไฟฟ้าตามบ้าน รับจ้างขัดพื้น รับจ้างเก็บหญ้า รับจ้างซักรีดเสื้อผ้าตามบ้าน รับจ้างดูแลเด็ก รับจ้างดูแลบ้าน รับจ้างทำสวน รับจ้างประกอบอาหาร รับจ้างเรียงพิมพ์ รับจ้างแกะผลไม้ รับจ้างขนเกลือ ขับรถสองแถวรับส่งตามหมู่บ้าน รับจ้างตัดเย็บเสื้อผ้า

อาชีพค้าขาย ได้แก่ ขายผลไม้ ขายกล้าไม้ ขายขนม ขายอาหาร ขายเนื้อสัตว์, ขายสัตว์น้ำ ขายวัสดุก่อสร้าง ขายเกลือ ขายของชำ ขายหนังสือพิมพ์ ขายอาหารสัตว์ ขายเครื่องไฟฟ้า ขายสัตว์เลี้ยง (เช่น นกนา ๆ ชนิด ลูกสุนัขพันธุ์ต่าง ๆ)

อาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ ทำสวนดอกไม้ ทำสวนส้มโอ ทำสวนส้มเขียวหวาน ทำสวนฝรั่ง ทำสวนองุ่น ทำสวนมะม่วง ทำนา

อาชีพรับราชการ ได้แก่ ครู พยาบาล เจ้าหน้าที่วิทยาศาสตร์ บรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ธุรการ เจ้าหน้าที่การเงิน เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่พิมพ์ดีด ทหารเรือ ทหารอากาศ สถาปนิก วิศวกร แพทย์ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว

อาชีพ : ทำงานบริษัทเอกชน ได้แก่ พนักงานประชาสัมพันธ์ พนักงานพิมพ์ดีด พนักงานบัญชี พนักงานเก็บเงิน พนักงานคุมเครื่องเหล็ก พนักงานคุมเครื่องจักร พนักงานฝ่ายบริการทั่วไป ช่างเทคนิค หัวหน้าคนงาน พนักงานขับรถ ผู้แทนฝ่ายขาย พนักงานรักษาความปลอดภัย เจ้าหน้าที่การตลาด เจ้าหน้าที่บุคคล

อาชีพ : ทำงานรัฐวิสาหกิจ ได้แก่ พนักงานการประปาส่วนภูมิภาค พนักงานการไฟฟ้า-ส่วนภูมิภาค พนักงานการรถไฟแห่งประเทศไทย พนักงานการสื่อสารแห่งประเทศไทย